

แนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
ของนักเรียน

โดย

นายอรรถพล ตรีกตรอง
ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59
ประจำปีการศึกษา 2559-2560

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา
ผู้วิจัย นายอรรถพล ตรีกตรอง **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 59

การศึกษา เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมระบบการศึกษาประเทศไทยและปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนในเขตตรวจราชการที่ 14 และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนในเขตตรวจราชการที่ 14

ผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในเขตตรวจราชการที่ 14 สามารถสรุปผลและนำเสนอประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดนโยบายการแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน เป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่ต้องปฏิบัติที่ชัดเจน ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการแก้ปัญหา จัดทำโครงการที่พัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนภาษาไทย กำหนดกิจกรรมที่ชัดเจน จัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน การเขียน และวิเคราะห์สภาพปัญหาเป็นรายบุคคลทุกระดับชั้น ทุกต้นปีการศึกษา และควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองเพิ่มพูนยกระดับความรู้ความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย มีความตระหนักและเน้นความสำคัญในการสำรวจและคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยสำรวจสาเหตุที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ด้วยการทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านการเขียน คัดกรองนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และวิเคราะห์สภาพปัญหาเป็นรายบุคคล ทุกระดับชั้น ทุกต้นปีการศึกษา ครูผู้สอนดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหา โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการที่หลากหลาย ผลิตสื่อแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน เป็นสื่อ เริ่มจากพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และการแจกลูก ประสมคำ ใช้แรงจูงใจให้อยากอ่านเขียนด้วยตนเอง ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง จัดกิจกรรมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีกับภาษาไทย ให้นักเรียนได้สนุกสนาน ผสานกับความรู้ทางวิชาการผ่านเกมการเล่นและเกมการศึกษา จัดค่ายช่วงปิดภาคเรียนภาคต้น และก่อนเปิดภาคเรียนแต่ละปีการศึกษา ประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และร่วมกันหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

ส่วนนักเรียนที่อ่านไม่ออก/อ่านไม่คล่อง มักมีปัญหาในเรื่องของระบบความจำ ความสัมพันธ์ระหว่างสายตา ปาก และสมอง

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเขียน เป็นกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น เพลง เกม นิทาน โดยใช้จิตวิทยาเข้าช่วยในการฝึก ได้แก่ จัดกิจกรรมโครงการแก้ปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 กิจกรรมภาษาไทยวันละ 5-10 คำ ทุกวัน จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง เพื่อดูแลแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเป็นประจำทุกวัน จัดกิจกรรมรักการอ่านรักษ์ภาษาไทย จัดทำสื่อสำหรับอ่านและเขียนอย่างหลากหลาย เช่น บัตรภาพ บัตรคำ แบบหัดอ่านหนังสือไทย ชุดฝึกทักษะทาง

ภาษาไทย กิจกรรมโครงการวัดและประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL : Brian – Based Learning) ตามกระบวนการของกฤษณะ 5 ดอก

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สถานศึกษาขอความร่วมมือกับผู้ปกครองช่วยดูแล การอ่านการเขียนที่บ้าน โดยฝึกอ่านทุกวันและขอลายเซ็นรับรองจากผู้ปกครอง พร้อมทั้งติดต่อขอทราบความก้าวหน้าทางโทรศัพท์ มีกิจกรรมทำร่วมกัน เช่น พาลูกอ่านหนังสือ ฝึกการเขียนเป็นประจำ สอนทำแบบฝึกหัด ใ้ลูกอ่านหนังสือให้ฟัง เขียนให้ดู หรือผู้ปกครองอ่านทบทวนให้เด็กฟัง และช่วยแนะนำ สอนการบ้าน ส่งเสริมใ้ลูกอ่านหนังสือหลากหลาย เป็นต้น

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 59 ประจำปี การศึกษา 2559 – 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมระบบการศึกษาของประเทศไทยและ ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนใน เขตตรวจราชการที่ 14

ผู้จัดทำได้เลือก หัวข้อในการทำรายงานวิจัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียน ไม่ได้นักเรียน เนื่องจากเป็นเรื่องที่น่าสนใจ รวมถึงเป็นการศึกษาเด็กนักเรียนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวัน หนึ่ง และเป็นกำลังเพื่อที่จะพัฒนาชาติบ้านเมืองต่อไปในอนาคต ผู้จัดทำหวังว่า รายงานฉบับนี้จะเป็น ประโยชน์และให้ความรู้กับผู้ที่สนใจในการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนแก่ผู้อ่านทุกท่าน

นายอรรถพล ตริภักตรอง
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 59
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
หนังสือรับรอง	ก
บทคัดย่อ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์งานวิจัย	2
ขอบเขตงานวิจัย	2
วิธีดำเนินการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	3
คำจำกัดความ	4
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	5
นโยบายการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ	27
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน	28
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเขียน	34
แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน	38
อริสัจ 4 และแนวปฏิบัติ	48
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
บทที่ 3 สภาพแวดล้อมและระบบการศึกษาของประเทศไทย	56
สภาพแวดล้อมและระบบการศึกษาของไทย	56
สรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	70
บทที่ 4 แนวทางการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน	76
วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	76
ตัวอย่างแนวทางการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาแบบ BBL	78
สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม	84
แนวทางการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้	91

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	94
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	99
ประวัติผู้วิจัย	101
	104

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	แสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1	12
1-2	สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1	21
3-1	แสดงจำนวนประชากร จำแนกตามช่วงวัย ปี 2553-2574	56
3-2	แสดงจำนวนนักเรียน นักศึกษาในระบบปีการศึกษา 2552-2558	57
3-3	แสดงจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2552-2558	58
3-4	แสดงจำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบปีการศึกษา 2552-2558	58
3-5	แสดงจำนวนครูและอาจารย์ ปีการศึกษา 2552-2558	59
3-6	แสดงจำนวนสถานศึกษา ปีการศึกษา 2552-2558	60
3-7	แสดงพื้นที่เขตปกครองในเขตตรวจราชการที่ 14	62
3-8	แสดงข้อมูลสถานศึกษา ห้องเรียน นักเรียน /นักศึกษาและครูอาจารย์ ในระบบและนอกระบบของเขตตรวจราชการที่ 14 ปีการศึกษา 2559	64
3-9	แสดงจำนวนนักเรียน/นักศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา แยกสังกัดและนักเรียน/ศึกษานอก ระบบ โรงเรียน ปีการศึกษา 2559	64
3-10	แสดงผลการประเมินการอ่าน การเขียน ภาคเรียนที่ 1 /58 และภาคเรียนที่ 2/58 จำแนกตามระดับชั้น	72

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
3-1 จำนวนประชากรจำแนกตามช่วงวัย 2553-2574	57
3-2 แผนที่เขตตรวจราชการที่ 14	61
3-3 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ภาพรวม ทั้งประเทศ ชั้น ป.6 ปีการศึกษา 2552-2558	66
3-4 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ภาพรวม ทั้งประเทศ ชั้น ม.3 ปีการศึกษา 2552-2558	67
3-5 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ภาพรวม ทั้งประเทศ ชั้น ม.6 ปีการศึกษา 2552-2558	67
3-6 เวลาเฉลี่ยที่คนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปใช้ในการอ่านหนังสือต่อวัน จำแนกตามกลุ่มวัย ปี 2554-2558	68
3-7 ร้อยละของประชากร 15 ปีขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ตจำแนก ตามกลุ่มอายุ ปี 2552-2558	68
3-8 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ภาพรวม ทั้งประเทศชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2557-2558	69
3-9 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ภาพรวม ทั้งประเทศชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2557-2558 จำแนก รายจังหวัด	69
3-10 ผลคะแนนโอเน็ต ปีการศึกษา 2558 ชั้น ม.3 รายจังหวัด เขตตรวจราชการที่ 14	70
3-11 ผลคะแนนโอเน็ต ปีการศึกษา 2558 ชั้น ม.3 รายจังหวัด เขตตรวจราชการที่ 14	70
3-12 แสดงทักษะสำคัญ จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21	71
4-1 แสดง Road map การขับเคลื่อน BBL ทั้งระบบ	79
4-2 ขั้นตอนวิธีดำเนินงาน BBL	80
5-1 แนวทางการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในเขตตรวจราชการที่ 14	98

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนับเป็นหนึ่งในหลาย ๆ ชาติที่มีภาษาเป็นของตนเอง ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน มีเสียงสูงต่ำ ความไพเราะของท่วงทำนอง ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสรรค์ไว้ให้ลูกหลานได้ภาคภูมิใจ ดังพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ความว่า *เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาลจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ภาษาไทยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ใช้สื่อสารติดต่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการศึกษาในศาสตร์อื่น ๆ ถ้าผู้เรียนมีความสามารถฟัง พูด อ่าน เขียน และสื่อความหมายได้จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การดำรงชีพ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข*

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งได้กำหนดให้การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาไว้ในมาตรา ๒๓ (๔) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตาม มาตรา ๒๔ (๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศนโยบาย ปี ๒๕๕๘ เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศเป็นนโยบาย ปี ๒๕๕๘ เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ต้องอ่านออกเขียนได้และมีมาตรการประเมินผลให้เป็นรูปธรรมพลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความว่า

๑. การแก้ไขปัญหาเด็กประถมศึกษา อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

1.1 ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนที่เห็นผลสัมฤทธิ์ชัดเจน เช่น การสอนแบบแจกลูกสะกดคำโดยใช้แนวการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการสมอง (Brain Based Learning: BBL)

1.2 กำหนดเป้าหมายให้นักเรียนชั้น ป.๑ ต้องอ่านออกเขียนได้ ชั้น ป.๒ ขึ้นไปต้องอ่านคล่องเขียนคล่องจากข้อมูลผลการรายงานทางระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ (E-MES) ของสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า นักเรียนชั้น ป.๑-๓ ที่ยังอ่านไม่ออก ในต้นปีการศึกษา ๒๕๕๘ เฉลี่ยร้อยละ ๔.๙๙ ปลายปีการศึกษา

๒๕๕๘ ลดเหลือร้อยละ ๒.๖๒ โดยเฉลี่ยลดลง ๒.๓๗ นักเรียนชั้น ป.๔-๖ อ่านไม่คล่องจากต้นปีการศึกษา ๒๕๕๘ เหลือร้อยละ ๒.๑๕ ปลายปีการศึกษา ๒๕๕๘ ลดเหลือร้อยละ ๑.๒๙ โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ ๐.๘ นักเรียนชั้น ป.๑-๓ เขียนไม่ได้ จากต้นปีการศึกษา ๒๕๕๘ เหลือร้อยละ ๙.๙๒ ปลายปีการศึกษา ๒๕๕๘ ลดเหลือร้อยละ ๕.๔๐ โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ ๔.๕๒ ส่วนนักเรียนชั้น ป.๔-๖ เขียนไม่คล่อง จากต้นปีการศึกษา ๒๕๕๘ เหลือร้อยละ ๓.๕๙ ปลายปีการศึกษา ๒๕๕๘ ลดเหลือร้อยละ ๒.๑๐ โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ ๑.๔๙ (รายงานผลการดำเนินงาน การกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบาย ปี ๒๕๕๘ เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และ นักเรียนชั้น ป.๑ เมื่อจบชั้น ป.๑ ต้องอ่านออกเขียนได้ และมีมาตรฐานการประเมินผลให้เป็นรูปธรรม หน้า ๒๑)

จากข้อมูลดังกล่าว ถึงแม้จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง จะมีจำนวนลดลง แต่ปัญหาดังกล่าวยังมีได้หมดไป เมื่อมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เข้ามาใหม่ สถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องพัฒนากระบวนการ วิธีการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในรอบ ๓ ปีที่ผ่านมา รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการเน้นการตรวจราชการและติดตาม เพื่อแก้ปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจราชการ และติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอ่านออกเขียนได้ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์และตามนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จึงได้จัดทำกรวิจัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาค่านอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนชั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมระบบการศึกษาประเทศไทยและปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนในเขตตรวจราชการที่ ๑๔
๒. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาค่านอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนในเขตตรวจราชการที่ ๑๔

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาค่านอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียนผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑. ขอบเขตด้านพื้นที่
เขตตรวจราชการที่ ๑๔ ประกอบด้วย ๔ จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ ประกอบด้วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๓,๖๓๓ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๑๒๔ แห่ง และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๔๓ แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓,๙๐๐ แห่ง

๓. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียนในเขตตรวจราชการที่ ๑๔

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. วิธีการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในเขตตรวจราชการที่ ๑๔

๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ (จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์) ประกอบด้วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๓,๖๓๓ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๑๒๔ แห่ง และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๔๓ แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓,๙๐๐ แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. แบบสัมภาษณ์

๒. ประเด็นการสนทนากลุ่ม

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการ

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview - IDI) โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา

๒. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion - FGD) โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๕. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบสภาพแวดล้อมของระบบการศึกษาของประเทศไทย

๒. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ของนักเรียนไทย

คำจำกัดความ

การอ่านออก	หมายถึง	การอ่านแจกลูกและสะกดคำได้ถูกต้องในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ให้นักเรียนอ่านเป็นคำไม่ได้ก็ให้อ่านแบบแจกลูกสะกดคำได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓
การเขียนได้	หมายถึง	การเขียนสะกดคำได้ถูกต้องและคำมีความหมายในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓

การอ่านคล่อง	หมายถึง	การอ่านคำ ข้อความ ประโยคหรืออ่านเรื่องราวที่กำหนดให้ ได้ถูกต้องหลักเกณฑ์ภาษา ภายในกำหนดเวลา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
การเขียนคล่อง	หมายถึง	การเขียนคำ ข้อความ ประโยค หรือเขียนเรื่องราวที่กำหนด ให้ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ภาษา ภายในกำหนดเวลา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำโครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาค่านักเรียนไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. นโยบายการตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
๓. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน
๔. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเขียน
๕. แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain – based Learning : BBL)
๖. อริยสัจ ๔ และแนวทางปฏิบัติ
๗. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๘. กรอบความคิดของการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

๒. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

- ๒.๑. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

๒.๒. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

๒.๓. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

๒.๔. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

๒.๕. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๖. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

๓. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

๓.๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

๓.๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

๓.๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓.๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

๒. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์   ๒) ซื่อสัตย์สุจริต   ๓) มีวินัย
๔) ใฝ่เรียนรู้   ๕) อยู่อย่างพอเพียง   ๖) มุ่งมั่นในการทำงาน
๗) รักความเป็นไทย   ๘) มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

๕ มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ ๑) ภาษาไทย ๒) คณิตศาสตร์ ๓) วิทยาศาสตร์ ๔) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 231๕) สุขศึกษาและพลศึกษา ๖) ศิลปะ ๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยีและ ๘) ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

๖. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจวัตร การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคม

ประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูล สารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตจริง

- **การอ่าน** การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน

- **การเขียน** การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์ วิจัย และเขียนเชิงสร้างสรรค์

- **การฟัง การดู และการพูด** การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผลการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและ ไม่เป็น ทางการ และการพูดเพื่อนำใจ

- **หลักการใช้ภาษาไทย** ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทยการใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศใน ภาษาไทย

- **วรรณคดีและวรรณกรรม** วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่น ของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกรักชาติ ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและ ภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

๖.๑ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยมี ๕ สาระ ดังนี้

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมี ประสิทธิภาพ

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๖.๒ คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีดังนี้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

- อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

- มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

- เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

- สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

- เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

- มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

- พุดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุป จากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดู โฆษณาอย่างมีเหตุผล พุดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการ ฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพุด

- สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิตรู้ และเข้าใจ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสมแต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และ กาพย์ยานี ๑๑

- เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยาน ตามที่กำหนดได้

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่ อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้ง ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

- เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสม ตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระแบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียน โครรงาน

- พุดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มีศิลปะในการพุด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพุดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือรวมทั้งมี มารยาทในการฟัง ดู และพุด

- เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของ ประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

- สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถี ชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง และเข้าใจ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็น โต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึก ย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ความคิดจาก

การอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพและนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

- เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

- ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจารณ์ญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

- เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทยประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๖.๓ ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ ๑ การอ่าน มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ	การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง และข้อความที่ประกอบด้วยคำพื้นฐาน คือ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นประกอบด้วย - คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ - คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ
	๒. บอกความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน	
	๓. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๔. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน ๕. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> - นิทาน - เรื่องสั้นๆ - บทร้องเล่นและบทเพลง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	๖. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน	<p>การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	๗. บอกความหมายของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน	<p>การอ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน - เครื่องหมายแสดงความปลอดภัยและแสดงอันตราย

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	๘. มีมารยาทในการอ่าน	<p>มารยาทในการอ่านเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น - ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน - ไม่ทำลายหนังสือ
ป.2	๑. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองข้อความ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง ๒. อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน	<p>การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่ายๆที่ประกอบด้วยคำพื้นฐานเพิ่มจาก ป. ๑ ไม่น้อยกว่า ๘๐๐ คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ - คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์ - คำที่มี รร - คำที่มีพยัญชนะและสระที่ไม่ออกเสียง
	๓. ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ๔. ระบุใจความสำคัญและ	<p>การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - นิทาน - เรื่องเล่าสั้น ๆ

	รายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน ๕. แสดงความคิดเห็นและ คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่ อ่าน	– บทเพลงและบทร้อยกรองง่ายๆ – เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น – ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
	๖. อ่านหนังสือตามความสนใจ อย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่ อ่าน	การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น – หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย – หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	๗. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และ ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ	การอ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือ ข้อแนะนำ – การใช้สถานที่สาธารณะ – คำแนะนำการใช้เครื่องใช้ที่จำเป็นในบ้านและใน โรงเรียน

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๘. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่านเช่น – ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น – ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน – ไม่ทำลายหนังสือ – ไม่ควรแย่งอ่านหรือชะงักหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่น กำลังอ่านอยู่
ป.๓	๑. อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว ๒. อธิบายความหมายของคำและ ข้อความที่อ่าน	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของคำ คำ คล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่ายๆ ที่ ประกอบด้วยคำพื้นฐานเพิ่มจาก ป.๒ ไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ คำรวมทั้งคำที่เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่น ประกอบด้วย – คำที่มีตัวการันต์ – คำที่มี รร – คำที่มีพยัญชนะและสระไม่ออกเสียง – คำพ้อง – คำพิเศษอื่นๆ เช่น คำที่ใช้ ๗ ฤ ฎ
	๓. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิง เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ๔. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเน เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุ เหตุผลประกอบ	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น – นิทานหรือเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น – เรื่องเล่าสั้นๆ – บทเพลงและบทร้อยกรอง – บทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

	๕. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่อง ที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	- ข่าวดังและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันในท้องถิ่นและ ชุมชน
	๖. อ่านหนังสือตามความสนใจ อย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่ อ่าน	การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	๗. อ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและ ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ	การอ่านข้อเขียนเชิงอธิบาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือ ข้อแนะนำ - คำแนะนำต่างๆ ในชีวิตประจำวัน - ประกาศ ป้ายโฆษณา และคำขวัญ

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๘. อธิบายความหมายของข้อมูล จากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ	การอ่านข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ
	๙. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่านเช่น - ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น - ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน - ไม่ทำลายหนังสือ - ไม่ควรแย่งอ่านหรือชะงักหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่น กำลังอ่าน
ป.๔	๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองได้ถูกต้อง ๒. อธิบายความหมายของคำ ประโยค และสำนวนจากเรื่องที่ อ่าน	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบท ร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ประกอบด้วย - คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำประสม - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - ประโยคที่มีสำนวนเป็นคำพังเพย สุภาษิต ปริศนา คำทาย และเครื่องหมายวรรคตอน การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
	๓. อ่านเรื่องสั้นๆ ตามเวลาที่ กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่ อ่าน ๔. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - เรื่องสั้น ๆ - เรื่องเล่าจากประสบการณ์ - นิทานชาดก

	<p>จากเรื่องทีอ่าน</p> <p>๕. คัดคะแนนเหตุการณ์จากเรื่องทีอ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ</p> <p>๖. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องทีอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - บทความ - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน - สารคดีและบันเทิงคดี
	<p>๗. อ่านหนังสือที่มีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทีอ่าน</p> <p>๘. มีมารยาทในการอ่าน</p>	<p>การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน - มารยาทในการอ่าน

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๕	<p>๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง</p> <p>๒. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความทีเป็นการบรรยายและการพรรณนา</p> <p>๓. อธิบายความหมายโดยนัย จากเรื่องทีอ่านอย่างหลากหลาย</p>	<p>การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองทีประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำทีมีพยัญชนะควบกล้ำ - คำทีมีอักษรนำ - คำทีมีตัวการันต์ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - ข้อความทีเป็นการบรรยายและพรรณนา - ข้อความทีมีความหมายโดยนัย <p>การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ</p>
	<p>๔. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องทีอ่าน</p> <p>๕. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต</p>	<p>การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีในบทเรียน - บทความ บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
	<p>๖. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม</p>	<p>การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตามเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้พจนานุกรม - การใช้วัสดุอุปกรณ์ - การอ่านฉลากยา - คู่มือและเอกสารของโรงเรียนทีเกี่ยวข้องกับนักเรียน - ข่าวสารทางราชการ
	<p>๗. อ่านหนังสือทีมีคุณค่าตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที</p>	<p>การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือทีนักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือทีครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน

	อ่าน	
	๘. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน
ป.๖	๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง ๒. อธิบายความหมายของคำ ประโยคและข้อความที่เป็นโวหาร	การอ่านออกเสียงและการบอกความหมายของบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองประกอบด้วย - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ - คำที่มีตัวการันต์

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<ul style="list-style-type: none"> - คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ - อักษรย่อและเครื่องหมายวรรคตอน - วัน เดือน ปีแบบไทย - ข้อความที่เป็นโวหารต่างๆ - สำนวนเปรียบเทียบ การอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ
	๓. อ่านเรื่องสั้นๆ อย่างหลากหลาย โดยจับเวลาแล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ๔. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - เรื่องสั้น ๆ - นิทานและเพลงพื้นบ้าน - บทความ
	๕. อธิบายการนำความรู้และความคิด จากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต ๖. อ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	<ul style="list-style-type: none"> - พระบรมราชาโฆวาท - สารคดี - เรื่องสั้น - งานเขียนประเภทโน้มน้าว - บทโฆษณา - ข่าว และเหตุการณ์สำคัญ การอ่านเร็ว การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม <ul style="list-style-type: none"> - การใช้พจนานุกรม - การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกันในสังคม - ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน และการใช้สถานที่สาธารณะในชุมชนและท้องถิ่น
	๗. อธิบายความหมายของข้อมูล	การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ

	จากการอ่านแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ	
	๘. อ่านหนังสือตามความสนใจ และอธิบายคุณค่าที่ได้รับ	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น – หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย – หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	๙. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้อง เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย – บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยาย – บทร้อยกรอง เช่น กลอนสุภาพ กลอนสี่กวาง กาพย์ ยานี ๑๑ กาพย์ฉก ๑๖ กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘ และ โคลงสี่สุภาพ
	๒. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ๓. ระบุเหตุและผล และ ข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่อง ที่อ่าน ๔. ระบุและอธิบายคำเปรียบเทียบ และคำที่มีหลายความหมายใน บริบทต่างๆ จากการอ่าน ๕. ตีความคำยากในเอกสาร วิชาการ โดยพิจารณาจากบริบท	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น – เรื่องเล่าจากประสบการณ์ – เรื่องสั้น – บทสนทนา – นิทานชาดก – วรรณคดีในบทเรียน – งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ – บทความ
	๖. ระบุข้อสังเกตและความ สมเหตุสมผลของงานเขียน ประเภทชักจูงโน้มน้าวใจ	– สารคดี – บันทึกคดี – เอกสารทางวิชาการที่มีคำ ประโยค และข้อความที่ ต้องใช้บริบทช่วยพิจารณาความหมาย – งานเขียนประเภทชักจูงโน้มน้าวใจเชิงสร้างสรรค์
	๗. ปฏิบัติตามคู่มือแนะนำ วิธีการใช้งานของเครื่องมือหรือ เครื่องใช้ในระดับที่ยากขึ้น	การอ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือ
	๘. วิเคราะห์คุณค่าที่ได้รับจากการ อ่านงานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	การอ่านหนังสือตามความสนใจเช่น – หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย – หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	๙. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน
ม.๒	๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และ	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย

	บทร้อยกรองได้ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทบรรยายและบทพรรณนา - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนนิทาน กลอนเพลงยาว และกาพย์ห่อโคลง
--	----------------------	--

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>๒. จับใจความสำคัญสรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>๓. เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่างๆ ที่อ่าน</p> <p>๔. อภิปรายแสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน</p> <p>๕. วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน</p> <p>๖. ระบุข้อสังเกตการชวนเชื่อ การโน้มน้าว หรือความสมเหตุสมผลของงานเขียน</p>	<p>การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีในบทเรียน - บทความ - บันทึกเหตุการณ์ - บทสนทนา - บทโฆษณา - งานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ - งานเขียนหรือบทความแสดงข้อเท็จจริง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	๗. อ่านหนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	<p>การอ่านตามความสนใจ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หนังสืออ่านนอกเวลา - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	๘. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน
ม.๓	๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	<p>การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทความทั่วไปและบทความปกิณกะ - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร กลอนเสภา กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ฉบัง ๑๖ และโคลงสี่สุภาพ
	๒. ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย	<p>การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

	๓. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน	– บทความ – บันทึกคดี – สารคดี
--	---	-------------------------------------

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๔. อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อ ความและรายงาน ๕. วิเคราะห์ วิจาร์ณ และประเมินเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น ๖. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้นับสนุนในเรื่องที่อ่าน ๗. วิจาร์ณความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง ๘. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	– สารคดีเชิงประวัติ – ตำนาน – งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ – เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	๙. ตีความและประเมินคุณค่าและแนวคิดที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลายเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิต	การอ่านตามความสนใจเช่น – หนังสืออ่านนอกเวลา – หนังสืออ่านตามความสนใจและตามวัยของนักเรียน – หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
	๑๐. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน
ม.๔-ม.๖	๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้องไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย – บทร้อยแก้วประเภทต่างๆ เช่น บทความ นวนิยายและความเรียง – บทร้อยกรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และลิลิต
	๒. ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ๓. วิเคราะห์และวิจาร์ณเรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น – ข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชน – บทความ – นิทาน

	๔. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องสั้น - นวนิยาย - วรรณกรรมพื้นบ้าน - วรรณคดีในบทเรียน
--	---	---

ตารางที่ 1-1 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๕. วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล ๖. ตอบคำถามจากการอ่าน ประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด ๗. อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิดผังความคิด บันทึกย่อ ความ และรายงาน ๘. สังเคราะห์ความรู้จากการอ่าน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - บทโฆษณา - สารคดี - บันทึกคดี - ปาฐกถา - พระบรมราโชวาท - เทศนา - คำบรรยาย - คำสอน - บทร้อยกรองร่วมสมัย - บทเพลง - บทอาเศียรวาท - คำขวัญ
	๙. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 31

สาระที่ ๒ การเขียน มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1-2 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๑	๑. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	๒. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่ายๆ	การเขียนสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - คำพื้นฐานในบทเรียน - คำคล้องจอง - ประโยคง่ายๆ

	๓. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียนเช่น – เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า – ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ – ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล
--	-----------------------	--

ตารางที่ 1-2 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.๒	๑. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	๒. เขียนเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับประสบการณ์	การเขียนเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับประสบการณ์
	๓. เขียนเรื่องสั้นๆ ตามจินตนาการ	การเขียนเรื่องสั้นๆ ตามจินตนาการ
	๔. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน เช่น – เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า – ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ – ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล – ไม่เขียนล้อเลียนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย
ป.๓	๑. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบการเขียน ตัวอักษรไทย
	๒. เขียนบรรยายเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชัดเจน	การเขียนบรรยายเกี่ยวกับลักษณะของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่
	๓. เขียนบันทึกประจำวัน	การเขียนบันทึกประจำวัน
	๔. เขียนจดหมายลาครู	การเขียนจดหมายลาครู
	๕. เขียนเรื่องตามจินตนาการ	การเขียนเรื่องตามจินตนาการจากคำ ภาพ และหัวข้อที่กำหนด
	๖. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียนเช่น – เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า – ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ – ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล – ไม่เขียนล้อเลียนผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย
ป.๔	๑. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	๒. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม	การเขียนสื่อสาร เช่น – คำขวัญ – คำแนะนำ
	๓. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน	การนำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดไปพัฒนางานเขียน

	๔. เขียนย่อความจากเรื่องสั้นๆ	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียง ประเภทต่างๆ ประกาศ จดหมายคำสอน
--	-------------------------------	---

ตารางที่ 1-2 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๕. เขียนจดหมายถึงเพื่อนและบิดามารดา	การเขียนจดหมายถึงเพื่อนและบิดามารดา
	๖. เขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า	การเขียนบันทึกและเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า
	๗. เขียนเรื่องตามจินตนาการ	การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
	๘. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน
ป.๕	๑. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	๒. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม	การเขียนสื่อสารเช่น - คำขวัญ- คำอวยพร - คำแนะนำและคำอธิบายแสดงขั้นตอน
	๓. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน	การนำแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดไปพัฒนางานเขียน
	๔. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียง ประเภทต่างๆ ประกาศ แจ้งความ แฉงการณ้ จดหมาย คำสอนโอวาท คำปราศรัย
	๕. เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ	การเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ
	๖. เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นได้ตรงตามเจตนา	การเขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น
	๗. กรอกรบบรรายการต่างๆ	การกรอกรบบรรายการ - ใบฝากเงินและใบถอนเงิน - ธนาณัติ - แบบฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ภัณฑ์
	๘. เขียนเรื่องตามจินตนาการ	การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
	๙. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน
	ป.๖	๑. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด
๒. เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้องชัดเจน และเหมาะสม		การเขียนสื่อสารเช่น - คำขวัญ - คำอวยพร

		- ประกาศ
--	--	----------

ตารางที่ 1-2 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	๓. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนางานเขียน	การเขียนแผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด
	๔. เขียนเรียงความ	การเขียนเรียงความ
	๕. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ความเรียง ประเภทต่างๆ ประกาศ แจ้งความ แฉงการณ้ จดหมาย คำสอนโอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง
	๖. เขียนจดหมายส่วนตัว	การเขียนจดหมายส่วนตัว - จดหมายขอโทษ - จดหมายแสดงความขอบคุณ - จดหมายแสดงความเห็นใจ - จดหมายแสดงความยินดี
	๗. กรอกแบบรายการต่างๆ	การกรอกแบบรายการ - แบบคำร้องต่างๆ - ใบสมัครศึกษาต่อ - แบบฝากส่งพัสดุและไปรษณียภัณฑ์
	๘. เขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์	การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์
	๙. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน
ม.๑	๑. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
	๒. เขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำถูกต้องชัดเจน เหมาะสม และสละสลวย	การเขียนสื่อสารเช่น - การเขียนแนะนำตนเอง - การเขียนแนะนำสถานที่สำคัญๆ - การเขียนบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์
	๓. เขียนบรรยายประสบการณ์โดยระบุสาระสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน	การบรรยายประสบการณ์
	๔. เขียนเรียงความ	การเขียนเรียงความเชิงพรรณนา
	๕. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น เรื่องสั้น คำสอน โอวาท คำปราศรัย สุนทรพจน์ รายงาน ระเบียบ คำสั่ง บทสนทนาเรื่องเล่าประสบการณ์

ตารางที่ 1-2 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง	
ม.๒	๑. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียน ตัวอักษรไทย	
	๒. เขียนบรรยายและพรรณนา	การเขียนบรรยายและพรรณนา	
	๓. เขียนเรียงความ	การเขียนเรียงความเกี่ยวกับประสบการณ์	
	๔. เขียนย่อความ	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน คำสอน บทความทางวิชาการ บันทึกเหตุการณ์ เรื่องราวในบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น นิทานชาดก	
	๕. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า	การเขียนรายงาน - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงงาน	
	๖. เขียนจดหมายกิจธุระ	การเขียนจดหมายกิจธุระ - จดหมายเชิญวิทยากร - จดหมายขอความอนุเคราะห์	
	๗. เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งในเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	การเขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งจากสื่อต่างๆ เช่น - บทความ - บทเพลง - หนังสืออ่านนอกเวลา - สารคดี - บันทึกคดี	
	๘. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน	
	ม.๓	๑. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย
		๒. เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา	การเขียนข้อความตามสถานการณ์และโอกาสต่างๆ เช่น - คำอวยพรในโอกาสต่างๆ - คำขวัญ - คำคม - โฆษณา - คติพจน์ - สุนทรพจน์

ตารางที่ 1-2 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
------	-----------	------------------------

	๓. เขียนชีวประวัติหรือ อัตชีวประวัติโดยเล่าเหตุการณ์ ข้อคิดเห็น และทัศนคติในเรื่อง ต่างๆ	การเขียนอัตชีวประวัติหรือชีวประวัติ
	๔. เขียนย่อความ	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น นิทาน ประวัติน่าสนใจ สารคดีทางวิชาการ พระราชดำรัส พระบรมราชโองการ จดหมายราชการ
	๕. เขียนจดหมายกิจธุระ	การเขียนจดหมายกิจธุระ - จดหมายเชิญวิทยากร - จดหมายขอความอนุเคราะห์ - จดหมายแสดงความขอบคุณ
	๖. เขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างมีเหตุผล	การเขียนอธิบาย ชี้แจง แสดงความคิดเห็น และโต้แย้งในเรื่องต่างๆ
	๗. เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้ง ในเรื่องต่างๆ	การเขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือโต้แย้งจากสื่อต่างๆ เช่น - บทโฆษณา - บทความทางวิชาการ
	๘. กรอกรูปแบบสมัครงานพร้อมเขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้และทักษะของตนเองที่เหมาะสมกับงาน	การกรอกรูปแบบสมัครงาน
	๙. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงการ	การเขียนรายงานได้แก่ - การเขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า - การเขียนรายงานโครงการ
	๑๐. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน
ม.๔-ม.๖	๑. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน	การเขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น - อธิบาย - บรรยาย - พรรณนา - แสดงทรรศนะ - โต้แย้ง - โน้มน้าว - เชิญชวน

ตารางที่ 1-2 ตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- ประกาศ - จดหมายกิจธุระ

		<ul style="list-style-type: none"> - รายงานการประชุม - โครงการและรายงานการดำเนินโครงการ - การกรอกแบบรายการต่างๆ
	๒. เขียนเรียงความ	การเขียนเรียงความ
	๓. เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย	การเขียนย่อความจากสื่อต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - กวีนิพนธ์ และวรรณคดี - เรื่องสั้น สารคดี นวนิยาย บทความทางวิชาการและวรรณกรรมพื้นบ้าน
	๔. ผลงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่างๆ	การเขียนในรูปแบบต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - สารคดี - บันทึงคลี
	๕. ประเมินงานเขียนของผู้อื่น แล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง	การประเมินคุณค่างานเขียนในด้านต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดของผู้เขียน - การใช้ถ้อยคำ - การเรียบเรียง - สำนวนโวหาร - กลวิธีในการเขียน
	๖. เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามหลักการเขียนเชิงวิชาการ และใช้ข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงอย่างถูกต้อง	การเขียนรายงานเชิงวิชาการ การเขียนอ้างอิงข้อมูลสารสนเทศ
	๗. บันทึกการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ	การเขียนบันทึกความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
	๘. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 37

นโยบายการตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

เพื่อให้การตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกลไกที่สำคัญในการตรวจ ติดตามการปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยรับตรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบรรลุเป้าหมายและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ มีความโปร่งใส เป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อทางราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเพื่อดำเนินการในฐานะผู้สอดส่องดูแลแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ จึงเห็นสมควรมอบหมายให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ลงพื้นที่ตรวจราชการ เร่งรัดกำกับติดตามนโยบายที่เป็นจุดเน้นพิเศษในการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

๑. การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. อาชีวศึกษาเป็นเลิศ
๓. โครงการประชารัฐ
๔. การยกระดับทักษะภาษาอังกฤษ
๕. โรงเรียนคุณธรรม
๖. STEM Education
๗. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ O-Net
๘. โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
๙. การพัฒนาครู
๑๐. การพัฒนาโรงเรียน ICU
๑๑. โครงการเศรษฐกิจพอเพียง
๑๒. การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก
๑๓. การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
๑๔. การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนน
๑๕. การประสานขับเคลื่อนนโยบายระดับพื้นที่ (กศจ.)

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่าน

๑. ความหมายของการอ่าน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ (๒๕๕๔ : ๑๓๖๔) ได้ให้ความหมายคำว่าอ่าน หมายถึง ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียงถ้าไม่ต้องออกเสียงเรียกว่า อ่านในใจ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ เช่น อ่านสีหน้า อ่านริมฝีปาก อ่านใจ ตีความ เช่น อ่านรหัส อ่านลายแทง

แมนมาส ซวลิต (อ้างถึงใน ชุติวรรณ เจริญสุข, ๒๕๕๓ : ๑๐) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านว่า คือ การใช้ศักยภาพของสมองเพื่อรับรู้แปลความหมายและความเข้าใจปรากฏการณ์ของข้อมูลข่าวสารเรื่องราว ประสบการณ์ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ ตลอดจนสาระอื่นๆ ซึ่งมีผู้แสดงออกโดยสัญลักษณ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อสื่อสาร การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานซึ่งต้องเรียนเช่นเดียวกับทักษะพื้นฐานอื่นๆ การเรียนรู้เท่านั้นยังไม่เพียงพอ หรือพัฒนาระดับความสามารถให้เพิ่มขึ้นอยู่เสมอ ให้สามารถอ่านเนื้อหาซึ่งยากและซับซ้อนให้เข้าใจและนำมาใช้การได้ ให้เกิดนิสัยรักการอ่าน รู้จักวิเคราะห์ และเลือกสิ่งที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชุติวรรณ เจริญสุข (๒๕๕๓ : ๑๑) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการ รับรู้ตัวอักษร หรือสัญลักษณ์ และถ่ายทอดความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ ในรูปของความคิดในการแปลความให้เกิดความเข้าใจแล้วจึงนำความคิดเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ทองดี ดวงรัตน์ (๒๕๕๔: ๔๓) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ หรือความคิดของผู้อ่าน เพื่อสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ให้มีความเข้าใจตรงกัน ตลอดจนสามารถอ่านได้ถูกต้องตามอักขรวิธี สามารถแยกพยัญชนะ สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ออกจากคำได้

นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์และคณะ (๒๕๕๕ : ๔-๕) ได้ให้ความหมายของคำว่า การอ่าน หมายถึง การรับรู้ความหมายของสารจากลายลักษณ์อักษร การอ่านเกิดจากความสามารถแปลตัวหนังสือออกมาเป็นเสียงและความหมายได้ จุดมุ่งหมายของการอ่านอยู่ที่ผู้อ่าน เข้าใจและรับรู้ความหมายของเรื่องราวที่อ่าน

การอ่าน หมายถึง การเข้าใจสารและรับรู้ความหมายของสารจากตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำ ความคิด โดยผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ ตีความ และประเมินค่าของผู้อ่านแต่ละคน ซึ่งขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์และการรู้จักนำความคิดที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างไรและการอ่าน เป็นพฤติกรรมการรับสาร ที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการฟัง ปัจจุบันมีผู้รู้ นักวิชาการและนักเขียนนำเสนอความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและงานสร้างสรรค์ ตีพิมพ์ในหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ นอกจากนี้ แล้วข่าวสารสำคัญๆ หลังจากนำเสนอด้วยการพูด หรืออ่านให้ฟังผ่านสื่อต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะตีพิมพ์รักษาไว้เป็นหลักฐานแก่ผู้อ่านในชั้นหลัง ๆ ความสามารถในการอ่านจึงสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคมปัจจุบัน

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต ๒ (๒๕๕๘ : ๑) ให้ความหมายของการอ่าน หมายถึง การใช้สายตาแปลความหมายของตัวอักษร หรือสัญลักษณ์นั้นออกมาเป็นความคิด หรือคำพูดเพื่อใช้สื่อความหมายระหว่าง ผู้เขียนกับผู้อ่านเพื่อให้เกิด ความเข้าใจที่ตรงกัน และนำสิ่งเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์

นงเยาว์ ทองกำเนิด (๒๕๕๘: ๓๐) ได้ให้ความหมายการอ่าน คือ กระบวนการทางสมองในการ สื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยที่ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในการแปลความหมาย ให้ได้ใจความ สมบูรณ์ สามารถสรุปและบอกความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราว เพื่อนำข้อมูลไปใช้ ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมได้

ทรูปลูกปัญญา (ออนไลน์, ๒๕๕๘) ให้คำนิยามว่า การอ่าน หมายถึง การแปลตัวอักษรมาเป็นคำ ซึ่งทำให้ทราบความหมายของคำนั้น ๆ เพื่อทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระในการอ่านและสามารถจับประเด็นสำคัญ ๆ ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อให้ผู้รับสารทราบ การรับรู้ความหมายจากสารที่ได้รับโดยการอ่าน และเข้าใจความหมาย ของสาร เนื้อหาสาระ จับใจความสำคัญได้ และสามารถนำไปถ่ายทอดได้ การอ่านถือเป็นกระบวนการในการ รับสาร

วิกิพีเดีย (ออนไลน์, ๒๕๖๐) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการรู้การถอดรหัสสัญลักษณ์ที่ ซับซ้อนเพื่อสร้างหรือเอาความหมาย (ความเข้าใจซึ่งการอ่าน) การอ่านเป็นวิธีการได้มาซึ่งภาษา การสื่อสาร และแบ่งปันสารสนเทศและความคิด เช่นเดียวกับทุกภาษา การอ่านเป็นอันตรกิริยาซับซ้อนระหว่างข้อความ และผู้อ่านซึ่งเกิดขึ้นโดยความรู้ ประสบการณ์ เจตคติและชุมชนภาษาเดิมของผู้อ่านซึ่งวัฒนธรรมและสังคม กำหนด กระบวนการการอ่านต้องอาศัยการฝึกฝน การพัฒนาและการขัดเกลาอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากนี้ การอ่านยังต้องการความคิดสร้างสรรค์และการวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Analysis)

กล่าวโดยสรุป การอ่าน หมายถึง การว่าตามตัวหนังสือ แปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็น ความคิด นำมาวิเคราะห์ ตีความ ทำความเข้าใจ สรุปอย่างมีเหตุผล รับรู้ความหมาย ทำให้เข้าใจความหมายใน สิ่งที่อ่าน

๒. ความมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านจากหนังสือและสื่อแต่ละครั้งของแต่ละคนจะมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป กระทรวงศึกษาธิการ(๒๕๔๖ : ๙) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่าน ดังนี้

2.๑. อ่านเพื่อความรู้ ได้แก่ การอ่านจากหนังสือตำราทางวิชาการ สารคดีทางวิชาการ การวิจัยประเภทต่าง ๆ หรือการอ่านผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ควรอ่านอย่างหลากหลาย เพราะความรู้ในวิชาหนึ่ง อาจนำไปช่วยเสริมในอีกวิชาหนึ่งได้

2.๒. อ่านเพื่อความบันเทิงได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปล การ์ตูน บทประพันธ์ บทเพลง แม้จะเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิง แต่ผู้อ่านจะได้ความรู้ที่ สอดแทรกอยู่ในเรื่องด้วย

2.๓. อ่านเพื่อทราบข่าวสารความคิด ได้แก่ การอ่านจากหนังสือประเภทบทความ บทวิจารณ์ ข่าว รายงานการประชุม ถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องเลือกอ่านให้หลากหลาย ไม่เจาะจงอ่านเฉพาะสื่อ ที่นำเสนอตรงกับความคิดของตน เพราะจะทำให้ได้มุมมอง ที่กว้างขึ้น ช่วยให้มีเหตุผลอื่น ๆ มาประกอบการวิจารณ์ วิเคราะห์ได้หลายมุมมองมากขึ้น

2.๔. อ่านเพื่อจุดประสงค์เฉพาะทางแต่ละครั้ง ได้แก่ การอ่านที่ไม่ได้เจาะจง แต่เป็นการอ่านในเรื่องที่ตนสนใจ หรืออยากรู้ เช่น การอ่านประกาศต่าง ๆ การอ่านโฆษณา แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ สลากยา ข่าวสังคม ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา การอ่านประเภทนี้มักใช้เวลาไม่นาน ส่วนใหญ่เป็นการอ่าน เพื่อให้ได้รับความรู้และนำไปใช้ หรือนำไปเป็นหัวข้อสนทนา เชื่อมโยงการอ่าน สู่การวิเคราะห์ และคิด วิเคราะห์ บางครั้งก็อ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

การรู้ความมุ่งหมายในการอ่าน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการอ่านเร็ว และการอ่าน เพื่อได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ การที่ผู้อ่านรู้ว่าอ่านเพื่ออะไร จะทำให้สามารถเลือกสื่อการอ่านได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพโดยทั่วไปการอ่านมีความมุ่งหมายดังนี้

๑. อ่านเพื่อความรู้ เน้นการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการให้เกิดความรู้ ซึ่งการอ่านเพื่อความรู้นี้มีหลายลักษณะ เช่น

๑.๑ อ่านเพื่อหาคำตอบ เช่น อ่านกฎ ระเบียบ คำแนะนำ ตำรา หนังสืออ้างอิง ฯลฯ

๑.๒ อ่านเพื่อรู้ข่าวสารและข้อมูล เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เอกสาร โฆษณา และประชาสัมพันธ์

๑.๓ อ่านเพื่อประมวลสาร ได้แก่ อ่านเอกสาร วารสาร หนังสืออื่น ๆ เพื่อสิ่งที่ต้องการรู้และนำมาประมวลสารเข้าด้วยกัน

การอ่านเพื่อความรู้มีประโยชน์มาก เพราะนอกจากจะสนองตอบความต้องการด้านต่าง ๆ แล้วยังทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้และความมั่นใจอันมีผลต่อบุคลิกภาพ ในบางครั้งสารที่อ่านยังให้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพอีกด้วย

๒. อ่านเพื่อศึกษา เป็นการอ่านอย่างจริงจัง เช่น การอ่านตำราและหนังสือวิชาการต่าง ๆ

๓. อ่านเพื่อความคิดเป็นการอ่านเพื่อให้เข้าใจสาระของเนื้อเรื่องเป็นแนวทางในการริเริ่มสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นความคิดอันได้ประโยชน์จากการอ่าน

๔. อ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นการอ่านเพื่อความรู้อย่างลึกซึ้ง ทำให้สามารถแสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่อ่านได้ เช่น การอ่านบทความ ข่าว เป็นต้น

๕. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านเพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรม เป็นการผ่อนคลาย เพื่อให้เกิดความรื่นรมย์ การอ่านชนิดนี้ไม่ได้จำกัดว่าอ่านเอกสารชนิดใด ขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้อ่านเป็นสำคัญ บางคนอาจชอบอ่านหนังสือธรรมะเพื่อความเพลิดเพลิน บางคนอาจชอบอ่านเรื่องสั้นนวนิยายก็ได้

๖. อ่านเพื่อใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การอ่านที่ไม่ได้มุ่งหวังสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ เป็นการอ่านเมื่อมีเวลาว่างขณะรอคอยกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การนั่งคอยบุคคลที่ไปพบ อาจอ่านหนังสือพิมพ์หรือสารคดีอื่นใดก็ได้ การอ่านชนิดนี้สามารถหยุดอ่านได้ทันทีโดยไม่ทำลายความต่อเนื่องหรือสมาธิในการอ่าน

๓. ความสำคัญของการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินนธ์ (๒๕๔๒ : ๑๑) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ว่ามีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนโต และจนกระทั่งถึงวัยชรา การอ่านทำให้รู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้ผู้อ่านมีความสุข มีความหวัง และมีความอยากรู้อยากเห็น อันเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคน การอ่านมีประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง คือ พัฒนาการศึกษา พัฒนาอาชีพ

พัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนทันสมัย ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ และมีความอยากรู้อยากเห็น การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ต้องอาศัยประชาชนที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งความรู้ต่าง ๆ ก็ได้มาจากการอ่านนั่นเอง

นฤมล ตันธสุเรศศรี และคณะ (๒๕๕๕ : ๖) กล่าวว่า การอ่านทำให้ผู้อ่านมีคลังข้อมูลอยู่ในสมอง เพราะการอ่านเป็นการรับสาร ผู้อ่านจะได้รับสาระความรู้ ทำให้เป็นผู้ที่ทันโลกทันเหตุการณ์อยู่เสมอ คลังข้อมูลนี้ เป็นพื้นฐานแห่งความรู้ที่จะนำไปสู่การคิด ได้คิดเป็นในโอกาสต่อไป การอ่านทำให้ผู้อ่านได้พัฒนาความคิด เนื่องจากการอ่านเป็นพฤติกรรมการรับสารที่มีความคิดเป็นแกนกลาง ขณะที่อ่านผู้อ่านจะต้องใช้สมองขบคิด พิจารณา ค้นหาความหมาย และทำความเข้าใจข้อความที่อ่านไปตามระดับความสามารถ การอ่านนี้เป็นผลมาจากการฝึกสมองขณะที่อ่าน ทำให้เกิดพัฒนาการทางความคิด ผู้ที่อ่านหนังสือมากจึงมักเป็นปราชญ์หรือนักคิด การอ่านหนังสือจึงทำให้ผู้อ่านได้พัฒนาการใช้จินตนาการ เพราะการอ่านทำให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดอย่างอิสระสามารถสร้างภาพในใจของตนเองโดยการตีความจากภาษาของผู้เขียน ดังนั้น แม้จะอ่านหนังสือเล่มเดียวกัน แต่ผู้อ่านก็อาจมีภาพในใจที่แตกต่างกันไปตามจินตนาการของแต่ละคน นักการศึกษาต่างเห็นตรงกันว่า ประสบการณ์ครั้งแรกในการอ่านนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับตัวของเด็ก ความสำเร็จในการเรียนตลอดจนทัศนคติของเด็กที่มีต่อการอ่านหนังสือจะเป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาสืบไป

วรรณิ โสมประยูร (๒๕๕๓ : ๑๒๙-๑๓๐) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่าน ดังนี้

๑. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่าน ทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้ และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

๒. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านภารกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม

๓. การอ่านช่วยให้บุคคล สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงาน

๔. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีเช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง

๕. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

๖. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมากเช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

๗. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่นศิลาจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญวรรณคดี ฯลฯ จะช่วยให้อนุชนรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (อ้างถึงในฉวีวรรณเผ่าวทยานนท์, ๒๕๕๓: ๒) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญคือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (อ้างถึงในฉวีวรรณ เฒ่าทยานนท์, ๒๕๕๓ : ๗) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการดำเนินชีวิตเพราะการอ่านจะมีสิ่งช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ผู้ใดมีความสามารถในการอ่านหนังสือเป็นพิเศษมักจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพและในชีวิตมากกว่าคนที่อ่านหนังสือน้อยและอ่านช้า

ดวงใจ ไทยอุบุญ (๒๕๔๙: ๔๘) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญอย่างยิ่งถ้าผู้อ่าน อ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ เพราะจะทำให้ผู้อ่านเกิดปัญญา เกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้อ่านไม่เฉพาะแต่จะได้ความรู้ ได้รู้จักใช้สำนวนโวหาร ยังได้แง่คิดจากหนังสือเหล่านั้น ได้รับรู้ถึงความคิดที่แตกต่างกันได้ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน และนำประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

กาญจนา เชื่อมศรีจันทร์ (๒๕๕๒: ๒) กล่าวว่า การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ การอ่านจึงมีความสำคัญ ดังนี้

๑. การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน จำเป็นต้องอ่านหนังสือเพื่อการศึกษาหาความรู้ด้านต่าง ๆ

๒. การอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนางานของตนได้

๓. การอ่านเป็นเครื่องมือสืบทอดทางวัฒนธรรมของคนรุ่นต่อ ๆ ไป

๔. การอ่านเป็นวิธีการส่งเสริมให้คนมีความคิดอ่านและฉลาดรอบรู้ เพราะประสบการณ์ที่ได้จากการอ่านเมื่อเก็บสะสมเพิ่มพูนนานวันเข้า ก็จะทำให้เกิดความคิด เกิดสติปัญญา เป็นคนฉลาดรอบรู้ได้

๕. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ เป็นวิธีหนึ่งในการแสวงหาความสุขให้กับตนเองที่ง่ายที่สุด และได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุด

๖. การอ่านเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้เป็นคนที่มีบุคลิกทั้งด้านจิตใจและบุคลิกภาพ เพราะเมื่ออ่านมากย่อมรู้มาก สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

๗. การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง ศาสนา ประวัติศาสตร์และสังคม

๘. การอ่านเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาระบบการสื่อสารและการใช้เครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ

๔. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

วรรณิ์ โสภประยูร (๒๕๕๓:๑๓๗-๑๓๘) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านไว้ดังนี้

๑. ตัวเด็ก

๑.๑ ทางด้านร่างกาย ได้แก่ ตา ปาก ลิ้น โดยสุขภาพของเด็กแตกต่างกันเช่น สายตาสั้น สายตายาว สายตาเอียง ตาบอดสี ลิ้นไก่สั้น ริมฝีปากแหว่ง เพดานโหว่ เจ็บไข่มดอย แพ้อากาศสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ทักษะการอ่านของเด็กแตกต่างกัน ครูควรเข้าใจและหาทางแก้ไข

๑.๒ ทางด้านสติปัญญา เด็กมองเห็นภาพ ความสัมพันธ์ของภาพและตัวอักษร การตีความ แปลความและขยายความได้แตกต่างกัน ครูจะต้องใช้กิจกรรมที่แตกต่างกันเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้เหมาะสมกับเด็ก

๑.๓ ทางด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้าน ทางโรงเรียน และในชุมชนของเด็กแตกต่างกัน ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเพื่อจะหาวิธีจัดประสบการณ์ส่วนที่ขาดให้กับเด็กบางกลุ่ม และหา กิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ให้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้สูงขึ้น

๒. ตัวครู

๒.๑ บุคลิกภาพของครู ครูผู้สอนอ่านจะต้องมีบุคลิกภาพในการพูดภาษาไทยถูกต้อง ชัดเจนอ่านถูกต้องตามอักขรวิธี รวมทั้งควรแต่งกายให้ประณีตและสวยงาม

๒.๒ ความรู้ของครู ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของภาษาไทยให้ถูกต้องอย่างใด มีความรู้เรื่องหลักสูตรภาษาไทย รู้จุดมุ่งหมายของการอ่าน มีความรู้ในกลวิธีสอน มีความเข้าใจความหมายของการอ่าน รู้ความต้องการและความสนใจของเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการในการอ่านภาษาของเด็กและสภาพแวดล้อมของเด็กด้วย จะช่วยทำให้การสอนอ่านประสบผลสำเร็จ

๒.๓ ความสามารถของครู ครูจะต้องมีความสามารถในการอ่าน การร้อง การเล่นการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นผู้นำที่จะช่วยให้เด็กรัก ศรัทธาและเรียนรู้ได้ดี

๒.๔ ภาษาและสำเนียงการพูดของครู ครูจะต้องพูดให้สุภาพ อ่อนโยน และรู้จักใช้จิตวิทยาในการพูด

๒.๕ ความศรัทธาในการสอนและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของครู หน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความเป็นครู หากครูมีสิ่งเหล่านี้ดีก็จะมีผลดีเรื่องการสอนอ่านด้วย

๒.๖ การปกครองของครู ครูจะต้องยุติธรรม ใช้วิธีการแบบประชาธิปไตยมาปกครองเด็ก และมีความเป็นกันเองกับเด็ก

๒.๗ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ครูควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีการเสริมแรง มีบรรยากาศสนุกสนานและเป็นธรรมชาติ รู้จักสร้างอารมณ์เป็นสุข และความคิดสร้างสรรค์ โดยการใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของนักเรียน

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเขียน

๑. ความหมายของการเขียน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ (๒๕๕๔ : ๑๓๖๔) ได้ให้ความหมายคำว่า เขียน หมายถึง ชีตให้เป็นตัวหนังสือหรือเลขขีดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาดแต่งหนังสือ

การเขียนเป็นการแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของผู้ส่งสารออกไปเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสาร สามารถอ่านเข้าใจ ได้รับทราบความรู้ความคิดความรู้สึก และความต้องการเหล่านั้น การถ่ายทอดโดยวิธีบอกเล่าปากต่อปาก หรือที่เรียกว่า มุขปาฐะ อาจทำให้สารตกหล่นหรือคลาดเคลื่อนได้ง่าย ลายลักษณ์อักษรหรือที่ตัวหนังสือ ที่แท้จริงคือเครื่องหมายที่ใช้แทนคำพูดนั่นเอง ความสำคัญและประโยชน์ของการเขียนสื่อความมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นวิธีการสื่อสารและมีประโยชน์เนื่องด้วยเป็นการถ่ายทอด ความรู้ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้เขียนเป็นหลัก และนอกจากนั้น การเขียนยังเป็นเครื่องมือในการที่จะวัดความเจริญของอารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัยด้วย รวมทั้งถ่ายทอดภาพในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตที่เป็นการจินตนาการได้อีกด้วย สร้างความรัก ความเข้าใจ ข้อตกลง แนวปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมในการเขียนภาษาไทย มีแบบแผนที่ต้องการรักษา มีถ้อยคำสำนวนที่ต้องใช้เฉพาะ และต้องเขียนให้แจ่มแจ้ง เพราะผู้อ่านไม่สามารถไต่ถามผู้เขียน ได้เมื่ออ่านไม่เข้าใจ ผู้ที่จะเขียนให้ได้ดี ต้องใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับผู้รับสาร โดยพิจารณาว่าผู้รับสารสามารถรับสารที่ส่งมาได้มากน้อยเพียงใด

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๐ : ภาคผนวก ๒/๘ อ้างถึงใน ลุณา ศรีฤตา, ๒๕๕๓ : ๑๘) ได้ให้ความหมายการเขียนว่าหมายถึง การสื่อสารด้วยตัวอักษรเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ ข่าวสารและจินตนาการ โดยการใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการใช้ ภาษาและตรงตามเจตนาของผู้เขียน

วรรณิ โสมประยูร (๒๕๔๔ : ๑๓๙) ให้ความหมายของการเขียนว่าเป็นเครื่องมือการถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นได้ เข้าใจได้ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกตามหลักของภาษาศิลปะจากความหมายของการเขียนดังกล่าว ทำให้มองเห็นความสำคัญของการเขียนว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่นนักเรียนใช้ การเขียนบันทึกความรู้ ทำแบบฝึกหัดและตอบข้อสอบ บุคคลทั่วไปใช้การเขียนเพื่อเขียนจดหมาย ทำสัญญา พิณยกรรม การค้าประกัน เป็นต้น

เสนีย์ วิลาวรรณ (๒๕๔๔ : ๑๕๕) ให้นิยามว่า การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้อื่นโดยใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เพื่อสื่อไปยังผู้รับได้ อย่างกว้างไกล นอกจากนั้นการเขียนยังมีคุณค่าในการบันทึกเป็นข้อมูลหลักฐานให้ศึกษาได้ยาวนาน

วิกิพีเดีย (ออนไลน์, ๒๕๖๐) กล่าวว่า การเขียน คือการสื่อสารชนิดหนึ่งของมนุษย์เราที่ต้อง อาศัยความพยายามและฝึกฝน การเขียนเป็นการแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ เป็นลาย ลักษณะอักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านได้เข้าใจ ได้ทราบความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ แล้ว สามารถนำมาบอกบอกต่อกับบุคคลอื่นให้ได้รับความรู้ที่ผู้รับสารได้รับ เครื่องมือในการเขียนเช่น ดินสอ ปากกา สี พู่กัน กระดาษ กระดาน ฯลฯ การเขียนจะต้องเขียนเป็นภาษา ซึ่งอาจเขียนเป็นภาษาเดียวหรือหลายภาษาก็ได้

ทรูปลูกปัญญา (ออนไลน์, ๒๕๕๘) กล่าวว่า การเขียน หมายถึง การแสดงออกเพื่อการ ติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์โดยใช้สัญลักษณ์ ภาษาตัวอักษร เป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ความคิด ความ ต้องการ ความรู้สึก ประสบการณ์ ฯลฯ ของตนให้ผู้อื่นรับทราบ การสื่อความคิดหรือข้อมูลทั้งหมดนี้ผู้เขียนต้อง ถ่ายทอดออกมาโดยผ่านอักษร ไม่มีสถานการณ์เหมือนการพูด

กล่าวโดยสรุป การเขียน หมายถึง การติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ เป็นการถ่ายทอด ความรู้ ความรู้สึกนึกคิด เรื่องราว ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้อื่นโดยใช้สัญลักษณ์ ภาษา ตัวอักษร เป็น เครื่องมือในการถ่ายทอด

๒. ความสำคัญของการเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่มีบทบาทเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก มีความเกี่ยวข้องกับ กระบวนการเรียนรู้โดยทั่วไป ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา นักเรียน นักศึกษา จะต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางการเขียนจนถึงขั้นที่เรียกได้ว่า มีทักษะในการเขียน อย่างจริงจัง สม่าเสมอและต่อเนื่อง

กระบวนการเรียนการสอนผู้เรียนจะได้รับมอบหมายงานอันเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการ เรียนการสอนจากอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาซึ่งล้วนต้องใช้ความรู้ความสามารถในทางการเขียนมากมาย อาทิ การเขียนตอบคำถามต่าง ๆ ทำยคาบเรียนหรือเป็นการบ้าน การเขียนตอบแบบทดสอบอัตนัย การเขียน เรียงความ การเขียนบทความ บันทึกการเรียนรู้ออกความ สรุปความ ขยายความ งานเขียนประเภทอื่น ๆ ตาม ลักษณะเฉพาะของแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งที่ขาดไม่ได้ คือ การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการซึ่ง เป็นงานประจำภาคเรียนของแทบทุกรายวิชาที่เรียกว่าภาคินิพนธ์ (Term Paper) เป็นต้น นอกจากนี้แล้วการ เขียนยังใช้เป็นแบบฝึกหัด แบบทดสอบ เพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกด้วย

ในอดีต การเขียนเป็นการเรียนวิธีการใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย เพื่อใช้ในการจูงใจผู้อ่าน การเขียนจึงมุ่งเน้นที่งานเขียนในด้านความถูกต้องในการใช้ถ้อยคำภาษาและการเรียบเรียงเนื้อหาอย่างถูกต้องละเมียดละไม แต่ภายหลังมีแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเขียนเพิ่มขึ้นเช่นแนวความคิดที่ว่า การเขียนมิใช่เป็นเพียงการบันทึกคำพูดเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น แต่เป็นการสะท้อนความคิดในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายในของแต่ละบุคคลแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร แนวความคิดนี้มุ่งเน้นที่จุดมุ่งหมายของการเขียน ซึ่งได้แก่การสื่อความคิดความเห็นของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบ และแนวความคิดว่าการเขียนมิได้เป็นเพียงวิธีการสื่อสารเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิดสติปัญญา ทั้งในด้านการคิดค้นเรื่องราวที่จะนำมาเขียนและการจัดรูปแบบการนำเสนองานเขียนนั้น แนวความคิดเกี่ยวกับการเขียนจึงเปลี่ยนไปเป็นการมุ่งเน้นที่กระบวนการเขียน

การฝึกฝนให้เกิดพัฒนาการด้านการเขียนได้นั้น นักเรียน นักศึกษาควรมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความตระหนักถึงความรู้ต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียนเสียก่อนเพราะจะทำให้การพัฒนาการเขียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากหลักการเขียนเป็นทักษะที่ต้องเอาใจใส่ฝึกฝนอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญ และป้องกันความผิดพลาด ดังนั้น เส็นีย์ วิลาวรรณ (๒๕๔๔ : ๑๕๕) จึงจำเป็นต้องใช้หลักในการเขียนดังต่อไปนี้

๑. มีความถูกต้อง คือ ข้อมูลถูกต้อง ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะ
๒. มีความชัดเจน คือ ใช้คำที่มีความหมายชัดเจน รวมถึงประโยคและถ้อยคำสำนวน เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตรงตามจุดประสงค์
๓. มีความกระชับและเรียบง่าย คือ รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำธรรมดาเข้าใจง่าย ไม่ฟุ่มเฟือย เพื่อให้ได้ใจความชัดเจน กระชับ ไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย
๔. มีความประทับใจ โดยการใช้คำให้เกิดภาพพจน์ อารมณ์และความรู้สึกประทับใจ มีความหมายลึกซึ้งกินใจ ชวนติดตามให้อ่าน
๕. มีความไพเราะทางภาษา คือ ใช้ภาษาสุภาพ มีความประณีตทั้งสำนวนภาษาและลักษณะเนื้อหา อ่านแล้วไม่รู้สึกรำคาญ
๖. มีความรับผิดชอบ คือ ต้องแสดงความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล มุ่งให้เกิดความรู้และทัศนคติอันเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น นอกจากหลักการเขียนที่จำเป็นต่อการเขียนแล้ว สิ่งที่มีความจำเป็นอีกประการหนึ่งคือกระบวนการคิดกับกระบวนการเขียนที่จะต้องดำเนินควบคู่ไปกับหลักการเขียน เพื่อที่จะทำให้สามารถเขียนได้ดียิ่งขึ้น

๓. จุดมุ่งหมายของการเขียน

การเขียนจะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่นั้น สิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง คือ การเขียนต้องมีจุดมุ่งหมายซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

- 3.๑. การเขียนเพื่อการเล่าเรื่อง เป็นการนำเรื่องราวที่สำคัญมาถ่ายทอดเป็นข้อเขียน เช่น การเขียนเล่าประวัติ
- 3.๒. การเขียนเพื่ออธิบาย เป็นการเขียนเพื่อชี้แจงอธิบายวิธีใช้ วิธีทำ ขั้นตอนการทำ เช่น อธิบายการใช้เครื่องมือต่างๆ
- 3.๓. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนเพื่อวิเคราะห์ วิวิจารณ์ แนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3.๔. การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะชักจูง โน้มน้าวใจให้ผู้อ่านยอมรับในสิ่งที่ผู้เขียนเสนอ

3.๕. การเขียนเพื่อกิจธุระ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การเขียนชนิดนี้จะมีรูปแบบการเขียนและลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามประเภทของการเขียน

วรรณิ โสภประยูร (๒๕๔๔ : ๑๓๙) ได้อธิบายจุดมุ่งหมายการสอนภาษาไทย ดังนี้

๑. เพื่อคัดลายมือหรือเขียนให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษรให้เป็นระเบียบชัดเจนหรือเข้าใจง่าย

๒. เพื่อเป็นการฝึกทักษะการเขียนให้พัฒนาองงามขึ้นตามควรแก่วัย

๓. เพื่อให้การเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนถูกต้อง

๔. เพื่อให้รู้จักภาษาเขียนที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส

๕. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิด แล้วจัดบันทึก สรุปและย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้

๖. เพื่อให้สามารถสังเกตจดจำและเลือกเฟ้นถ้อยคำหรือสำนวนโวหารให้ถูกต้อง

๗. เพื่อให้มีทักษะการเขียนประเภทต่างๆ

๘. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

๙. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การศึกษาหาความรู้และอื่นๆ

๔. ปัญหาในการสอนการเขียน

กรรณิการ์ พวงเกษม (๒๕๓๓ : ๓๑-๓๓) ได้อธิบายถึงปัญหาในการสอนเขียน มีหลายลักษณะดังนี้

๑. การเขียนพยัญชนะ สระและคำไม่ได้ มักเป็นนักเรียนที่เริ่มต้นเรียนได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

๒. การสะกดคำผิด เช่น วางวรรณยุกต์ไม่ถูกที่ คำพ้องเสียง เขียนคำที่ใช้ตัวสะกดไม่ตรง มาตราตัวสะกดผิด เขียนคำที่มีตัวการันต์ผิด คำที่สระเสียงสั้นและเสียงยาวเขียนสลับกัน เขียนคำควบกล้ำผิด เขียนพยัญชนะบางตัวในคำเบียดกัน บางตัวห่างออกไป และเขียนคำที่มาจากภาษาต่างประเทศผิด

๓. เว้นวรรคตอนย่อหน้าไม่ถูกต้อง

๔. ใช้คำไม่เหมาะสม นำภาษาพูดมาใช้เป็นภาษาเขียน

๕. เขียนคำที่ใช้อักษรย่อไม่ถูกต้อง

๖. ลำดับความคิดในการเขียนไม่ได้

๗. ลายมืออ่านยาก

๘. ไม่มีความคิดในการเขียน

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่สำคัญของการเขียนสะกดคำผิดขึ้นอยู่กับครูผู้สอนตัวนักเรียนเองและวิธีการสอนของครู ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านั้นเป็นสำคัญ ลุณา ศรีฤตา (๒๕๕๓ : ๒๐) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำผิดเกิดจากหลายสาเหตุ สรุปได้ ดังนี้

๑. ความบกพร่องจากสภาพร่างกายของนักเรียน เช่น สุขภาพไม่สมบูรณ์ มีความบกพร่องด้านการได้ยิน การพูด และสายตา

๒. นักเรียนขาดการสังเกต ไม่พิจารณาถึงหลักเกณฑ์การเขียนให้รอบคอบ

๓. นักเรียนพบเห็นคำที่เขียนผิดบ่อยจากสื่อมวลชนต่าง ๆ

๔. วุฒิภาวะและสมองของนักเรียน
๕. นักเรียนเขียนสะกดคำโดยเทียบเสียงกับภาษาถิ่น ทำให้เขียนสะกดผิด
๖. นักเรียนไม่รู้หลักภาษาไทย ไม่ทราบความหมายของคำ
๗. ครูขาดความเอาใจใส่ในการตรวจงานเขียนของนักเรียนเมื่อพบคำผิดไม่แก้ไขให้
๘. ครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการสอนให้นักเรียนเขียนสะกดคำ จึงทำให้นักเรียนไม่ได้รับแรงจูงใจในการฝึกเขียนสะกดคำ

แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน(Brain-based Learning : BBL)

๑. ความหมายการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน

Eric Jensen (๒๐๐๐ : ๖) ได้ให้นิยามว่า BBL คือการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองเป็นการเรียนรู้ที่ต้องตอบคำถามที่ว่าอะไรบ้างที่ติดต่อสมองดังนั้นความหมายจึงเป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานหรือรวบรวมหลากหลายทักษะความรู้เพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมการทำงานของสมองเช่นความรู้ทางเคมีศาสตร์ประสาทวิทยาจิตวิทยาสังคมศาสตร์พันธุศาสตร์ชีววิทยาและชีวประสาทวิทยาซึ่งเป็นการนำความรู้การทำงานหรือธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของสมองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

Nicola Call (๒๐๐๓ : ๙) กล่าวว่า BBL คือการเรียนรู้ที่อธิบายการประยุกต์ใช้ความรู้แนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวกับสมองมาช่วยเด็กให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวรมากที่สุดถ้ามีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังของBBLก็สามารถนำความรู้แนวคิดหรือทฤษฎีที่หลากหลายเหล่านั้นไปใช้เพื่อฝึกหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้

Colleen Politano & Joy Paquin (๒๐๐๐ : ๑) ให้นิยามว่า BBL คือวิธีการเชิงธรรมชาติมีการสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อมีประสิทธิภาพมากที่สุดและเป็นแนวคิดหนึ่งที่ตั้งอยู่บนคำถามที่ว่าจะทำอย่างไรเพื่อสมองจะเรียนรู้ได้ดีที่สุด

อัครภูมิ จารุภากร และแพรวพีไล เลิศวิชา (๒๕๕๐, ๒๓๔-๒๓๖) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้สมองไว้ว่า หมายถึง การทำความเข้าใจหรือมุมมองต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยอิงความรู้ความเข้าใจจากการทำงานของสมอง โดยเน้นประเด็นความสามารถ และการทำงานที่เกิดขึ้นที่สมอง อันทำให้เกิดการเรียนรู้ คือ การรับรู้ จำ เข้าใจ และทักษะการเคลื่อนไหว ตลอดจนถึงจิตวิทยาทุกด้าน การเจริญเติบโตทางกายภาพของร่างกาย มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานของสมองหรือการเรียนรู้ทั้งสิ้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕ : ๔) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน(BBL : Brain-based Learning)ว่าการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย เป็นการนำองค์ความรู้เรื่องสมองและธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองมาใช้เป็นฐานในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ โดยมีที่มาจากศาสตร์แห่งการเรียนรู้ ๒สาขาที่ได้นำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน คือ ๑) ความรู้ทางประสาทวิทยา (Neurosciences) อธิบายถึงที่มาของความคิดและจิตใจของมนุษย์ โดยเฉพาะในด้านที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับทักษะการเรียนรู้โดยผ่านทฤษฎีว่าด้วยการทำงานของสมองใหญ่ ได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ ความจำ ความเข้าใจและความชำนาญ ๒) แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theories) อธิบายการเรียนรู้ของสมองของมนุษย์ ว่าคืออะไร เกิดขึ้นอย่างไร และมีพัฒนาการอย่างไร

สุพัตรา ดวงแก้วกลาง (๒๕๕๗ : ๔๔) ให้นิยามว่า การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองของบุคคลในแต่ละช่วงวัย มีการจัดสิ่งแวดล้อม การจัดกิจกรรมระหว่างนักเรียนและครู การออกแบบการใช้เครื่องมือสื่อเพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่รู้ โดยผ่านประสบการณ์จริง ได้ลงมือปฏิบัติ สัมผัสของจริง ได้รับการกระตุ้นอารมณ์ในทางบวก จนเด็กเกิดการเรียนรู้ สร้างความรู้ขึ้นมาได้ในตนเอง เกิดความเข้าใจ จดจำ นำไปสู่ความสามารถในการใช้เหตุผลและเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ให้สัมพันธ์ทุกมิติของชีวิต

พิรญาณ์ นิลโอโล (๒๕๕๕ : ๘) ให้นิยามว่า การเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องวิธีการเรียนรู้หรือการทำงานของสมองทางธรรมชาติ เช่น ในเรื่องการเรียนการสอนจะเป็นการสอนให้สอดคล้องกับวิธีการทำงานของสมองแทนที่จะสอดคล้องกับอายุ ชั้นเรียนหรือห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เพราะเด็กที่อายุเท่ากันอาจมีสมองไม่เหมือนกันก็ได้หรือมีความสามารถแตกต่างกันหรือความสนใจแตกต่างกัน ด้วย การใช้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับสมองเป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์

๒. หลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน

เคน และเคน (Caine and Caine. ๑๙๘๙ อ้างถึงใน ญัฐสุภางค์ ยิ่งสง่า, ๒๕๕๐ : ๒๖ – ๒๘) แนะนำว่า หลักการสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานไม่ใช่ให้ใช้เพียงข้อเดียว แต่ให้เลือกใช้ข้อที่ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นมากที่สุดและการเรียนการสอนบรรลุผลสูงสุดเท่าใดก็ได้ เป็นการเพิ่มทางเลือกให้ผู้สอน ซึ่งหลักการสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมี ๑๒ ประการ ดังนี้

2.๑. สมองเรียนรู้พร้อมกันทุกระบบ แต่ละระบบมีหน้าที่ต่างกันและสมองเป็นผู้ดำเนินการที่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้หลายอย่างในเวลาเดียวกันโดยผสมผสานทั้งด้านความคิดประสบการณ์และอารมณ์ รวมถึงข้อมูลที่มีอยู่หลากหลายรูปแบบ เช่น สามารถชิมอาหารพร้อมกับได้กลิ่นของอาหาร การกระตุ้นสมองส่วนหนึ่งย่อมส่งผลกับส่วนอื่น ๆ ด้วยการเรียนรู้ทุกอย่างมีความสำคัญ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจะทำให้การเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.๒. การเรียนรู้มีผลมาจากด้านสรีระศาสตร์ทั้งสุขภาพพลานามัย การพักผ่อนนอนหลับ ภาวะโภชนาการ อารมณ์และความเหนื่อยล้า ซึ่งต่างส่งผลกระทบต่อการจดจำของสมอง ผู้สอนควรให้ความใส่ใจมิใช่สนใจเพียงเฉพาะความรู้สึกรู้สึกคือหรือสติปัญญาด้านเดียว

2.๓. สมองเรียนรู้โดยการหาความหมายของสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ การค้นหาความหมายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญตั้งแต่เกิด สมองจำเป็นต้องเก็บข้อมูลในส่วนที่เหมือนกันและค้นหา

2.๔. สมองค้นหาความหมายโดยการค้นหาแบบแผน (Pattern) ในสิ่งที่เรียนรู้การค้นหาความหมาย เกิดขึ้นจากการเรียนรู้แบบแผนขั้นตอนการจัดระบบข้อมูล เช่น $๒+๒ = ๔, ๕+๕ = ๑๐, ๑๐+๑๐ = ๒๐$ แสดงว่าทุกครั้งที่เราบวกผลของมันจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนเราสามารถเรียนรู้แบบแผนของความรู้ได้ และตรงกันข้ามเราจะเรียนรู้ได้น้อยลงเมื่อเราไม่ได้เรียนแบบแผน การสอนที่มีประสิทธิภาพต้องเชื่อมโยงความคิดที่กระจัดกระจายและข้อมูลที่หลากหลายมาจัดเป็นความคิดรวบยอดได้

2.๕. อารมณ์มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมาก อารมณ์เป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้เราไม่สามารถแยกอารมณ์ออกจากความรู้ความเข้าใจได้และอารมณ์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้ได้รับอิทธิพลจากอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติ

2.๖. กระบวนการทางสมองเกิดขึ้นทั้งในส่วนรวมและส่วนย่อยในเวลาเดียวกันหากส่วนรวมหรือส่วนย่อยถูกมองข้ามไปในส่วนใดส่วนหนึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ยาก

2.๗. สมองเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การสัมผัสจะต้องลงมือกระทำจึงเกิดการเรียนรู้หากได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมมากเท่าใดจะยิ่งเพิ่มการเรียนรู้มากเท่านั้น การเรียนรู้จากการบอกเล่า จากการฟังอย่างเดียวอาจทำให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อมน้อยส่งผลให้สมองเกิดการเรียนรู้น้อยลง

2.๘. สมองเรียนรู้ทั้งในขณะที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้จากการได้รับประสบการณ์และสามารถจดจำได้ไม่เพียงแต่ฟังจากคนอื่นบอกอย่างเดียว นอกจากนี้ผู้เรียนยังต้องการเวลาเพื่อจะเรียนรู้ด้วย รวมทั้งผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ด้วยว่าจะเรียนรู้ได้อย่างไรเท่า ๆ กับจะเรียนรู้อะไร

2.๙. สมองใช้การจำอย่างน้อย ๒ ประเภทคือ การจำที่เกิดจากประสบการณ์ตรงและการท่องจำ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นหนักด้านการท่องจำทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้สัมผัสและเรียนรู้โดยตรง ผู้เรียนจึงไม่สามารถให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากสิ่งที่ท่องจำมาได้

2.๑๐. สมองเข้าใจและจดจำเมื่อสิ่งที่เกิดขึ้นได้รับการปลูกฝังอย่างเป็นธรรมชาติเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่สุดเกิดจากประสบการณ์

2.๑๑. สมองจะเรียนรู้มากขึ้นจากการทำทนายและการไม่ข่มขู่ บรรยากาศในชั้นเรียนจึงควรจะเป็นการทำทนายแต่ไม่ควรข่มขู่ผู้เรียน

2.๑๒. สมองแต่ละคนเป็นลักษณะเฉพาะตัว ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้จึงเป็นเอกลักษณ์ส่วนบุคคล ในการสอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ชอบบางคนชอบเรียนเวลาครูปาไปดูของจริง แต่บางคนชอบนั่งฟังชอบจดบันทึก บางคนชอบให้เงียบ ๆ แล้วจะเรียนได้ดี แต่บางคนชอบให้มีเสียงเพลงเบา ๆ เพราะสมองทุกคนต่างกัน

เคน และเคน (Caine and Caine) ได้สรุปการเรียนรู้ของสมองไว้ ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เป็นการเรียนรู้เนื้อหา ข้อมูล ขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ

๒. การเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเรียนรู้โดยมีเป้าหมายสิ่งที่เรียนมีประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้และผู้เรียนมีความศรัทธาต่อสิ่งที่เรียนรู้

๓. การเรียนรู้แบบสัมผัสโดยตรง เป็นการเรียนรู้ที่ผสมผสานการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเข้ากับการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์ตรงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

เคน และเคน (Caine and Caine) เสนอแนะให้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบสัมผัสโดยตรง เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเสนอแนะไว้ว่า ผู้สอนควรจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ ๑๒ ประการและองค์ประกอบการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานด้วย เนื่องจากจะช่วยให้การเรียนรู้ของสมองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รีเกิล และ จีออเฟอรรี (Regate & Geoffrey Caine) นักวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับสมองเป็นหลักได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ๑๒ ข้อ ดังต่อไปนี้

๑. สมองเป็นกระบวนการคู่ขนาน สมองเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญที่สุดในร่างกายของเรา เพราะการที่มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้นั้นจะต้องอาศัยสมองและระบบประสาทเป็นพื้นฐานของการรับรู้ รับความรู้สึกร่างกายจากประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาทำให้เห็น หูทำให้ได้ยิน จมูกทำให้ได้กลิ่น ลิ้นทำให้ได้รับรส และผิวหนังทำให้เกิดการสัมผัส

แนวการจัดการกิจกรรมการสอน ครูจำเป็นต้องใช้กลวิธีและเทคนิคที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นสมองของนักเรียนไม่มีวิธีหรือเทคนิคของใครสมบูรณ์ที่สุด ดังนั้น การสอนที่ดีต้องสอดคล้องกับการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการ

เรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลนั้นมีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และความสามารถพื้นฐานของบุคคลนั้นๆ หรือ (Style) การเรียนรู้มีหลายรูปแบบ โดยพบว่าห้องเรียนหนึ่งๆ มักจะมีผู้ดำเนินการเรียนรู้อยู่ ๔ รูปแบบ คือ นักทฤษฎี นักวิเคราะห์ นักปฏิบัติ และนักกิจกรรม ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและเอื้อต่อผู้เรียนทั้ง ๔ แบบอย่างเสมอภาคกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนุกสนาน เกิดความสุขในการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ตนถนัด รวมทั้งยังมีโอกาสพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ที่ตนเองไม่ถนัดด้วยวิธีการหลากหลายอีกด้วย โดยอาจเริ่มจากรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้ววางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งสร้างโอกาสให้เขาได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๒. สมองกับการเรียนรู้ สมองไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะรับรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นอวัยวะที่สำคัญต่อการพัฒนาของอวัยวะทั้งหมดของร่างกาย ซึ่งจะรวมถึงการคิด การเรียนรู้ การจำ และพฤติกรรมของมนุษย์มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควรจะมีความรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและการพัฒนาของสมองเพื่อจะได้วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะที่กระตุ้นให้สมองคิดและทำงานแบบทำท่าย ยั่วมากที่สุด ผู้เรียนได้คิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ในทุกด้านซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดและเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ เป็นรากฐานไปสู่การเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขในการดำรงชีวิต และเมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นเยาวชนพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

แนวการจัดการเรียนการสอนวิธีการเตรียมความพร้อมทางสมอง

2.๑. การดื่มน้ำ ควรดื่มน้ำบริสุทธิ์ วันละ ๖ - ๘ แก้ว เพราะถ้าร่างกายได้รับน้ำอย่างเพียงพอจะทำให้เซลล์สมองทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.๒. การรับประทานอาหาร ควรรับประทานอาหารให้ครบ ๕ หมู่ ซึ่งถูกต้องตามหลักโภชนาการ เพราะอาหารจะทำให้เซลล์ประสาท / เซลล์สมองเจริญเติบโต ส่งผลให้ความจำดีและเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.๓. การหายใจ ควรฝึกหายใจให้ลึกๆ ช้า ๆ และมีจังหวะที่แน่นอน เพราะสมองต้องการออกซิเจน และออกซิเจนช่วยให้กระบวนการคิดดี ซึ่งถ้ามีการหายใจที่ถูกต้องจะช่วยให้เกิดสมาธิสมองปลอดโปร่งลดสภาพการหลงๆ ลืมๆ และสามารถป้องกันโรคสมองเสื่อมได้

2.๔. การฟังเพลง / ดนตรี ควรหาโอกาสฟังเพลง / ดนตรี จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และกระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีกให้สอดคล้องกันทั้งระบบ การฟังเพลงที่มีคุณภาพทำให้สมองผลิต Alpha Waves และ Theta Waves ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและเกิดความคิดสร้างสรรค์ขั้นสูง

2.๕. การคลายความเครียด ความเครียดเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ควรหาเวลาพักผ่อน ออกกำลังกาย จัดลำดับความสำคัญของงาน การหัวเราะ / ยิ้ม ทำให้จิตใจเบิกบานไม่เครียดและไม่คิดว่าตัวเองเป็นคนไร้ค่า

2.๖. การบริหารสมอง การบริหารสมองเป็นระบบการเคลื่อนไหวร่างกายที่จะเร้าให้สมองทำงานอย่างดี เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเคลื่อนไหวร่างกายกับการทำงานของสมอง

๓. การเรียนรู้มีมาแต่กำเนิด ในการเรียนรู้ของบุคคลเรานั้นจะเกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มมีชีวิตและเป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไปว่าการเรียนรู้ที่ดีที่สุดนั้นจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองหรือเป็นการเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง การเรียนรู้กับการเรียนการสอน การที่จะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้เพื่อเป็นผู้ที่เก่ง ดี และมีสุขได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการด้วยกัน แต่ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน เพราะหัวใจของการเรียนการสอน คือ การเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งถ้าหากมีการจัดการเรียนการสอนที่ดี ย่อมก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีได้

ลักษณะการเรียนการสอนที่ดีมีดังต่อไปนี้

- 3.๑. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 3.๒. เน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
- 3.๓. ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
- 3.๔. ต้องเป็นที่น่าสนใจไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
- 3.๕. ต้องดำเนินไปด้วยความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
- 3.๖. ต้องท้าทายให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้
- 3.๗. ต้องตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
- 3.๘. ต้องสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
- 3.๙. ต้องสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้
- 3.๑๐. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการสอน
- 3.๑๑. ต้องสามารถเข้าใจผู้เรียน
- 3.๑๒. ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียน
- 3.๑๓. ต้องไม่มีวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
- 3.๑๔. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) คือ มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบ เนื้อหาสาระ เทคนิควิธี ฯลฯ
- 3.๑๕. ต้องสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
- 3.๑๖. ต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น การเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้าผู้วางแผนการเรียนรู้ได้คำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ที่ดี วิธีการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ หลักการสอนที่มีประสิทธิภาพและลักษณะการเรียนการสอนที่ดี ดังที่นำเสนอเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

๔. รูปแบบการเรียนรู้ของบุคคล ผู้เรียนในห้องเรียนหนึ่งๆ มักจะมีผู้ถนัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของตน ครูจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนทุกรูปแบบอย่างเสมอภาคกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน และเกิดความสุขในการเรียนรู้ตามรูปแบบที่ตนถนัด รวมทั้งยังมีโอกาสพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ที่ตนไม่ถนัดอีกด้วย

แนวการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้มิใช่เกิดจากการสั่ง การสอน การถ่ายทอด เพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกิดจากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ของมนุษย์ มีการรับรู้ คือ การแสวงหาและรับข้อมูลข้อความรู้จากประสาทสัมผัสต่างๆ มีการบูรณาการความรู้ เป็นการนำข้อมูลข่าวสาร ความรู้ใหม่ที่ได้รับ มาผสมผสานเชื่อมโยงกับประสบการณ์ หรือโครงสร้างของความรู้เดิม เพื่อขยายหรือสร้างความรู้ใหม่มีการประยุกต์ใช้ คือการนำความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตหรือการแก้ปัญหาในการทำงาน ดังนั้น การจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและถาวรนั้น จะต้องจัดให้ครบ องค์ประกอบทั้ง ๓ ส่วน ได้แก่ การรับรู้การบูรณาการความรู้ และการประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติจริงในวิถีชีวิต

๕. ความสนใจมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ความสามารถพิเศษของมนุษย์ แบ่งออกเป็น ๘ ด้านด้วยกัน มนุษย์ย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ทุกคนมักจะมี ความเก่งไม่เหมือนกัน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็น ผู้วางแผนในการพัฒนาตนเอง โดยเริ่มจากรู้จักตนเอง รู้จุดเด่น จุดด้อย ค้นหาวิธีการพัฒนาความเก่งให้แก่ตนเองที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีความสุขและเกิดการเรียนรู้อย่างมี ความหมาย

แนวการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีข้อมูล และรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คิด และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความถนัด/ความสามารถ หรือความเก่งให้เก่งมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาด้านอื่นๆ

อีกให้มีความเก่งหลายๆ ด้าน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ หรือความเก่งสู่สาธารณชนโดยอาจจัดเวทีให้แสดงอย่างอิสระ

๖. สมองมีหน้าที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ สมองของคนเราแบ่งออกเป็น ๒ ซีก คือซีกซ้ายกับซีกขวา สมองทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์กัน สมองมีหน้าที่ควบคุมการรับรู้ การคิด การเรียนรู้และการจำ ควบคุมการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย และควบคุมความรู้สึกและพฤติกรรม จะเห็นได้ว่าสมองไม่ได้มีหน้าที่เฉพาะรับรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นอวัยวะที่สำคัญต่อการพัฒนาของอวัยวะทั้งหมดในร่างกาย ซึ่งรวมถึงความคิด การเรียนรู้ การจำ และพฤติกรรมของมนุษย์

แนวการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนที่ดี ครูต้องมีความเข้าใจทักษะที่เกี่ยวข้องโยงกับความสามารถพิเศษของสมองแต่ละซีก สมองซีกซ้ายสั่งการทำงานเกี่ยวกับ คำ ภาษา ตรรกะ ตัวเลข/จำนวน ลำดับ ระบบ การคิดวิเคราะห์ และการแสดงออกเป็นต้น สมองซีกขวาจะสั่งงานเกี่ยวกับจังหวะ ดนตรี ศิลปะ จินตนาการ การสร้างภาพ การรับรู้ การเห็นภาพรวม ความจำ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

๗. การเรียนรู้ในสิ่งที่สนใจสามารถรับรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมองจะซึมซับข้อมูลที่บุคคลมีความสนใจในเรื่องนั้นอยู่แล้ว เชื่อมโยงกับข้อมูลความรู้ใหม่ประสานข้อมูลความรู้เข้าด้วยกัน ซึ่งหมายความว่า การเรียนรู้ของมนุษย์จะมี ประสิทธิภาพสูงขึ้น เมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับการจัด ประสบการณ์ในการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

แนวการจัดการเรียนการสอน ควรจัดเนื้อหาที่มีความหลากหลายครอบคลุมทุกมิติของชีวิต มนุษย์กระบวนการเรียนรู้ มีลักษณะหลากหลายร่วมกันในลักษณะผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แหล่งการเรียนรู้หลากหลาย เช่น เรียนรู้จากสื่อธรรมชาติ จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ จากแหล่งงานอาชีพของชุมชน จากการแข่งขันทางเทคโนโลยี ฯลฯ

๘. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้เกี่ยวข้องกับกระบวนการทั้งในแบบที่มีจุดมุ่งหมายและไม่ได้ตั้งใจ การเรียนรู้ของคนส่วนใหญ่มักเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้จากสิ่งที่ไม่ได้ตั้งใจ สามารถเรียนรู้ได้จากประสบการณ์ในสถานการณ์จริง เช่น ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เผชิญอยู่โดยไม่ได้คิดในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมาก่อน โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล ในการเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

แนวการจัดการกิจกรรมการสอนในกระบวนการเรียนรู้นั้น ขณะที่ผู้เรียนเรียนรู้นั้นอาจเป็นแค่การรับรู้ แต่ยังไม่เข้าใจ ความเข้าใจอาจเกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นถึงความหมายและความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันถึงสิ่งต่างๆ ที่ตนเองรับรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ในระดับที่สามารถอธิบายเชิงเหตุผลได้ซึ่งบางครั้งการสอนในชั้นเรียนเมื่อจบลงบางบทเรียนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ เนื่องจาก การสอนนั้นไม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

๙. การเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการสร้างความเข้าใจ การเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการที่สร้างความเข้าใจ และให้ความหมายกับสิ่งที่รับรู้มา มีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนกับชีวิตจริง สอน/แนะนำบนพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และทักษะที่มีอยู่เดิมของผู้เรียน

แนวการจัดการเรียนการสอน บางครั้งการจำเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์ แต่การสอนที่เน้นการจำ ไม่ก่อให้เกิด ความเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ และบางครั้งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเข้าใจ ถ้าครูไม่ได้ศึกษาลีลาารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละประเภทว่า มีความชื่นชอบ ความถนัด วิธีการเรียนรู้หลักการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และจัดกิจกรรมการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละประเภทจะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

๑๐. การเรียนรู้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ภาษาแรกของมนุษย์เราถูกเรียนรู้จากประสบการณ์ ที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างหลากหลาย ด้วยคำศัพท์และไวยากรณ์ถูกเรียนรู้ โดยกระบวนการเรียนรู้ภายในของบุคคลที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอก

แนวการจัดการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องใช้กิจกรรมที่เป็นสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย การสาธิต การทำโครงการ ทักษะศึกษา การรับรู้ประสบการณ์ด้วยการมองเห็นของจริง การเล่าเรื่อง ละครและการมีปฏิสัมพันธ์ต่อคนหลายๆ ประเภท การเรียนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา สามารถเรียนรู้ได้ในกระบวนการโดยผ่านเรื่องหรือการเขียนความสำเร็จขึ้นอยู่กับการใช้ประสาทสัมผัส และให้ผู้เรียนพบประสบการณ์ที่ซับซ้อนและมีความเกี่ยวข้องกันในเนื้อหา ครูไม่ควรเป็นเพียงผู้บรรยาย แต่ควรเป็นผู้กำกับที่ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้

๑๑. การเรียนรู้คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ เซลล์สมองจะเกิดมีการเชื่อมต่ออย่างสูงสุด เมื่อถูกกระตุ้นให้เผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการเล่นอย่างสนุกสนาน และมีความสุข ปราศจากความเครียด เพราะความเครียดเป็นสิ่งที่บั่นทอนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

แนวการจัดการเรียนการสอน ควรสร้างสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย เพื่อการเรียนรู้ โดยผ่านการเล่นแบบท้าทาย การเสี่ยง ความสนุกสนาน เป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ การถูกทำโทษ อันเนื่องมาจากความผิดพลาดจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ครูจึงไม่ควรลงโทษผู้เรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเผชิญกับสถานการณ์แวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้

๑๒. สมองของบุคคลมีความเท่าเทียมกันมนุษย์ทุกคนมีระบบสมองที่เหมือนกัน ถึงแม้ว่าทุกคนจะมีศักยภาพแตกต่างกันในด้านความรู้ความถนัดที่มีอยู่เดิม ตามสภาพแวดล้อมของแต่ละคน แต่เราสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน

แนวการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถความเก่งของมนุษย์ คือ ทฤษฎีพหุปัญญา ความเป็นคนเก่งคืออะไร มีคำตอบมากมายหลายรูปแบบแต่สรุปรวมได้ว่าคนเก่ง คือ ผู้มีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งเฉพาะด้านหรือหลายๆ ด้าน ที่แสดงออกถึงความสามารถได้อย่างเป็นที่ประจักษ์ ในการพัฒนาความเก่งนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนในการพัฒนาตนเอง โดยเริ่มจากการรู้จักตนเอง รู้จุดเด่นจุดด้อย ค้นหาวิธีพัฒนาความเก่งให้แก่ตนเองที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีความสุขและเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย ภายใต้การดูแล กระตุ้นให้คำแนะนำ อำนวยความสะดวกของครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความเก่งพัฒนาได้ถ้ารู้วิธีและทำถูกวิธี

วิโรจน์ ลักษณะอดิสร (๒๕๕๐) ได้สรุปหลักการพื้นฐาน ๓ ข้อของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานดังนี้

๑. การทำให้เด็กเกิดการตื่นตัวแบบผ่อนคลาย

- การสร้างบรรยากาศให้เด็กไม่รู้สึกรู้สึกเหมือนถูกกดดัน แต่มีความท้าทาย ชวนให้ค้นคว้าหาคำตอบ

๒. การทำให้เด็กจดจ่อในสิ่งเดียวกัน

๒.๑ การใช้สื่อหลายๆ แบบ รวมทั้งการยกปรากฏการณ์จริงมาเป็นตัวอย่าง และการเปรียบเทียบให้เห็นภาพ

๒.๒ การเชื่อมโยงความรู้หลายๆ อย่าง

๒.๓ การอธิบายปรากฏการณ์ด้วยความรู้ที่เด็กได้รับ

๓. ทำให้เกิดความรู้จากการกระทำด้วยตนเอง

3.1 การให้เด็กได้ลงมือทดลอง ประดิษฐ์ หรือได้เล่าประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นพื้นฐานนั้น ผู้สอนจะต้องทำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการทำงานของสมองมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับช่วงวัยเพื่อก่อให้เกิดศักยภาพการเรียนรู้และได้เสนอโดยการเชื่อมโยงกับทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ดังนี้

๑. การเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ มุ่งให้เด็กสนุก ทำท่ายที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองและเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ สร้างให้เด็กมีความภาคภูมิใจที่ได้เรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทางในการเรียนรู้ของตนเอง ตามความถนัด และความสนใจ ทำให้สิ่งที่เรียนรู้เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน หรือ เปรียบเทียบได้ในชีวิตประจำวัน เรียนรู้จากง่ายไปหายาก มีลำดับและเชื่อมโยงได้ เน้นให้เด็กๆ ได้ความคิดทั้งคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และใช้จินตนาการและมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นนั้นๆ แนวการเรียนรู้สอดคล้องกับธรรมชาติและการประเมินผลต้องมุ่งประเมินผลในภาพรวมและทำให้เด็กได้ประเมินผลตนเอง

๒. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้ตามแนวคิดและการทำงานของสมอง คือ มีรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ คือ เรียนรู้เป็นกลุ่ม การใช้กิจกรรมกลุ่ม กับเพื่อน และครอบครัว การใช้คำถามเป็นสื่อให้คิด การจำลองสถานการณ์ เน้นให้เด็กทำกิจกรรม สร้างผลงาน ให้เด็กใช้จินตนาการและการสร้างสิ่งแวดล้อมกระตุ้นการคิด

๓. การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ส่งเสริมให้เด็กมีการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงประยุกต์ การคิดเชิงมนทัศน์ การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดแก้ปัญหาการคิดเชิงบูรณาการ ต้องฝึกให้เด็กได้สังเกต ได้บันทึก ฝึกการนำเสนอ ฝึกการฟัง การตั้งคำถาม การตอบคำถาม การเขียน

๔. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย ศิลปะ ดนตรี กีฬา เพราะ ดนตรี กีฬา มีส่วนช่วยในการซึมซับถึงสุนทรียภาพในการเรียนรู้ โดยควรมีการสอดแทรก หลักการของความเหมือน หลักการของความต่าง การผ่อนคลายอารมณ์ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ความสำคัญ ก็คือ การสร้างความสมดุลระหว่างความท้าทาย ความอยากรู้และความผ่อนคลาย

๕. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย การฝึกฝนกาย วาจา และใจ ที่ใช้การสอนโดยการใช้อุทาหรณ์ แล้วตั้งคำถามให้เด็กตอบ และสรุปด้วยตนเอง

๓. แนวทางการจัดกระบวนการและสื่อการเรียนรู้แบบBrain – based Learning

3.๑. สิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นความสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ - สี รูปทรง สถาปัตยกรรม สิ่งของเด็กออกแบบกันเอง ไม่ใช่ครูออกแบบให้ เพื่อให้เด็กรู้สึกมีส่วนร่วมและมีความเป็นเจ้าของ

3.๒. สถานที่สำหรับการเรียนรู้เป็นกลุ่มร่วมกัน ที่ว่างๆสำหรับรวมกลุ่มเล็ก ชุมไม้ โต๊ะที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เป็นกลุ่ม หรือ ปรับที่ว่างสำหรับกลุ่มให้เป็นห้องนั่งเล่นที่กระตุ้นการมีปฏิสัมพันธ์

3.๓. เชื่อมโยงสถานที่เรียนในร่มกับนอกห้อง บริเวณภายนอกห้อง การเคลื่อนไหว กระตุ้นให้สมองส่วนควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อกับสมองส่วนหน้า ให้สมองได้รับอากาศบริสุทธิ์

3.๔. ทุกส่วนของโรงเรียนจัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ไหนก็ได้ เช่น บริเวณเฉลียง ทางเชื่อมระหว่างตึก และสถานที่สาธารณะ ทำให้การเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในขอบเขตของห้องเรียน โรงเรียน ทำให้เปิดสมองและการเรียนรู้ให้กว้างขวาง เรียนที่ไหนก็ได้

3.๕. ฝึกระวังเรื่องความปลอดภัย ลดความเสี่ยงต่างๆ โดยเฉพาะในชุมชนเมือง

3.๖. จัดหาสถานที่หลากหลาย ที่มีรูปทรง สี แสง ร่อง รู ซอก

3.๗. เปลี่ยนแปลงการจัดแสดงบ่อยๆ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายเปลี่ยนแปลงจะกระตุ้นการทำงานของสมอง โดยจัดให้มีสถานที่ที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นเวที ที่จัดนิทรรศการ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆได้ง่าย

3.๘. จัดให้มีวัสดุต่างๆที่กระตุ้นการเรียนรู้ พัฒนาการต่างๆของร่างกาย มากมาย หลากหลาย พร้อมสำหรับนำมาจัดทำสื่อประกอบการเรียนรู้เมื่อเกิดมีความคิดใหม่ๆโดยให้มีลักษณะบูรณาการ ไม่แยกส่วน จุดมุ่งหมายหลักคือ ให้เป็นแหล่งที่ทำหน้าที่หลากหลาย ระดมความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน

3.๙. ยืดหยุ่น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและกระตุ้นการเรียนรู้ เพื่อให้เหมาะสมกับสมองที่แตกต่างกันของแต่ละคน และภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป

3.๑๐. สถานที่สงบและสถานที่สำหรับทำกิจกรรม ทุกคนต้องการสถานที่สำหรับสงบ อยู่กับตนเอง เพื่อพัฒนาจิตของตนเอง ขณะเดียวกัน เช่นเดียวกับสถานที่ที่จะทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะกระตุ้นพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์

3.๑๑. สถานที่ส่วนตัว อยู่บนฐานของแนวคิดที่ว่าสมองแต่ละคนมีความเฉพาะ จึงต้องเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของตน จัดสถานที่ส่วนตัวของตน และสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนได้อย่างอิสระ

3.๑๒. ชุมชน คือ สถานที่สำหรับเรียนรู้ ต้องหาวิธีที่จะใช้ชุมชนและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ให้มากที่สุด ทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้เทคโนโลยี การเรียนทางไกล ชุมชน ภาคธุรกิจ บ้าน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นทางเลือกในการเรียนรู้

อริยสัจ ๔ และแนวปฏิบัติ

๑. ความหมายของอริยสัจ ๔

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่าอริยสัจหมายถึง ความจริงของพระอริยะ, ความจริงอันประเสริฐ หรือกล่าวได้ว่า อริยสัจ หมายถึง ชื่อธรรมสำคัญหมวดหนึ่งในพระพุทธศาสนา มี ๔ ข้อ คือ ๑. ทุกข์ ๒. ทุกขสมุทัย (เหตุให้เกิดทุกข์) ๓. ทุกขนิโรธ (ความดับทุกข์) และ ๔. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา หรือ มรรค (ทางแห่งความดับทุกข์) อธิบาย

1.๑. ทุกข์ แห่งอริยสัจ ๔ หมายถึง สภาพที่ทำให้เกิดความไม่สบายกาย และสบายใจ ทั้งสภาพที่ทนได้ คือ เกิดขึ้นน้อย และสภาพที่ทนได้ยาก คือ เกิดขึ้นมาก แต่หากกล่าวให้ลึกในทางธรรมแห่งพระอริยะ คือ สภาพของทุกสรรพสิ่งที่ไม่เป็นไปตามการยึดมั่น ถือมั่น เพราะเหตุที่ต้องตกอยู่ในกฎแห่งความไม่เที่ยง

ปัญญาพานักชั้น ๑๑ ประการ (ความทุกข์ที่เกิดขึ้นกับทุกชีวิต) ได้แก่ – การเกิด (ชาติ) – การแก่ (ชรา) – การตาย (มรณะ) – การโศกเศร้า (โศก) – การร่ำไร และร่ำพัน (ปริเทวะ) – การทุกข์กาย (ทุกข์) – การทุกข์ใจ (โทมนัส) – การคับแค้นใจ (อุปายาส) – การพลั้งเจ้อหรืออยู่ร่วมกับสิ่งที่ตนไม่รัก ไม่ยินดี (อปิยสัมปะโยค) – การพลัดพรากจากสิ่งที่ตนรัก (ปิยวิปปโยค) – การปรารถนาที่ไม่ได้ตามปรารถนา (อิจฉาวิฆาตะ)

ความทุกข์เหล่านี้ ย่อมเกิดแก่ทุกชีวิต ทั้งปวงชนทั่วไป และผู้ทรงศีลที่ยังไม่เข้าถึงพระนิพพาน สำหรับปวงชนทั่วไป คือ ฆราวาสผู้รักษาศีล ๕ หรือ ศีล ๘ แนวทางแห่งอริยสัจ ๔ นี้ จะมีประโยชน์ต่อการดับทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต อาทิ ความทุกข์จากความยากจน ความทุกข์จากถูกดูต่ำ ความทุกข์จากการสูญเสีย เป็นต้น

1.๒. สมุทัย แห่งอริยสัจ ๔ หมายถึง สาเหตุที่ทำให้เกิดความทุกข์ กำหนดรู้ด้วยการใช้ปัญญา ในการคิด วิเคราะห์ ภายใต้พื้นฐานของความรู้ และสติปัญญาของตน สาเหตุที่ทำให้เกิดความทุกข์ ในคำสอน ของพระพุทธองค์ คือ ตัณหา อันประกอบขึ้นด้วยความยึดมั่นถือมั่น และความทะยานอยากในจิตของตน แบ่งเป็น ๓ อย่าง คือ

๑.2.1 กามตัณหา คือ ความอยากที่ต้องการในการได้มา การต้องจับหรือสัมผัสกับสิ่งที่ตน รักใคร่ ได้แก่ เห็นรูปกาย ได้ยินเสียง ได้กลิ่นหอมเหม็น รับรสทั้ง ๕ และสัมผัสกาย

1.๒.2 ภวตัณหา คือ ความอยากอยากมี อยากเป็นในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นกับตน เช่น อยาก เป็นคนร่ำรวย อยากมีรถยนต์ เป็นต้น

1.2.๓ วิภวตัณหา คือ ความอยากที่ไม่ต้องการให้เป็นไปในสิ่งที่ตนไม่ปรารถนา หรือ ต้องการให้เกิดขึ้นในสิ่งที่ตนปรารถนา เช่น ไม่อยากเจอคนพาล ไม่อยากไปโรงเรียน เป็นต้น

การพิจารณาเพื่อเข้าถึงสมุทัยตามวิถีแห่งบุุชชนในการดำเนินชีวิตนั้น เป็นการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบสาเหตุทั่วไปของความทุกข์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต ถือว่ายังไม่ถึงขั้นของการเข้าถึงสมุทัยแห่ง พระนิพพาน อาทิ สาเหตุการสอบตก สาเหตุการมาโรงเรียนสาย เป็นต้น

1.๓. นิโรธ แห่งอริยสัจ ๔ หมายถึง ความดับทุกข์หรือสิ่งที่ใช้ดับทุกข์ ด้วยการเข้าใจในความ ทุกข์อันมีตัณหาเป็นสาเหตุที่ทุกชีวิตไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เมื่อจิตมองเห็นถึงความดับทุกข์ คือ จิตสงบไม่มี ความยินดีหรือไม่ยินดีกับความทุกข์ที่เกิด อันประกอบขึ้นด้วยการหลุดพ้นแห่งกิเลสทั้งปวง นั่นคือ พระนิพพาน ที่ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดในภพภูมิทั้งหลาย

การเข้าถึงนิโรธของบุุชชนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตนั้น เป็นเพียงการดับทุกข์ที่เป็นกิเลส พื้นฐานทั่วไป มิใช่การดับซึ่งกิเลสแห่งพระนิพพาน เรียกการเข้าถึงนิโรธในลักษณะนี้ว่า การดับทุกข์ชั่วคราว หรือนิพพานชั่วคราว (ตพังคนิพพาน) ธรรมอันช่วยให้เข้าถึงนิโรธได้นั้น ท่านกล่าวให้ฟังใช้หลักธรรมที่ เรียกว่า ไตรลักษณ์ ๓ อันประกอบด้วย – อนิจจัง คือ ทุกสรรพสิ่งไม่มีความเที่ยง – ทุกขัง คือ ทุกสรรพสิ่งย่อม มีความทุกข์ – อนัตตา คือ ทุกสรรพสิ่งย่อมไม่มีตัวตน ไม่สามารถทำให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหมายได้ทุกอย่าง

1.๔. มรรค แห่งอริยสัจ ๔ หมายถึง หนทางหรือแนวทางแห่งการดับทุกข์มรรค คือ หนทาง แห่งการดับทุกข์นั้น แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑.4.1. มรรค ๘ คือ มรรคที่อธิบายในเชิงที่เหมาะสมสำหรับพุทธศาสนิกชนพึงนำไปใช้ ปฏิบัติ

1.4.๒. อริยมรรค ๘ คือ มรรคที่อธิบายในเชิงที่เหมาะสมสำหรับผู้ทรงศีลพึงนำไปใช้ ปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงซึ่งพระนิพพาน แห่งการเป็นพระอริยะ

มรรค ๘ คือ ธรรมอันเป็นแนวทางแห่งการดับทุกข์ ๘ ประการคือ

๑. สัมมาทิฐิ คือ การเห็นชอบ ใช้ธรรมพื้นฐาน คือ สมุทัย และนิโรธ

๒. สัมมาสังกัปปะ คือ การคิดชอบหรือรู้ดำริชอบ ใช้ธรรมพื้นฐาน คือ เว้นจากมิฉาสังกัปปะ

๓

๓. สัมมาวาจา คือ การเจรจาชอบ ใช้ธรรมพื้นฐาน คือ เว้นจากวจีทุจริต ๔

๔. สัมมากัมมันตะ คือ การประพฤติชอบ ใช้ธรรมพื้นฐาน คือ เว้นจากกายทุจริต ๓

๕. สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบ ใช้ธรรมพื้นฐาน คือ วิริยะ

๖. สัมมาวายามะ คือ การเพียรชอบ ใช้ธรรมพื้นฐาน คือ ปธาน๔

๗. สัมมาสติ คือ การตั้งสติชอบ ใช้ธรรมพื้นฐาน คือ สติสัมปชัญญะ

๘. สัมมาสมาธิ คือ การตั้งมั่นชอบ ใช้ธรรมพื้นฐาน คือ ฌาน ๔

ขั้นตอนการเข้าถึงอริยสัจสี่ ๔ ประการ คือ

๑. การรับรู้ การรับรู้ คือ ความเข้าใจในสิ่งที่มากระทบกับประสาทสัมผัสทั้ง ๖ ที่นำมาสู่สิ่งที่กาย และใจตนไม่ปรารถนา เรียกว่า ทุกข์
๒. การใช้ปัญญา การใช้ปัญญา คือ การคิด วิเคราะห์เหตุแห่งที่มาของความทุกข์นั้น โดยใช้พื้นฐานแห่งความรู้ของตนที่มีมาจนรู้แจ้งในเหตุ และผลในสิ่งเหล่านั้น เรียกว่า สมุทัย
๓. การกำหนดสิ่งดับทุกข์ การกำหนดสิ่งดับทุกข์ เป็นขั้นหลังจากที่รู้เหตุแห่งทุกข์แล้วจึงใช้ปัญญากำหนดเครื่องดับทุกข์ คือ การยอมรับในทุกข์ด้วยความเข้าใจในความจริงของทุกสรรพสิ่ง เรียกว่า นิโรธ
๔. การปฏิบัติ การปฏิบัติ คือ การดำเนินตามแนวทางที่ช่วยส่งเสริมเครื่องดับทุกข์หรือทำให้เกิดการดับทุกข์ คือ มรรคมรรค ๘

๒. ทฤษฎีการเรียนรู้ อริยสัจ ๔

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นผู้ริเริ่มความคิดในการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในกระบวนการแก้ปัญหา โดยประยุกต์หลักอริยสัจ ๔ อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ควบคู่กับ “กิจในอริยสัจ ๔” อันประกอบด้วย ปริยญา (การกำหนดรู้) ปหานะ (การละ) สัจฉิกิริยา (การทำให้แจ้ง) และภาวนา (การเจริญ หรือลงมือปฏิบัติ) จากหลักการทั้งสองได้เสนอแนะกระบวนการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนดังนี้

- 2.๑. ขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) คือ การระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไข
- 2.๒. ขั้นตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมุทัย) คือ การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและตั้งสมมติฐาน
- 2.๓. ขั้นทดลอง และเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทดลองเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน และเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2.๔. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค) คือ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุติวรรณ เจริญสุข (๒๕๕๓ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ๑) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔) โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ มี ๑ ปัจจัย คือ ทักษะคิดต่อการเรียนวิชาภาษาไทย (X๒) สามารถอธิบายความแปรปรวนทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔) โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ ๑๖.๓๒) ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕) โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๑ ปัจจัย คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X๑) สามารถอธิบายความแปรปรวนทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕) โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ ๑๙.๑ และ ๓) ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖) โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๑ ปัจจัย คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X๑) สามารถอธิบายความแปรปรวนทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ (ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖) โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ ๒๗.๐

นางอุไร แซ่เตียว (๒๕๕๓ : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการพัฒนาการอ่านหนังสือไม่ออกของเด็กชายณัฐชนนแผ้วพรรณโรจน์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๘ โดยการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลและฝึกปฏิบัติ โดยสรุปผลการศึกษา แบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ : เป็นขั้นสังเกตการอ่านและสะกดคำใช้เวลา ๓ สัปดาห์ นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านที่ดีขึ้น สามารถอ่านสะกดคำ และแจกลูกคำได้ถูกต้อง ระยะที่ ๒ : เป็นขั้นฝึกปฏิบัติ นักเรียนฝึกอ่านเนื้อหาจากแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย โดยใช้เวลา ๓ สัปดาห์ ผลปรากฏว่าเด็กชายณัฐชนนแผ้วพรรณโรจน์ สามารถอ่านแจกลูกคำ และสะกดคำได้ถูกต้องมากขึ้น ระยะที่ ๓ : หลังจากการใช้การฝึกปฏิบัติกับนักเรียนไป ๗ สัปดาห์แล้ว นักเรียนเริ่มมีพัฒนาการการอ่านที่ดีขึ้น อ่านได้คล่องขึ้นและสามารถทำข้อสอบได้บ้าง สามารถดูได้จากผลการสอบกลางภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๒ ที่ผ่านมา นักเรียนมีผลการสอบที่ดีขึ้นกว่าภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๒ มีพัฒนาการการอ่านที่ดีขึ้น จากอ่านไม่ได้เลยเป็นเริ่มอ่านได้บ้าง และปัจจุบันอ่านได้คล่องขึ้น สามารถอ่านข้อสอบและทำข้อสอบได้บ้างพอสมควร ซึ่งผลการวิจัยที่ผ่านมามีพบว่าการฝึกปฏิบัติการอ่านทุกวันมีผลทำให้นักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้คล่องขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น โดยสามารถดูได้จากผลการเรียนปลายภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๒ ที่ผ่านมา นักเรียนไม่มีติด ๐ เลย

ลUNA ศรีฤตา (๒๕๕๓ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ๑) การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒/๑ มีประสิทธิภาพเท่ากับ ๘๕.๔๓/๘๖.๔๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ ๘๐/๘๐ ๒) ผลที่เกิดกับนักเรียนหลังการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒/๑ พบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านและเขียนดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ ๘๖.๔๗

ชลารินทร์ สุรินทร์จักร (๒๕๕๔ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสอนภาษาแบบโฟนิกส์ ประกอบกับการสอนภาษาไทยแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบ้านเหมืองแร่ ตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ จำนวน ๑๕ คน ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาแบบโฟนิกส์ ประกอบกับการสอนภาษาไทยแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงและการเขียนสะกดในการอ่านออกเสียงและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพและประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ๗๕/๗๕ และนักเรียนมีคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงและการเขียนสะกดคำผ่านเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ ๖๐

มิสอรนุช โสรินทร์ (๒๕๕๕ : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาการใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะ (นวัตกรรมสื่อการสอน) เพื่อพัฒนานักเรียนที่อ่านไม่คล่อง แบบฝึกพัฒนาทักษะการอ่านนี้ เพื่อใช้พัฒนาคุณภาพการอ่านของนักเรียน จากการตรวจสอบการอ่านและการเขียน สำหรับฝึกนักเรียนที่สามารถอ่านสะกดคำที่เกิดจากพยัญชนะต้นผสมกับสระได้แล้ว แต่ยังไม่สามารถอ่านสะกดคำที่เกิดจากพยัญชนะต้นผสมกับสระและมีตัวสะกดได้ในแบบฝึกทักษะมีพยัญชนะต้น สระ และตัวสะกดเพิ่มขึ้นมาให้ฝึกอ่าน ฝึกการต่อคำและฝึกเขียน ในท้ายแบบฝึกพัฒนาทักษะมีเรื่องราวจากคำง่าย ๆ สามารถฝึกฝนการอ่านให้คล่องแคล่วขึ้นได้ รูปแบบของแบบฝึกพัฒนาทักษะนี้อาจนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาการอ่านของนักเรียนแต่ละบุคคล ตามความเหมาะสม ซึ่งจากการนำแบบฝึกไปใช้สรุปผลการดำเนินงาน พบว่า

๑. จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน คะแนนเต็ม ๑๐ ทำได้ ๗ คิดเป็นร้อยละ ๗๐ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์ ดี

๒. จากการทำแบบฝึกการเขียนคำที่ใช้สระเสียงยาว คะแนนเต็ม ๒๐ ทำได้ ๑๘ คิดเป็นร้อยละ ๙๐ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก

๓. จากการทำแบบฝึกการเขียนคำที่ใช้สระเสียงสั้น คะแนนเต็ม ๒๐ ทำได้ ๑๘ คิดเป็นร้อยละ ๙๐ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก และ

๔. จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม ๑๐ ทำได้ ๙ คิดเป็นร้อยละ ๙๐ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

นางเยาว์ ทองกำเนิด (๒๕๕8 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่๓ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง พบว่า ๑. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ประกอบด้วยแบบฝึกย่อย ๕ แบบฝึก และมีประสิทธิภาพ ๘๒.๔๒/๘๓.๑๓ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ ที่กำหนดไว้ และ ๒) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง มีระดับคะแนนสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ณัฐสุภางค์ ยิ่งสง่า (๒๕๕0 : บทคัดย่อ) การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความภาษาไทยและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่๖ระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีผลการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

วาสนา ไชยขำ (๒๕๕5 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนเรื่อง สรรลตรูปและสระเปลี่ยนรูป โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ผลการศึกษาพบว่า

๑. แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน เรื่อง สรรลตรูปและสระเปลี่ยนรูป โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่พัฒนาขึ้น โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพ ๘๒.๑๓/๘๑.๔๔ ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒. ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน เรื่อง สรรลตรูปและสระเปลี่ยนรูปโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ประกอบด้วย

๒.๑ การฝึกทักษะการอ่านและการเขียน เรื่อง สรรลตรูปและสระเปลี่ยนรูปโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพ E_๑/E_๒เท่ากับ ๘๖.๐๐/๘๓.๐๓ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ๘๐/๘๐

๒.๒ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนชุมชนดอนม่วงงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ภาคเรียนที่ ๑ปีการศึกษา ๒๕๕๕ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒.๓ ดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียน เรื่อง สรรลตรูปและสระเปลี่ยนรูป โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ เท่ากับ ๐.๗๓๓๒ หมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๓๒

๓. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนชุมชนดอนม่วงงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๒ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๕ มีความพึงพอใจต่อแบบฝึกทักษะการอ่าน และการเขียน เรื่อง สระลดรูปและสระเปลี่ยนรูป โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ อยู่ในระดับมากที่สุด

รัตนาภรณ์ ไชยทิม (๒๕๕๗ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก่อนเรียนและหลังเรียน ๒) เพื่อศึกษาความสนใจต่อการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบางโกลงใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒ จำนวน ๑๘๖ คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑/๒ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จำนวน ๑ ห้องเรียน รวม ๓๔ คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน จำนวน ๑๒ แผน ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๖ อยู่ในระดับมาก แบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ ความเชื่อมั่นเท่ากับ .๘๑ และแบบสอบถามวัดความสนใจต่อการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน ค่าเฉลี่ย ๒.๖๙ อยู่ในระดับมาก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านสะกดคำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ความสนใจต่อการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน อยู่ในระดับมาก

สุพัตรา ดวงแก้วกลาง (๒๕๕๗ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลประเมินการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนบ้านน้ำน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูนจำนวน ๑๗ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลวิจัย ๑. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่จัดทำขึ้น ๖ เรื่อง ตามเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ ปรากฏว่าได้ค่าเฉลี่ยของเกณฑ์ประสิทธิภาพ E๑/E๒ เท่ากับ ๘๐.๑๗/๘๑.๑๘ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ๒. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนสอบทั้งสองครั้ง พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑๖.๗๖ สูงกว่าก่อนเรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑๒.๖๕ และเมื่อเทียบเกณฑ์การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพบว่า นักเรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๑๐ และมีผลการประเมินระดับดี จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๙๐ ๓. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘

รัตนาพร ทะอิน (๒๕๕๘ : บทคัดย่อ) โรงเรียนบ้านแม่แจ๊ะ อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จากการพัฒนาการอ่านและเขียนสะกดคำ โดยใช้บันไดทักษะ ๔ ชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๕ คน ของโรงเรียนแม่แจ๊ะ อำเภอขุนยวม จังหวัด

แม่ฮ่องสอน พบว่า จากผลการประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ (ชุดที่ ๑-๕) โดยภาพรวมของนักเรียนที่สามารถอ่านและเขียนได้คะแนนมากที่สุด คือ เด็กหญิงสุนิสา เจริญประพันธ์ศรี ได้คะแนนเฉลี่ย ๙๓.๕ เพราะสามารถจดจำพยัญชนะไทย สระได้ มีความตั้งใจ สนใจ กระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ที่จะอ่านเขียน จึงทำให้เขียนอ่านได้ถูกต้อง ส่วนเด็กชายปิยะวัฒน์ บุชาดวงประทีป ได้คะแนนเฉลี่ย ๗๕ ได้คะแนนน้อยที่สุด แต่ก็ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดี ถือว่ามีพัฒนาการที่ดีจากการได้รับการพัฒนาการสอนแบบบันไดทักษะ ๔ ชั้น ส่วนคนอื่น ๆ คะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์มาก ทำให้ครูผู้สอนได้ผลการประเมินเป็นที่น่าพึงพอใจ ครูมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อช่วยกระตุ้นการอ่านการเขียนของนักเรียนที่ได้ผลในระดับหนึ่ง ครูผู้สอนมีการเสริมแรงโดยการกล่าวคำชมเชยนักเรียนทุก ๆ คน เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการขยันหมั่นเพียรในการอ่าน เขียน คำศัพท์ที่นักเรียนอ่านไม่ค่อยได้ ครูก็จะคอยช่วยแนะให้นักเรียนมีการสะกดคำก่อน เมื่ออ่านออกเสียงคล่องแล้วก็ให้อ่านเป็นคำไปตามลำดับ และครูผู้สอนจะพยายามหาวิธีการสอนที่แปลกใหม่และสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาการอ่านการเขียนสะกดคำของนักเรียนเพื่อนำไปสู่การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนที่ยั่งยืนต่อไป

บทที่ ๓

สภาพแวดล้อมและระบบการศึกษาของประเทศไทยและ ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

๑. สภาพแวดล้อมและระบบการศึกษาของประเทศไทย

บทนี้เป็นการนำเสนอสภาพแวดล้อมและระบบการศึกษาของประเทศไทย โดยการเลือกใช้อ้อมสถิติการจัดการศึกษาสำหรับระดับชั้นและประเภทการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑.๑ บริบทของการจัดการศึกษา

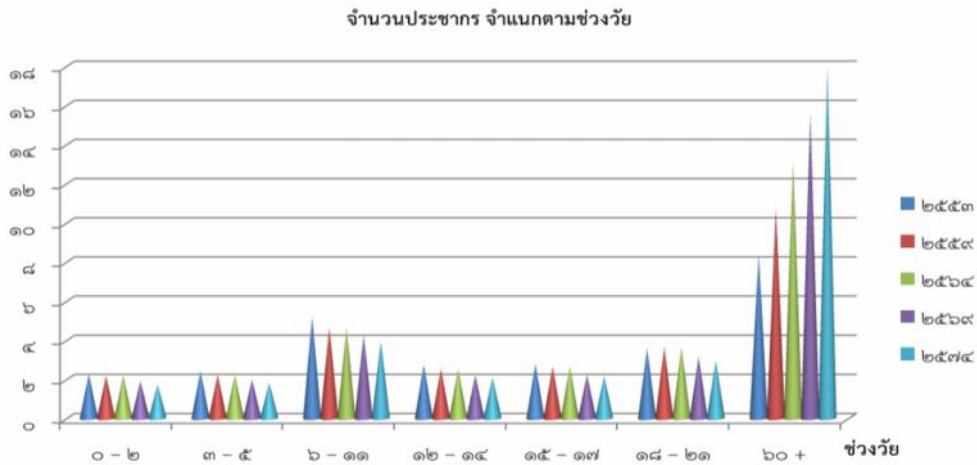
๑.๑.๑ โครงสร้างประชากรช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๗๔ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัย ซึ่งเป็นผลจากอัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลง ยกเว้นประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป (ผู้สูงวัย) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประเทศเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัย ปัญหาโครงสร้างประชากรจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมเนื่องจากอัตราการพึ่งพิงเพิ่มสูงขึ้น ตารางที่ 3-๑ จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงวัย ปี ๒๕๕๓-๒๕๗๔

หน่วย : ล้านคน

อายุ/ปี	๒๕๕๓	๒๕๕๙	๒๕๖๔	๒๕๖๙	๒๕๗๔
๐-๒	๒.๒๗๙	๒.๒๐๔	๒.๒๐๔	๑.๙๑๒	๑.๗๔๒
๓ - ๕	๒.๔๐๙	๒.๒๔๕	๒.๒๔๕	๑.๙๙๘	๑.๘๓๗
๖ - ๑๑	๕.๒๐๓	๔.๖๕๙	๔.๖๕๙	๔.๒๔๗	๓.๙๕๕
๑๒ - ๑๔	๒.๗๕๐	๒.๕๓๒	๒.๕๓๒	๒.๒๑๗	๒.๑๐๘
๑๕ - ๑๗	๒.๗๘๑	๒.๖๕๕	๒.๖๕๕	๒.๒๓๔	๒.๑๘๐
๑๘ - ๒๑	๓.๕๗๗	๓.๖๕๕	๓.๖๕๕	๓.๑๕๐	๒.๙๕๗
๖๐ +	๘.๔๐๘	๑๐.๗๘๓	๑๓.๑๑๐	๑๕.๖๓๙	๑๗.๙๙๔

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 19

แผนภาพ 3-๑ จำนวนประชากร จำแนกตามช่วงวัย ปี ๒๕๕๓-๒๕๗๔

ที่มา : สำนักงานสภาการศึกษา, 2560 : 20

๑.๑.๒ จำนวนนักเรียน นักศึกษาที่เรียนการศึกษาในระบบ ในภาพรวมลดลงจาก ๑๕.๐๒๖ ล้านคน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๑๔.๒๘๓ ล้านคน ในปี ๒๕๕๘ โดยลดลงเกือบทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและปริญญาตรีที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาในภาพรวม มีจำนวนลดลงจาก ๒.๖๙๔ ล้านคน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๒.๕๔๒ ล้านคน ในปี ๒๕๕๘ โดยลดลงเกือบทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา ยกเว้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษามีที่จำนวนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3-๒ จำนวนนักเรียน/นักศึกษาในระบบ ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘

หน่วย : พันคน

ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ก่อนประถมศึกษา	๒,๗๓๕	๒,๗๕๕	๒,๘๐๖	๒,๗๙๙	๒,๗๓๕	๒,๖๕๓	๒,๗๐๑
ประถมศึกษา	๕,๑๔๗	๕,๐๔๔	๔,๙๙๓	๔,๙๓๙	๔,๙๐๔	๔,๘๖๒	๔,๘๖๖
มัธยมศึกษา	๔,๗๔๖	๔,๘๓๓	๔,๗๑๖	๔,๕๘๕	๔,๕๑๓	๔,๓๘๑	๔,๓๐๗
มัธยมศึกษาตอนต้น	๒,๗๕๖	๒,๗๖๙	๒,๖๒๔	๒,๔๖๐	๒,๓๗๖	๒,๓๑๕	๒,๓๐๘
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑,๙๙๐	๒,๐๖๔	๒,๐๙๒	๒,๑๒๔	๒,๑๓๗	๒,๐๖๖	๑,๙๙๙
- สายสามัญศึกษา	๑,๒๔๐	๑,๓๐๙	๑,๓๕๒	๑,๓๙๗	๑,๔๓๘	๑,๓๘๙	๑,๓๔๔
- สายอาชีวศึกษา	๗๕๐	๗๕๕	๗๔๐	๗๒๗	๖๙๙	๖๖๘	๖๕๕
อุดมศึกษา	๒,๓๙๘	๒,๔๗๐	๒,๓๙๓	๒,๓๙๑	๒,๔๓๑	๒,๓๗๔	๒,๔๐๙
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๘๒	๓๙๓	๓๕๒	๓๒๓	๓๑๖	๓๑๓	๓๔๔
ปริญญาตรี	๑,๗๖๘	๑,๘๑๒	๑,๘๒๕	๑,๘๔๕	๑,๘๘๒	๑,๘๔๓	๑,๘๕๒
สูงกว่าปริญญาตรี	๒๔๘	๒๖๕	๒๑๗	๒๒๒	๒๓๓	๒๑๘	๒๑๓
รวมทั้งหมด	๑๕,๐๒๖	๑๕,๑๐๒	๑๔,๙๐๘	๑๔,๗๑๓	๑๔,๕๘๒	๑๔,๒๗๐	๑๔,๒๘๓

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙ : 21

หมายเหตุ: ๑. จำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษาารวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก๒. จำนวนนักศึกษาระดับอุดมศึกษารวมสถาบันไม่จำกัดรับ

ตารางที่ 3-๓ จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘

หน่วย : พันคน

ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๒,๑๖๗	๒,๐๔๔	๒,๔๔๒	๒,๔๗๕	๒,๑๓๙	๒,๐๘๕	๒,๑๐๕
ระดับประถมศึกษา(ป.๖)	๙๒๓	๘๒๘	๑,๐๕๕	๘๐๒	๗๘๓	๗๘๐	๗๘๗
มัธยมศึกษาตอนต้น(ม.๓)	๗๖๑	๗๑๙	๘๒๔	๑,๐๓๒	๗๒๖	๗๐๗	๗๐๑
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๔๘๓	๔๙๗	๕๖๓	๖๖๐	๖๓๐	๕๙๗	๖๑๗
- สายสามัญศึกษา (ม.๖)	๓๔๓	๓๒๐	๓๗๙	๔๗๘	๔๕๗	๔๒๔	๔๔๕
- สายอาชีวศึกษา(ปวช.๓)	๑๔๐	๑๗๗	๑๘๔	๑๘๒	๑๗๔	๑๗๓	๑๗๒
ระดับอุดมศึกษา	๕๒๘	๓๗๒	๔๓๖	๓๕๘	๔๐๙	๔๔๐	๔๓๖
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๓๒	๑๒๒	๑๒๙	๑๓๕	๑๑๒	๑๒๗	๑๑๕
ปริญญาตรี	๓๐๗	๒๐๗	๒๕๕	๑๘๙	๒๓๔	๒๔๙	๒๕๖
สูงกว่าปริญญาตรี	๘๙	๔๓	๕๒	๓๔	๓๑	๓๒	๓๓
รวมทั้งหมด	๒,๖๙๔	๒,๔๑๖	๒,๘๗๘	๒,๘๕๓	๒,๕๔๘	๒,๕๒๔	๒,๕๔๒

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙ : 22

สำหรับผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ในช่วงปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘ ในภาพรวมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก ๕,๖๐๙ ล้านคน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๖,๙๓๒ ล้านคน ในปี ๒๕๕๘ สืบเนื่องจากนโยบายการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของรัฐบาลทำให้มีจำนวนผู้เรียนทุกประเภทการศึกษาเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 3-๔ จำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบ ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘

หน่วย : พันคน

ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
สายสามัญศึกษา	๒,๐๗๒	๒,๖๑๙	๒,๓๓๘	๒,๔๔๖	๑,๖๘๔	๒,๒๒๕	๒,๔๔๗
ระดับประถมศึกษา	๑๔๖	๑๗๒	๑๔๑	๒๙๙	๑๙๑	๒๑๑	๑๙๗
ระดับมัธยมศึกษา	๑๙๒๖	๒,๔๔๗	๒,๑๙๗	๒,๑๔๖	๑,๔๙๓	๒,๐๑๔	๒,๒๕๐
มัธยมศึกษาตอนต้น	๗๕๒	๘๘๓	๗๙๐	๙๐๑	๖๒๓	๘๓๓	๙๓๗
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑,๑๗๕	๑,๕๖๔	๑,๔๐๗	๑,๒๔๕	๘๗๐	๑,๑๘๑	๑,๓๑๓
- สายสามัญศึกษา	๑,๑๕๑	๑,๖๓๑	๑,๓๗๘	๑,๑๙๗	๘๓๙	๑,๑๔๔	๑,๒๗๖
- สายอาชีวศึกษา	๒๔	๓๓	๒๙	๔๘	๓๒	๓๗	๓๗
สายอาชีพ	๓,๔๐๗	๔,๑๒๘	๓,๘๑๒	๓,๒๙๓	๔,๕๙๔	๓,๑๐๔	๓,๗๘๖
การส่งเสริมการรู้หนังสือ	๙๑	๑๒๘	๑๔๕	๑๙๐	๒๖๙	๗๖๓	๕๙๙
การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา	๓๘	๕๗	๖๘	๑๒๓	๘๒	๑๖๙	๑๐๐
รวมทั้งหมด	๕,๖๐๙	๖,๙๓๑	๖,๓๖๓	๖,๐๕๑	๖,๖๒๙	๖,๒๖๑	๖,๙๓๒

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙ : 23

- หมายเหตุ: ๑. จำนวนนักเรียนก่อนประถมศึกษาารวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
๒. จำนวนนักศึกษาระดับอุดมศึกษารวมสถาบันไม่จำกัดรับ

๑.๑.๓ จำนวนครูและอาจารย์ ในช่วงปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘ ในภาพรวมเพิ่มขึ้น จาก ๖๙๑,๘๖๐ คน ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๗๐๙,๕๓๑ คน ในปี ๒๕๕๘ และมีแนวโน้มลดลงเกือบทุกสังกัด ยกเว้น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีจำนวนครูเพิ่มขึ้นและเริ่ม ลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๕๗

ตารางที่ 3-๕ จำนวนครู และอาจารย์ ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘

หน่วย : คน

สังกัด	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
กระทรวงศึกษาธิการ	๖๓๖,๑๕๖	๖๕๐,๗๖๘	๖๓๑,๐๔๘	๖๓๒,๐๑๙	๖๓๒,๔๐๐	๖๑๑,๘๔๒	๖๐๒,๕๑๐
สพฐ.	๔๑๑,๖๓๑	๔๐๗,๙๕๘	๔๐๓,๔๘๓	๔๑๒,๐๑๘	๓๙๗,๗๓๓	๓๘๗,๘๗๑	๓๙๙,๗๙๙
สกอ.	๘๑,๙๖๙	๘๔,๐๔๐	๖๘,๔๗๔	๗๐,๘๙๒	๕๗,๒๗๘	๖๒,๙๗๑	๖๐,๗๐๕
สอศ.	๑๖,๗๓๐	๑๙,๒๓๓	๑๘,๘๖๗	๒๕,๒๔๕	๒๕,๖๘๕	๒๔,๘๙๗	๒๔,๑๖๘
สป.ศธ.	๑๒๕,๘๒๖	๑๓๙,๕๓๗	๑๔๐,๒๒๔	๑๒๓,๘๖๔	๑๕๑,๗๐๔	๑๓๖,๑๐๓	๑๑๗,๘๓๘
กรมพลศึกษา	๙๑๔	๙๐๒	๙๓๕	๙๓๕	๕๗๖	๖๕๗	๔๗๖
กรมศิลปากร	๒,๒๗๓	๒,๒๗๓	๑,๐๔๐	๑,๐๔๐	๑,๐๔๐	๙๗๔	๑,๐๖๓
อปท.	๓๒,๖๔๖	๘๕,๗๖๔	๘๙,๑๘๗	๘๘,๒๖๐	๘๔,๕๗๗	๙๑,๔๕๓	๘๘,๙๘๔
กทม.	๑๗,๙๘๖	๑๗,๖๑๕	๑๖,๗๔๕	๑๖,๖๖๗	๑๖,๓๙๗	๑๕,๓๓๑	๑๔,๗๑๘
พม.	๕๒	๔๐	๕๔	๕๔	๕๔	๕๓	๕๓
ตชด.	๑,๘๓๓	๑,๓๘๗	๑,๖๔๒	๑,๖๔๑	๑,๖๒๘	๑,๖๔๘	๑,๗๒๗
รวมทั้งหมด	๖๙๑,๘๖๐	๗๕๘,๗๔๙	๗๔๐,๖๕๑	๗๔๐,๖๑๖	๗๓๖,๖๗๒	๗๒๑,๙๔๘	๗๐๙,๕๓๑

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙ : 24

๑.๑.๔ จำนวนสถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘ จำแนกตาม ระดับและประเภทการศึกษาในภาพรวม พบว่า ตลอดช่วงระยะเวลา ๗ ปี จำนวนสถานศึกษามีจำนวนไม่ แตกต่างกันมาก โดยลดลงเล็กน้อยจาก ๕๘,๑๐๓ แห่ง ในปี ๒๕๕๒ เป็น ๕๘,๐๖๒ แห่ง ในปี ๒๕๕๘ แต่เมื่อ พิจารณาในแต่ละระดับ/ประเภทการศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย (สามัญและอาชีพ) มีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่วนสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา มีจำนวนลดลง

ตารางที่ 3-๖ จำนวนสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘

ระดับการศึกษา	๒๕๕๒	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
ก่อนประถมศึกษา	๕๒,๙๔๕	๕๒,๘๘๐	๕๓,๑๒๒	๕๒,๘๒๒	๕๒,๓๖๓	๕๒,๓๕๗	๕๒,๓๔๙
ประถมศึกษา	๓๒,๒๘๕	๓๒,๒๘๖	๓๒,๒๙๙	๓๒,๒๔๑	๓๒,๑๕๘	๓๒,๑๗๔	๓๒,๑๗๒
มัธยมศึกษา							
Jมัธยมศึกษาตอนต้น	๑๑,๒๙๐	๑๑,๔๕๓	๑๑,๖๑๔	๑๑,๕๘๘	๑๑,๖๑๙	๑๑,๙๖๔	๑๑,๖๒๓
Jมัธยมศึกษาตอนปลาย							
- สายสามัญศึกษา	๓,๔๐๙	๓,๔๓๗	๓,๕๘๗	๓,๔๕๓	๓,๖๑๐	๓,๘๙๔	๓,๖๑๘
- สายอาชีวศึกษา	๘๙๑	๘๘๐	๙๐๖	๙๒๕	๙๔๑	๙๖๓	๙๖๔
อุดมศึกษา*	๙๕๖	๙๖๔	๙๗๕	๙๘๖	๙๕๖	๑,๐๕๐	๑,๒๓๘
Jต่ำกว่าปริญญาตรี	๙๑๙	๗๘๙	๘๒๖	๘๓๕	๗๙๒	๘๐๑	๘๐๒
Jปริญญาตรี	๓๗๐	๑๗๐	๑๗๖	๑๗๔	๒๓๘	๓๐๖	๒๘๘
Jสูงกว่าปริญญาตรี	๑๗๙	๒๑๕	๑๔๐	๑๔๐	๑๔๘	๑๕๙	๑๔๘
รวมทั้งหมด*	๕๘,๑๐๓	๕๘,๒๘๐	๕๘,๔๑๗	๕๘,๓๓๔	๕๘,๑๕๕	๕๘,๐๖๒	๕๘,๐๖๒

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙ : 25

หมายเหตุ: ๑. ข้อมูลปี ๒๕๕๘ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

๒. * หมายถึง จำนวนโรงเรียนไม่นับซ้ำ และจำนวนโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษามีการนับซ้ำ เนื่องจากบางโรงเรียนเปิดสอนมากกว่าหนึ่งระดับ (นับเฉพาะสถานศึกษาที่มีผู้เรียน)

จากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า เด็กที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษามีแนวโน้มลดลง แต่จำนวนสถานศึกษาได้มีจำนวนลดลง และมีแนวโน้มที่สถานศึกษาจะมีขนาดเล็กลงและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในระบบการศึกษาทั้งอาคารสถานที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีการทบทวนและบริหารจัดการใหม่ให้มีประสิทธิภาพและการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด

๑.๒. สภาพทั่วไปของเขตตรวจราชการที่ ๑๔

๑.๒.๑. กายภาพและสภาพการปกครอง

เขตตรวจราชการที่ ๑๔ ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ ๕๒,๓๘๙.๘๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๒,๗๔๓,๖๗๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘๓ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๘ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี สระแก้วและราชอาณาจักรกัมพูชา
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดศรีสะเกษ
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี ลพบุรี และเพชรบูรณ์

แผนภาพที่ 3-๒ แผนที่เขตตรวจราชการที่ ๑๔

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 14, ออนไลน์, 2560.

ตารางที่ 3-๗ พื้นที่และเขตปกครองในเขตตรวจราชการที่ ๑๔

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	เขตปกครอง						
		หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เทศบาล			
					นคร	เมือง	ตำบล	อบต.
นครราชสีมา	๒๐,๔๙๓.๙๖๔	๓,๗๔๓	๒๘๗	๓๒	๑	๓	๗๑	๒๕๑
ชัยภูมิ	๑๒,๗๗๘.๒๘๗	๑,๖๑๗	๑๒๓	๑๖	-	๑	๑๙	๑๐๗
บุรีรัมย์	๑๐,๓๒๑.๘๘๕	๒,๕๔๖	๑๘๘	๒๓	-	๒	๔๖	๑๔๕

สุรินทร์	๘,๑๒๔.๐๕๖	๒,๑๒๐	๑๕๘	๑๗	-	๑	๒๔	๑๔๘
เขตตรวจราชการ ที่ ๑๔	๕๑,๗๑๘.๑๙๒	๑๐,๐๒๖	๗๕๖	๘๖	๑	๗	๑๖๐	๖๕๑

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 14, ออนไลน์, 2560.

จากตาราง ๗ จำนวนพื้นที่ในจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ พบว่า มีพื้นที่ทั้งหมด ๕๑,๗๑๘.๑๙๒ ตารางกิโลเมตร โดยจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนพื้นที่มากที่สุด ๒๐,๔๙๓.๙๖๔ ตารางกิโลเมตร รองลงมาคือจังหวัดชัยภูมิ ๑๒,๗๗๘.๒๘๗ ตารางกิโลเมตรจังหวัดบุรีรัมย์ ๑๐,๓๒๑.๘๘๕ ตารางกิโลเมตรและจังหวัดสุรินทร์มีพื้นที่น้อยที่สุด ๘,๑๒๔.๐๕๖ ตารางกิโลเมตร

เขตการปกครองรายจังหวัดในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ พบว่ามีเขตการปกครอง ๘๖ อำเภอ ๗๕๖ ตำบล ๑๐,๐๒๖ หมู่บ้าน และ ๖๕๑ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยจังหวัดที่มีจำนวนอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุดคือ จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ๓๒ อำเภอ ๒๘๗ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน จังหวัดชัยภูมิ ๑๖ อำเภอ ๑๒๓ ตำบล ๑,๖๑๗ หมู่บ้าน จังหวัดบุรีรัมย์ ๒๓ อำเภอ ๑๘๘ ตำบล ๒,๕๔๖ หมู่บ้าน และจังหวัดสุรินทร์ ๑๗ อำเภอ ๑๕๘ ตำบล ๒,๑๒๖ หมู่บ้าน ตามลำดับ

๑.๒.๒. การจัดการศึกษาโดยภาพรวมในเขตตรวจราชการที่ ๑๔

การจัดการศึกษาในระบบโดยภาพรวมในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ มีหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งสิ้น ๑๐ หน่วยงาน ได้แก่ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ๕ หน่วยงาน ประกอบด้วย ๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ๓) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๔) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ๕) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมี ๕ หน่วยงาน ประกอบด้วย ๑) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ๒) สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ๓) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ๔) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ๕) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย

จำนวนสถานศึกษา ห้องเรียน นักเรียน/นักศึกษา และครู/อาจารย์ ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ มีข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาดังกล่าวโดยภาพรวม ดังนี้

สถานศึกษา มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทั้งสิ้น ๔,๖๓๐ แห่ง แบ่งเป็นสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ๔,๔๔๕ แห่ง และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงอื่น ๑๘๕ แห่ง คิดเป็นสัดส่วน ๙๖:๔

ห้องเรียน การจัดการศึกษาในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ มีห้องเรียนจำนวนทั้งสิ้น ๔๐,๙๘๗ ห้องเรียน แบ่งเป็น ห้องเรียนในสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๓๘,๒๒๒ ห้องเรียน และห้องเรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงอื่น จำนวน ๒,๗๖๕ ห้องเรียน คิดเป็นสัดส่วน ๙๓:๗

นักเรียน/นักศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ มีนักเรียน/นักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๕๑,๘๙๑ คน เป็นนักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑,๓๗๑,๗๐๑ คน และนักเรียน/นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงอื่น จำนวน ๘๐,๑๙๐ คน คิดเป็นสัดส่วน ๙๔:๖

ครู/อาจารย์ ที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนมีทั้งสิ้น ๗๒,๘๑๗ คน อยู่ในสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๖๘,๔๐๑ คน และในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงอื่น จำนวน ๔,๔๑๖ คน คิดเป็นสัดส่วน ๙๔:๖

ตารางที่ 3-๘ ข้อมูลสถานศึกษา ห้องเรียน นักเรียน/นักศึกษา และครูอาจารย์ ในระบบและนอกระบบ เขตตรวจราชการที่ ๑๔ ปีการศึกษา ๒๕๕๙

สังกัด	สถานศึกษา	ห้องเรียน	นักเรียน/ นักศึกษา	ครู/ อาจารย์
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ	๔,๔๔๕	๓๘,๒๒๒	๑,๓๗๑,๗๐๑	๖๘,๔๐๑
๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	๓,๘๖๐	๓๔,๔๔๗	๘๓๘,๘๔๗	๕๓,๖๑๐
๒. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน				
- ประเภทสามัญศึกษา	๑๘๑	๓,๑๕๕	๑๐๔,๔๕๐	๔,๙๗๑
- ประเภทอาชีวศึกษา	๓๑	๕๘๐	๑๒,๙๕๖	๗๓๙
๓. สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา	๓๒		๖๓,๙๗๕	๓,๔๙๔
๔. สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา				
- มหาวิทยาลัย/วิทยาลัย	๑๑		๑๐๓,๐๕๘	๒,๗๖๒

ตารางที่ 3-๘ ข้อมูลสถานศึกษา ห้องเรียน นักเรียน/นักศึกษา และครูอาจารย์ ในระบบและนอกระบบ เขตตรวจราชการที่ ๑๔ ปีการศึกษา ๒๕๕๙ (ต่อ)

สังกัด	สถานศึกษา	ห้องเรียน	นักเรียน/ นักศึกษา	ครู/ อาจารย์
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย	๔	๔๐	๑,๕๙๖	๖๙
๕. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	๓๒๖		๒๔๖,๘๑๙	๒,๗๕๖
นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ	๑๘๕	๒,๗๖๕	๘๐,๑๙๐	๔,๔๑๖
๑. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	๓๒	๑๙๗	๔,๐๑๒	๓๓๑
๒. สถาบันพระบรมราชชนก				
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	๑		๗๓๗	๗๗
๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
- โรงเรียนเทศบาล	๕๗	๙๔๒	๒๘,๐๗๒	๑,๑๘๒

- โรงเรียนถ้ำไอน	๘๕	๑,๕๕๖	๔๕,๕๕๕	๒,๖๙๗
๔. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์				
- วิทยาลัยนาฏศิลป์	๑	๑๓	๔๒๗	๔๙
๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ				
- โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน	๙	๗๐	๑,๓๘๗	๘๐
รวมทั้งสิ้น	๙๖	๑,๖๓๙	๑,๕๕๑,๘๙๑	๓,๒๒๓

ที่มา : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง, ๒๕๕๙, ออนไลน์, 2560.

ตาราง 3-๙ จำนวนนักเรียน นักศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา แยกสังกัด และนักเรียน/นักศึกษานอกระบบโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๕๙

สังกัด	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์	รวม
ในระบบโรงเรียน					
ประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๔๐๒,๓๒๘	๑๕๙,๙๐๗	๒๔๘,๑๖๒	๒๑๓,๐๔๘	๑,๐๒๓,๔๔๕
สพฐ.	๒๘๖,๗๘๓	๑๓๐,๖๔๑	๒๑๘,๒๐๐	๒๐๒,๔๐๗	๘๓๘,๐๓๑
สช.	๖๗,๓๘๙	๑๒,๐๓๕	๒๐,๕๖๕	๔,๐๑๑	๑๐๔,๔๕๐
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ			๔๙๓	๘๙๔	๑,๓๘๗
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
- โรงเรียนเทศบาล	๑๒,๔๔๙	๓,๘๙๒	๗,๑๑๙	๔,๖๑๒	๒๘,๐๗๒
- โรงเรียนถ้ำไอน	๓๓,๑๔๑	๑๒,๑๗๐	๒๔๔	-	๔๕,๕๕๕

ตาราง 3-๙ จำนวนนักเรียน นักศึกษาในระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษา แยกสังกัด และนักเรียน/นักศึกษานอกระบบโรงเรียน ปีการศึกษา ๒๕๕๙ (ต่อ)

สังกัด	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์	รวม
สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา	๖๕๒	๒๘	๖๖๕	๒๕๑	๑,๕๙๖
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย					
สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ	๑,๑๒๒	๑,๑๔๑	๘๗๖	๘๗๓	๔,๐๑๒
- โรงเรียนพระปริยัติธรรม					
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ - วิทยาลัยนาฏศิลป์ นครราชสีมา	๔๒๗	-	-	-	๔๒๗
ประเภทอาชีวศึกษา	๓๓,๕๙๓	๑๐,๐๒๗	๑๗,๓๕๙	๑๖,๖๓๙	๗๗,๖๑๘
สอศ.	๒๖,๖๓๙	๖,๘๒๗	๑๔,๓๘๙	๑๕,๙๙๑	๖๓,๘๔๖
สช.	๖,๗๖๖	๓,๒๐๐	๒,๗๔๔	๒๔๖	๑๒,๙๕๖
สพฐ.	๑๘๘		๒๒๖	๔๐๒	๘๑๖
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์					

ระดับอุดมศึกษา	๕๘,๙๔๖	๗,๘๘๙	๑๘,๘๗๙	๑๘,๒๘๒	๑๐๔,๐๐๙
สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา					
- มหาวิทยาลัยรัฐบาล	๕๑,๓๒๙		๑๘,๘๗๙	๑๘,๒๘๓	๙๖,๓๔๐
- มหาวิทยาลัยเอกชน	๖,๖๑๘				๖,๖๑๘
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	๘๕				๘๕
สถาบันพระบรมราชชนก	๗๓๗				๗๓๗
สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา	๗๗		๑๓	๓๙	๑๒๙
นอกระบบโรงเรียน					
กศน. (การศึกษาขั้นพื้นฐานรวม ปวช.)	๗๖,๑๒๙	๗๗,๒๐๓	๔๒,๖๙๒	๕๐,๗๙๕	๒๔๖,๘๑๙
รวมทั้งสิ้น	๕๗๐,๙๙๖	๒๕๕,๐๒๖	๓๒๗,๑๐๕	๑๙๘,๗๖๔	๑,๑๔๑,๘๙๑

ที่มา : กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒๕๕๙, ออนไลน์, 2560.

จากตาราง ๙ การศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและนอก
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนนักเรียน/นักศึกษาทั้งสิ้น ๑,๔๕๑,๘๙๑ คน ดังนี้

ในระบบโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑,๐๒๓,๔๔๕ คน
ระดับการศึกษาอาชีวศึกษา ๗๗,๖๑๘ คน และระดับอุดมศึกษา ๑๐๔,๐๐๙ คน คิดเป็นสัดส่วนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน : อาชีวศึกษา : อุดมศึกษา เท่ากับ ๘๕: ๖ : ๙

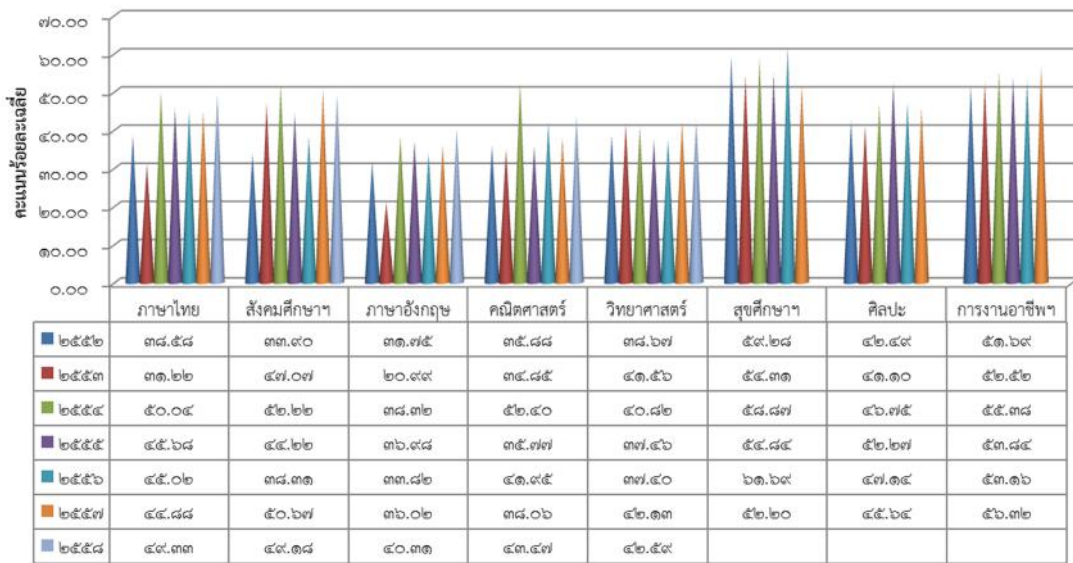
นอกระบบโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๔๖,๘๑๙ คน
คิดเป็นสัดส่วนนักเรียน/นักศึกษาในระบบ : นอกระบบ เท่ากับ ๘๓: ๑๗

๑.๓ คุณภาพของการจัดการศึกษาในภาพรวม

๑.๓.๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการประเมินผลตาม
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
พบว่าคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ภาพรวมทั้งประเทศ ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐
โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ
ดังแสดงในแผนภาพที่ ๒

แผนภาพที่ ๓-3 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ภาพรวมทั้ง ประเทศ ชั้น
ป.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘

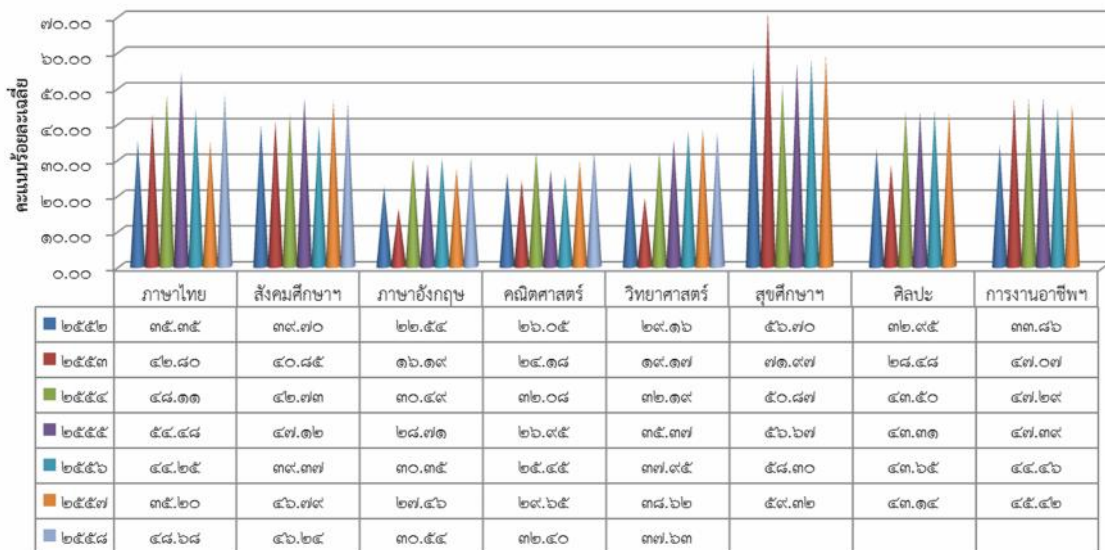
O - NET ป.๖

ที่มา: สำนักงานสภาการศึกษา, 2560 : 34-35

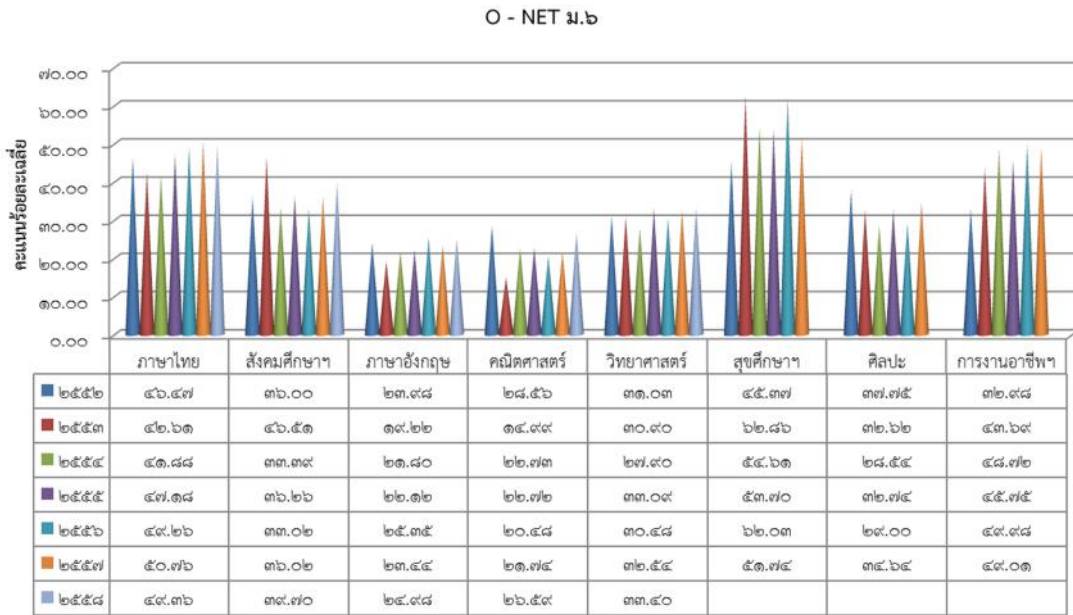
แผนภาพที่ ๓-4 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ภาพรวมทั้ง ประเทศ ชั้น ม.๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘

O - NET ม.๓

ที่มา: สำนักงานสภาการศึกษา, 2560 : 34-35

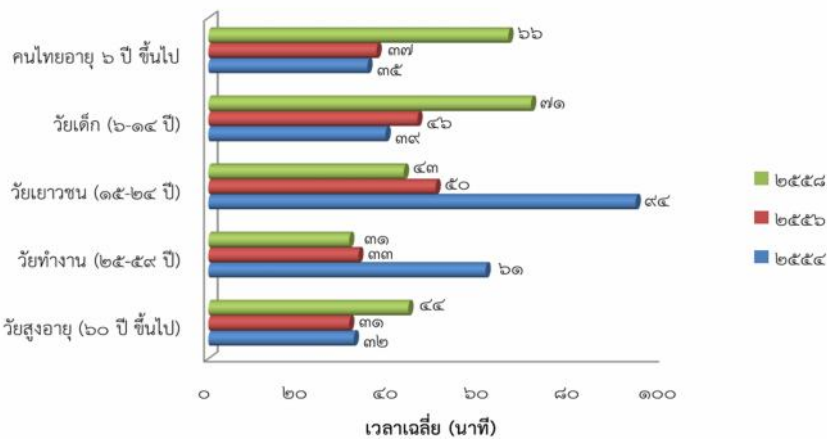
แผนภาพที่ ๓-5 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ภาพรวมทั้ง ประเทศ ชั้น ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๒-๒๕๕๘

ที่มา: สำนักงานสภาการศึกษา, 2560 : 34-35

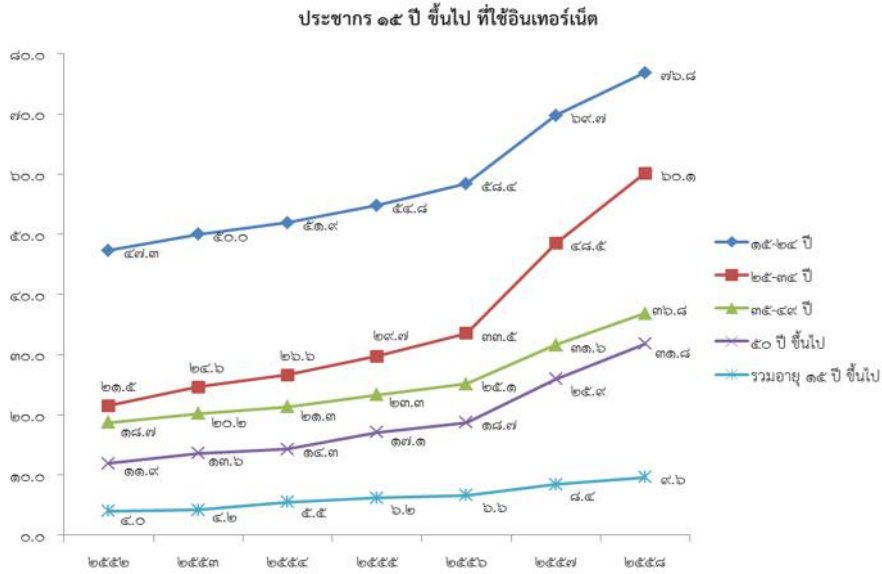
๑.๓.๒ ทักษะการเรียนรู้และการใฝ่หาความรู้ของคนไทยพบว่า เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน จากข้อมูลการอ่านหนังสือของคนไทยอายุ ๖ ปีขึ้นไป พบว่า เวลาเฉลี่ยที่ใช้ในการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียนและนอกเวลาทำงาน เพิ่มขึ้นจาก ๓๕ นาทีต่อวัน ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๖๖ นาทีต่อวัน ในปี ๒๕๕๘ โดยกลุ่มเยาวชน (๑๕-๒๔ ปี) ใช้เวลาในการอ่านมากที่สุด ๙๔ นาทีต่อวัน อย่างไรก็ตามเยาวชนอ่านหนังสือประเภทข้อความในสื่อสังคมออนไลน์/SMS/E-mail มากถึงร้อยละ ๘๓.๓ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแหล่งข้อมูลที่เยาวชนไทยส่วนใหญ่ให้ความสนใจ นอกจากนี้ ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๘.๗ ในปี ๒๕๕๒ เป็นร้อยละ ๓๖.๘ ในปี ๒๕๕๘ โดยลักษณะการใช้เทคโนโลยีส่วนใหญ่ยังเป็นแบบตั้งรับ ผู้เรียนใช้เพื่อการสืบค้นเนื้อหาสาระ แต่ยังขาดความสามารถในการจัดการและการสังเคราะห์ข้อมูลที่สืบค้นได้ รวมถึงการใช้ประโยชน์ด้านอื่น

แผนภาพ 3-6 เวลาเฉลี่ยที่คนไทยอายุ ๖ ปี ขึ้นไป ใช้ในการอ่านหนังสือต่อวัน จำแนกตามกลุ่มวัย ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๘

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๘ : 39

แผนภาพ 3-7 ร้อยละของประชากร ๑๕ ปี ขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามกลุ่มอายุ ปี ๒๕๕๒-๒๕๕๘

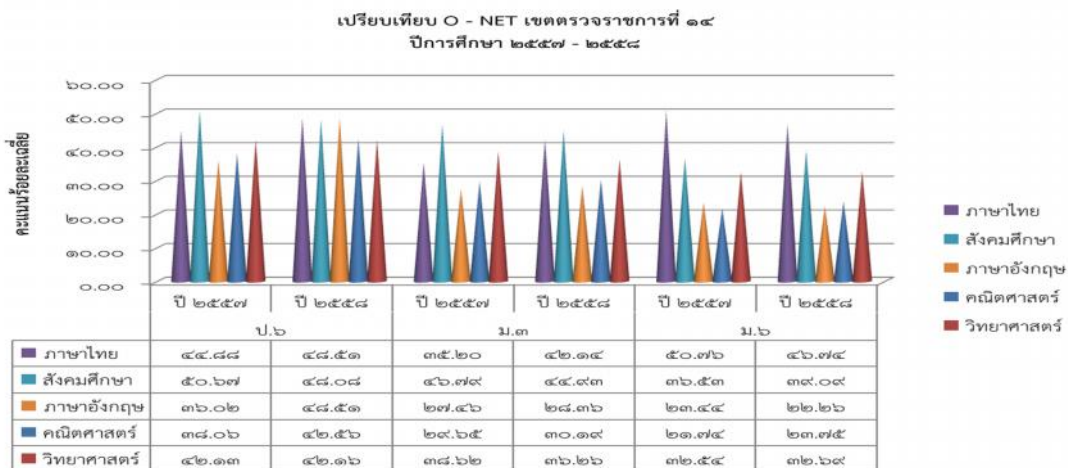

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๘ : 40

๑.๔ คุณภาพของการจัดการศึกษาของเขตตรวจราชการที่ ๑๔

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการประเมินผลตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ในพื้นที่ เขตตรวจราชการที่ ๑๔ ปีการศึกษา ๒๕๕๗-๒๕๕๘พบว่า คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ส่วนใหญ่ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ ดังแสดงในแผนภาพ

แผนภาพ 3-8 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของเขตตรวจราชการที่ ๑๔ ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

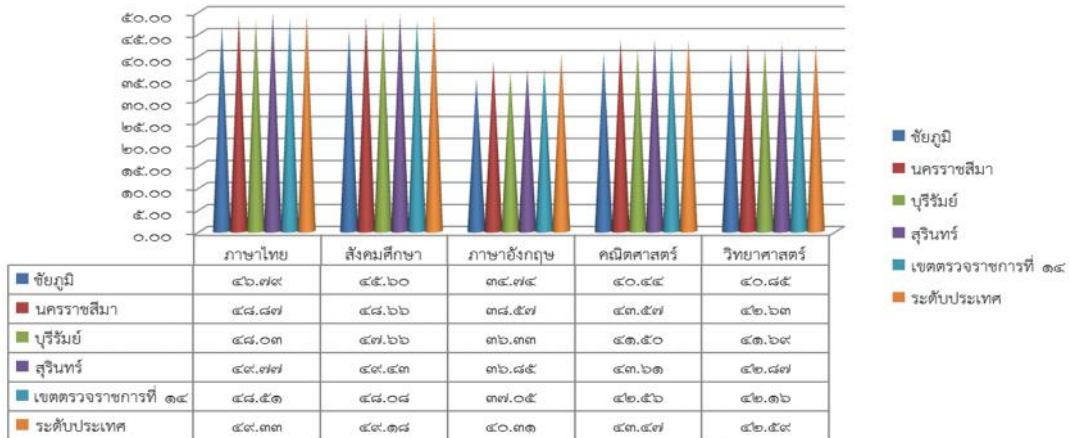

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์, 2560

แผนภาพ 3-9 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ของเขตตรวจราชการที่ ๑๔ ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ จำแนกรายจังหวัด

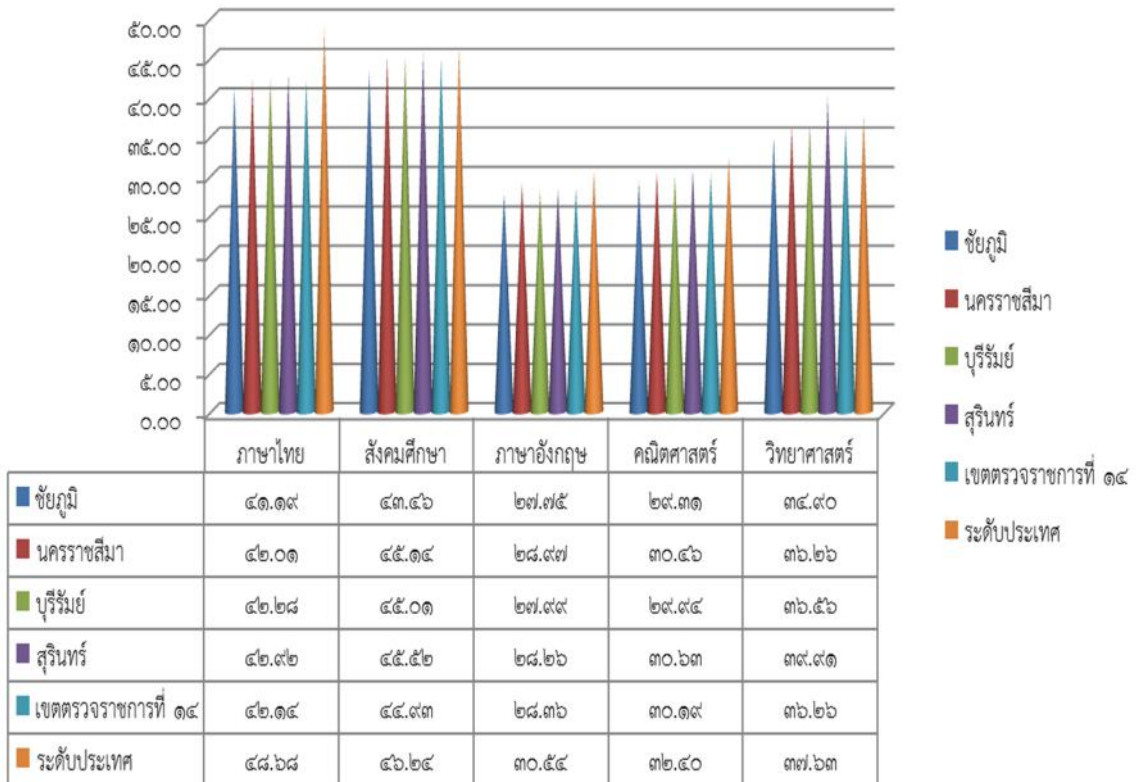
O-NET ปีการศึกษา ๒๕๕๘ ชั้น ป.๖ รายจังหวัด
เขตตรวจราชการที่ ๑๔

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์, 2560

แผนภาพ 3-10 ผลคะแนนโอเน็ต ปีการศึกษา 2558 ชั้น ม.3 รายจังหวัดเขตตรวจราชการที่ 14

O-NET ปีการศึกษา ๒๕๕๘ ชั้น ม.๓ รายจังหวัด
เขตตรวจราชการที่ ๑๔

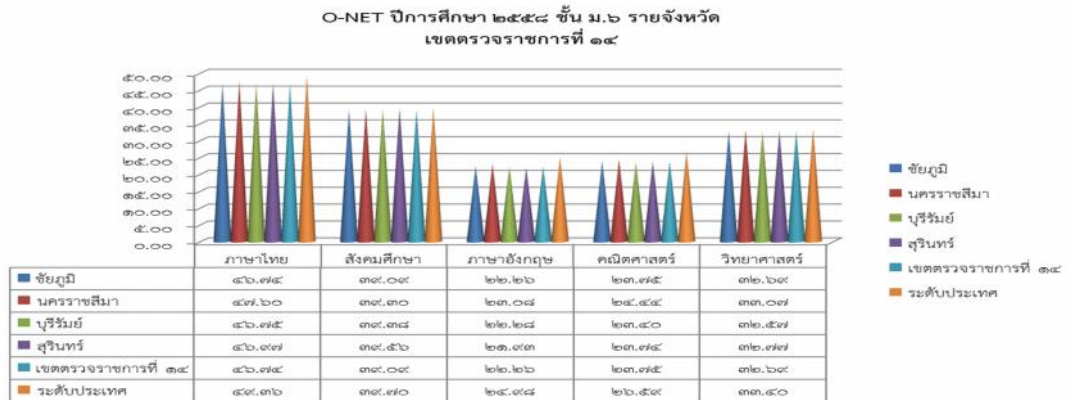

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์, 2560

๒. สรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

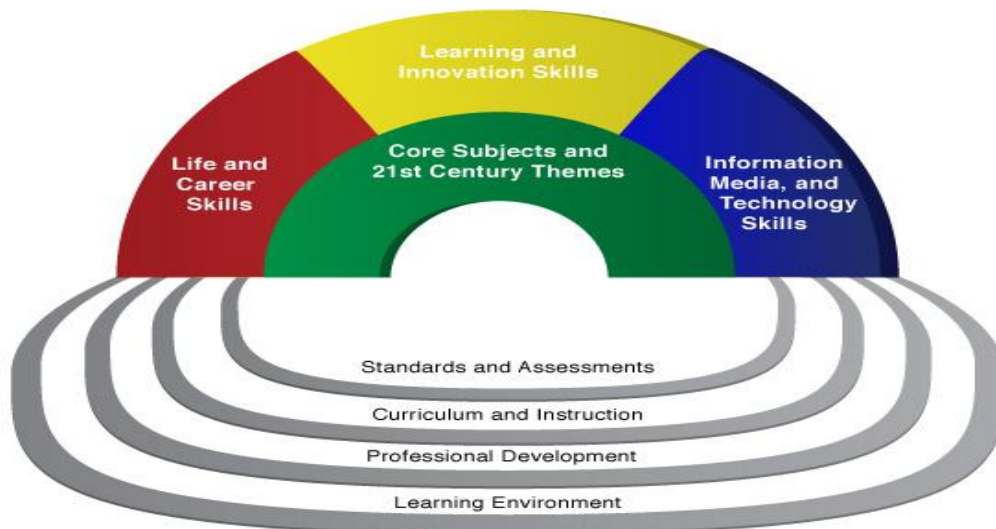
แผนภาพ 3-11 ผลคะแนนโอเน็ต ปีการศึกษา 2558 ชั้น ม.3 รายจังหวัดเขตตรวจราชการที่ 14

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, ออนไลน์, 2560

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและพัฒนา กำลังคน มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลาง กระแสการเปลี่ยนแปลง

แผนภาพ 3-12 ทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ ๒๑

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, ออนไลน์, 2559.

ทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า ๓Rs + ๘Cs ดังนี้

๓ Rs ประกอบด้วย

- อ่านออก (Reading)
- เขียนได้ (WRiting)
- คิดเลขเป็น (ARithmetics)

๘Cs ประกอบด้วย

- ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)
- ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)
- ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding)
- ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership)
- ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy)
- ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)
- ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)
- ความมีเมตตา กรุณา วินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

นอกจากนี้ จากผลการประเมินการอ่าน การเขียน จากการรายงานทางระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ (e-MES) โดยสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำระบบรายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน ๑๘๓ เขต และสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา จำนวน ๖ เขต โดยในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนสังกัดสำหรับรายงานข้อมูลหรือมอบให้โรงเรียนเป็นผู้ร่วมรายงานแล้วแต่กรณี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาคอยกำกับ ตรวจสอบ ดูแล และให้ความช่วยเหลือ จากการดำเนินงานในปีการศึกษา ๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำการทดสอบความสามารถในการอ่าน การเขียน และรายงานผลทางระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นระยะ ๆ โดยใช้แบบทดสอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือที่โรงเรียนจัดทำขึ้นแล้วแต่กรณี เพื่อดูพัฒนาการของผู้เรียนและนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้จัดทำแบบทดสอบการอ่าน การเขียน ต่างหาก เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปใช้ทดสอบและประเมินผลผู้เรียนพร้อมกันทุกโรงเรียนภาคเรียนละ ๑ ครั้งอีกทางหนึ่ง โดยภาคเรียนที่ ๑ จัดให้มีการทดสอบภายในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘ และภาคเรียนที่ ๒ จัดให้มีการทดสอบภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๙ ผลการทดสอบปรากฏว่าร้อยละจำนวนนักเรียนที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่องลดลง ดังแสดงในตารางที่ 10

ตาราง 3-๑0 แสดงผลการประเมินการอ่าน การเขียน ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๘ และภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๘ จำแนกตามระดับชั้น

รายการ	ผลการประเมิน (ร้อยละ)		
	ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (สิงหาคม ๒๕๕๘)	ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ (มกราคม ๒๕๕๙)	ลดลงร้อยละ
อ่านไม่ออก			
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๗.๓๗	๔.๐๔	๓.๓๓
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๔.๓๐	๒.๑๘	๒.๑๒

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๓.๓๐	๑.๖๓	๑.๖๗
เฉลี่ย	๔.๙๙	๒.๖๒	๒.๓๗
อ่านไม่คล่อง			
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๒.๓๓	๑.๕๖	๐.๗๗
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๒.๕๑	๑.๒๔	๑.๒๗
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๑.๖๑	๑.๐๘	๐.๕๓
เฉลี่ย	๒.๑๕	๑.๒๙	๐.๘๖

ตาราง 3-๑0 แสดงผลการประเมินการอ่าน การเขียน ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๘ และภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๘ จำแนกตามระดับชั้น (ต่อ)

เฉลี่ย	๒.๑๕	๑.๒๙	๐.๘๖
เขียนไม่ได้			
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	๑๕.๕๑	๖.๑๕	๙.๓๖
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	๗.๒๔	๕.๕๓	๑.๗๑
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	๗.๐๐	๔.๕๑	๒.๔๙
เฉลี่ย	๙.๙๒	๕.๔๐	๔.๕๒
เขียนไม่คล่อง			
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔.๐๖	๒.๗๗	๑.๒๙
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓.๖๐	๒.๐๔	๑.๕๖
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๓.๑๑	๑.๔๘	๑.๖๓
เฉลี่ย	๓.๕๙	๒.๑๐	๑.๔๙

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน การกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบาย “ปี ๒๕๕๘ เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้” และ “นักเรียนชั้น ป.๑ เมื่อจบชั้น ป.๑ ต้องอ่านออกเขียนได้และมีมาตรการประเมินผลให้เป็นรูปธรรม” ปีการศึกษา ๒๕๕๘ : 19

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า นักเรียนชั้น ป.๑-๓ ที่ยังอ่านไม่ออกในต้นปีการศึกษา ๒๕๕๘ เฉลี่ยร้อยละ ๔.๙๙ ปลายปีการศึกษา ๒๕๕๘ ลดลงเหลือร้อยละ ๒.๖๒ โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ ๒.๓๗ นักเรียนชั้น ป.๔-๖ ที่ยังอ่านไม่คล่อง จากต้นปีการศึกษา ๒๕๕๘ เฉลี่ยร้อยละ ๒.๑๕ ปลายปีการศึกษา ๒๕๕๘ ลดลงเหลือร้อยละ ๑.๒๙ โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ ๐.๘๖ นักเรียนชั้น ป.๑-๓ เขียนไม่ได้จากต้นปีการศึกษา ๒๕๕๘ เฉลี่ยร้อยละ ๙.๙๒ ปลายปีการศึกษา ๒๕๕๘ ลดลงเหลือร้อยละ ๕.๔๐ โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ ๔.๕๒ ส่วนนักเรียนชั้น ป.๔-๖ ที่ยังเขียนไม่คล่อง จากต้นปีการศึกษา ๒๕๕๘ เฉลี่ยร้อยละ ๓.๕๙ ปลายปีการศึกษา ๒๕๕๘ ลดลงเหลือร้อยละ ๒.๑๐ โดยเฉลี่ยลดลงร้อยละ ๑.๔๙

ผลการประเมินการอ่าน การเขียนของนักเรียนปกติชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๘ และภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๘ พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการ การอ่าน การเขียน ดีขึ้นทุกระดับชั้น และผู้เรียนมีทักษะการอ่านดีกว่าทักษะการเขียน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าถึงแม้จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จะมีจำนวนลดลง แต่ก็ยังมีอยู่ ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทย เป็นประเด็นที่ทุกฝ่ายกล่าวถึง นั่นคือ คุณภาพการศึกษา ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ไม่ว่าจะเป็นโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) การทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test (O-NET)) และผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (National Test หรือ (NT) ระดับชั้น ป.๓) กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายเพื่อ ยกระดับคุณภาพการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้คุณภาพการศึกษา และความสามารถของเยาวชนไทยทัดเทียมกับ นานาชาติ ประเด็นสำคัญที่สังคมให้ความสนใจ คือ นักเรียนมีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เป็นจำนวนมาก ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการอ่านเป็น พื้นฐานและหัวใจหลักของการศึกษาในทุกวิชา ถ้านักเรียนอ่านหนังสือไม่ได้ จะไม่สามารถเรียนรู้ในวิชาการต่าง ๆ ได้ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์สาเหตุที่เด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ พบว่าปัญหาและอุปสรรคปัญหาการอ่านไม่ออกเขียน ไม่ได้ มาจากหลายสาเหตุ ดังนี้

๑. การย้ายถิ่นฐานของผู้ปกครอง ทำให้เด็กต้องย้ายติดตามเปลี่ยนโรงเรียนบ่อยๆ
๒. สติปัญญาของเด็ก/ความบกพร่องทางสมอง เช่น เด็กบางคนเป็นออทิสติก หรือเด็กบางคน เป็นโรคดิสเล็กเซีย (Dyslexia) คือโรคบกพร่องทางสติปัญญา ขาดทักษะการเรียนรู้ มีพัฒนาการด้านการพูดช้า เรียนรู้ศัพท์ใหม่บางคำได้ช้า มีปัญหาด้านการจำและการเขียนตัวอักษร ถ้าเด็กมีระดับความผิดปกติในระดับรุนแรง อาจมีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติประมาณ ๒ ชั้นเรียน โรคดังกล่าวเกิดในเด็กชายมากกว่าในเด็กหญิงประมาณ ๓-๔ เท่า
๓. เด็กที่ติดตามมากับพ่อแม่ซึ่งเป็นแรงงานต่างด้าว หรือเด็กชาติพันธุ์ซึ่งไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก เช่นเดียวกับเด็กชาวไทยภูเขาไม่ได้พูดหรือใช้ภาษาไทยขณะอยู่ที่บ้าน
๔. วิธีการสอนของครูไม่สามารถทำให้เด็กอ่านออกได้ เช่น ขาดความชำนาญและประสบการณ์ในการสอนภาษาไทย หรือบางโรงเรียนขาดครูสอนภาษาไทยโดยเฉพาะ นอกจากนั้นครูมีจำนวนน้อย หรือบางโรงเรียนขาดครูสอน
๕. เด็กไทยไม่ได้รับการปลูกฝังที่ดีให้มีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก จากการสำรวจพบว่าคนไทยอ่านหนังสือวันละ ๒ เล่ม คนสิงคโปร์วันละ ๔๕ เล่ม และคนเวียดนามวันละ ๖๐ เล่ม นอกจากนี้ การดูแล เอาใจใส่ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งบางคนทำงานจนลืมนึก ไม่มีเวลาสอนการบ้านและไม่ฝึกการอ่านการเขียนที่บ้านแก่ ลูก มอบภาระแก่ครู หรือครูสอนพิเศษ หรือการกวาดวิชาจากผลการวิจัยในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นนิวซีแลนด์ อังกฤษ หรือแม้แต่อเมริกา ต่างชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของครอบครัวต่อพัฒนาการด้านการอ่าน ซึ่งเด็กที่ออกเสียงหรืออ่านได้เร็ว และรักการอ่านนั้น ส่วนใหญ่จะมีสภาพแวดล้อมในบ้านที่มีลักษณะคล้ายกัน ได้แก่ เด็กได้รับประสบการณ์ หรือมีคนอ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำ เด็กมีหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ให้ได้อ่านอยู่เสมอ มีอุปกรณ์อื่นๆ เช่น กระจาดยี่ ไร่ ไร่ให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ และมีสมาชิกในครอบครัวที่ต้องคอยกระตุ้นให้เด็กอ่านและเขียน และเห็นสมาชิกในครอบครัวพี่น้อง พ่อแม่ อ่านหนังสืออย่างมีความสุข (สุขุม เฉลยทรัพย์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต : ออนไลน์)
๖. เด็กไทยสนใจสิ่งอื่นๆ มากกว่าการอ่าน เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต วิดีโอเกม เล่นไลน์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น
๗. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้และวัยของนักเรียน
๘. นโยบายไม่让孩子เรียนซ้ำชั้น ทำให้เด็กเรียนอ่อนเลื่อนไปเรียนชั้นสูง ทั้งๆ ที่อ่านไม่ออก เขียนก็ไม่ได้

๙. หลักการสอนภาษาไทยสมัยใหม่ ไม่นิยมสอนแจกลูก-สะกดคำวิธีการสอนอ่านภาษาไทยที่ให้นักเรียนจำเป็นคำๆ ตั้งแต่ชั้น ป.๑ เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ออก เช่น คำว่า ไบบัวในชั้นป.๑ สอนให้อ่านว่า ไบบัวทำให้นักเรียนไม่เข้าใจว่าจะผสมคำอย่างไรจึงจะเป็นไบบัวแต่ถ้าใช้วิธีแจกลูกผสมคำจะทำให้นักเรียนเข้าใจถึงที่มาของคำแต่ละคำทำให้นักเรียนสามารถผสมคำและสะกดคำได้ด้วยตัวอย่างเช่นคำว่าไบบัว ต้องสอนอ่านว่าบ - ไ - ไบ, บ - ้ว - บัว หรือคำว่า ป่าต้องสอนอ่านว่า ปอ - อ่า - ป่า - ไม้โท - ป่า เป็นต้น

บทที่ ๔

แนวทางการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน

การศึกษา เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๑. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
๒. ตัวอย่างแนวทางการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาแบบ BBL
๓. สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม
๔. แนวทางการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

จากการลงพื้นที่เพื่อตรวจราชการระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๕๙ และดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงานความก้าวหน้า หรือความสำเร็จตามนโยบายการตรวจราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ซึ่งเป็นการตรวจราชการ ตรวจสอบติดตาม เร่งรัด กำกับนโยบายที่เป็นจุดเน้นเชิงลึก ในประเด็นนโยบายแก้ปัญหาและอุปสรรคในการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ มีดังนี้

๑. ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครู และสถานศึกษา บางส่วนไม่ให้ความสำคัญ และไม่มีการตระหนักที่จริงจัง ต่อการพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

๒. สถานศึกษาบางแห่งขาดการวิเคราะห์ จัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล บางแห่งไม่มีการคัดกรอง หรือยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ ดังนั้นจึงทำให้ผลการสอบการอ่านการเขียนคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงที่ควรจะเป็น

๓. ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น ครูบางคนขาดทักษะการสอนสนองความต้องการและการเรียนรู้รายบุคคล สอนไม่ครบชั้นตอน หรือข้ามขั้นตอนการสอน และไม่เน้นการแจกลูก สะกดคำ ให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานไม่เพียงพอในการเรียนรู้สิ่งใหม่

๔. ครูผู้สอนยังใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นสำคัญ ยังไม่ปรับกระบวนการเรียนการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการเรียนรู้ ขาดการวางแผนการแก้ปัญหาให้นักเรียน บางท่านยังไม่ตระหนักในเรื่องการยกระดับให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ไม่ได้สอนตามตัวชี้วัด

๕. ปัญหาด้านครอบครัว ความพร้อมและสติปัญญาของนักเรียน การย้ายถิ่นฐานและแหล่งทำมาหากินของผู้ปกครองนักเรียน ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลการบ้านนักเรียนสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่เอื้อต่อการส่งเสริมการอ่านและการเขียน ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนา

ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ หน่วยงานได้ดำเนินการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ดังนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) ในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ ได้ดำเนินการตามนโยบายพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ตามนโยบายรัฐบาลอย่างต่อเนื่องมีกิจกรรมที่หลากหลาย ดังเช่นการจัดทำข้อมูลด้านการอ่าน และการเขียน ของนักเรียนทุกระดับชั้น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒-๖ โดยดำเนินการสำรวจและตรวจสอบการอ่าน-การเขียน คำพื้นฐานตามจุดเน้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒-๖ ทุกคน การกำหนดแนวทางและเน้นให้สถานศึกษาวางแผนงาน/โครงการและกิจกรรม แก้ไขปัญหาการอ่านและการเขียน ให้ตรงตามสภาพปัจจุบันปัญหา วางแผนให้โรงเรียนวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชาติ NT และ O-Net เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ๕กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก การอบรมพัฒนาครูผู้สอนภาษาไทยในการสอนให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ และให้ความสำคัญกับการคัดเลือกครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นพิเศษเพื่อปูพื้นฐานให้มั่นคง การจัดประกวดการส่งเสริมและพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย รวบรวมวิธีการสอนที่ดี (Best Practices) ในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย และขยายผลในการประชุมสัมมนา และประชุมปฏิบัติการของครูในโอกาสต่าง ๆ การพัฒนาการเรียนการสอนและแข่งขันส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านทักษะภาษาไทย การทัศนศึกษาดูงานการใช้ห้องสมุดโรงเรียนและกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยของครูและผู้บริหารสถานศึกษาการจัดเวทีแสดงผลงาน นิทรรศการเผยแพร่ผลงานการพัฒนางาน การแก้ไขปัญหาการอ่าน และการเขียน กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ ๖ ให้กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและโรงเรียน เพื่อความคล่องตัวและบริหารจัดการกับปัญหาตามสภาพจริง การแสวงหาความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โดยเฉพาะเครือข่ายผู้ปกครองการผลิตสื่อ/นวัตกรรม การจัดทำสื่อเป็นโปรแกรมฝึกอ่านคำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่๑-๖ แล้วแขวนบนเว็บไซต์ให้ครูผู้ปกครองใช้ฝึกหรือซ่อมเสริมการอ่านของนักเรียนที่มีปัญหา และมีการวิจัยในชั้นเรียนการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน และกิจกรรมตามจุดเน้นการแก้ไขปัญหาการอ่านรู้เรื่องสื่อสารได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่๖ การจัดกิจกรรมยกย่องสถานศึกษาที่มีรูปแบบการสอนที่ประสบผลสำเร็จที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practices) นอกจากการดำเนินการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาส่วนใหญ่ ได้ดำเนินการตามที่กระทรวงศึกษาธิการ มีมาตรการให้สถานศึกษาปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ รวมถึงสื่อสารยังไม่เข้าใจ โดยเร่งรัดคุณภาพการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ มีการดำเนินการตรวจสอบและคัดกรองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒-๖ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนตามระดับคุณภาพ กำกับ ติดตาม นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นเร่งด่วนตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกภาคเรียน รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพการอ่านและเขียนภาษาไทย โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เพื่อช่วยกันดูแลอีกทางหนึ่ง มี

การประเมินการอ่านและเขียนนักเรียนทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งชมรมครูภาษาไทย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนภาษาไทยทุกอำเภอเพื่อให้มีส่วนร่วมภาคีเครือข่ายภาษาไทยในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยร่วมกัน การส่งเสริมสนับสนุน สื่อ นวัตกรรม เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้อ่านออกเขียนได้

ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ ให้ความสำคัญกับการดำเนินการในการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เช่นกัน โดยให้การดูแลช่วยเหลือเด็กที่ผ่านการคัดกรองความสามารถด้านการอ่านการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้น ม.๑ และทุกระดับชั้น โดยจัดกิจกรรมได้ตรงตามสภาพปัญหา รวมถึงมีการพัฒนาความรู้ของศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเร่งรัดคุณภาพการอ่านรู้เรื่องและการสื่อสารได้ตามแนวทางการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ผลผลิตสื่อ นวัตกรรมในการฝึกทักษะการอ่าน การเขียนภาษาไทย การจัดทำคู่มือแนวทางในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ โรงเรียนจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการพัฒนาส่งผลให้จำนวนนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้และการอ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่องลดลงโดยลำดับ

ตัวอย่างแนวทางการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาแบบ BBL

จากข้อมูลการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ (นายอรรถพล ตรีภักตรอง) พบว่าในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาแบบ BBL (Brain – Based Learning) นั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ โรงเรียนบ้านซ้อระกาอำเภอเมืองชัยภูมิ และโรงเรียนบ้านลำชี อำเภอคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้จัดการเรียนการสอนแบบ BBL ระดับประถมศึกษา ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนได้ดีขึ้นเป็นที่ประจักษ์ และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่ได้นำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ มีแนวคิดนำวิธีจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามแนวทางการพัฒนาทางสมอง Brain – Based Learning : BBL มาพลิกโฉมโรงเรียนให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามแผนภาพที่ ๑ แสดง ROAD MAP การขับเคลื่อน BBL ทั้งระบบดังนี้

แผนภาพที่ 4-1 ROAD MAP การขับเคลื่อน BBL สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑

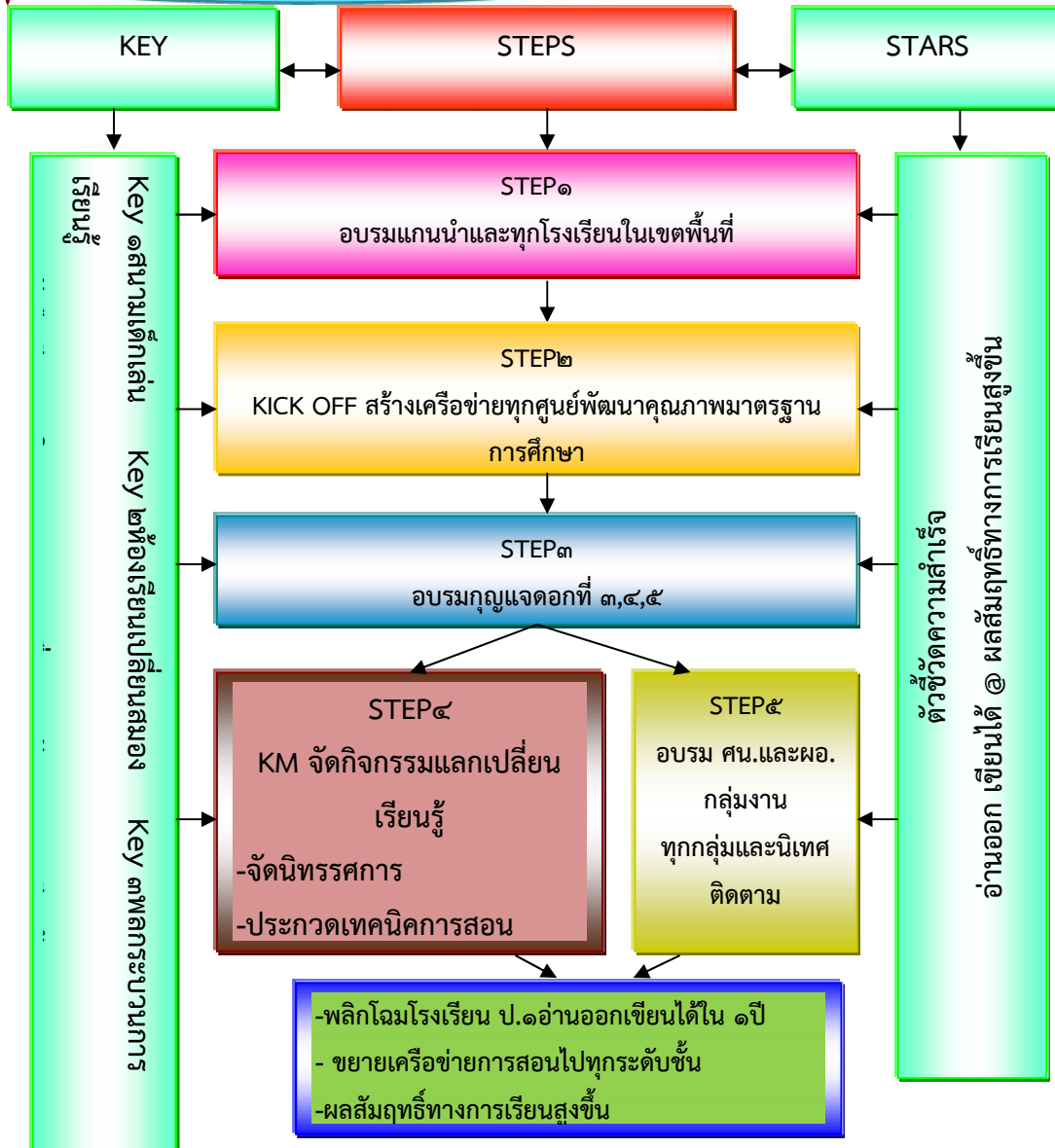
ROAD MAP การขับเคลื่อน BBL

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต ๑

เป้าหมาย : ๑.โรงเรียนในสังกัด สพป. ชย.๑จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีพัฒนาการทางสมองตามแนวคิด BBL ร้อยละ ๑๐๐

๒.นักเรียนทกระดับชั้นอ่านออกเขียนได้ ๑๐๐% และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

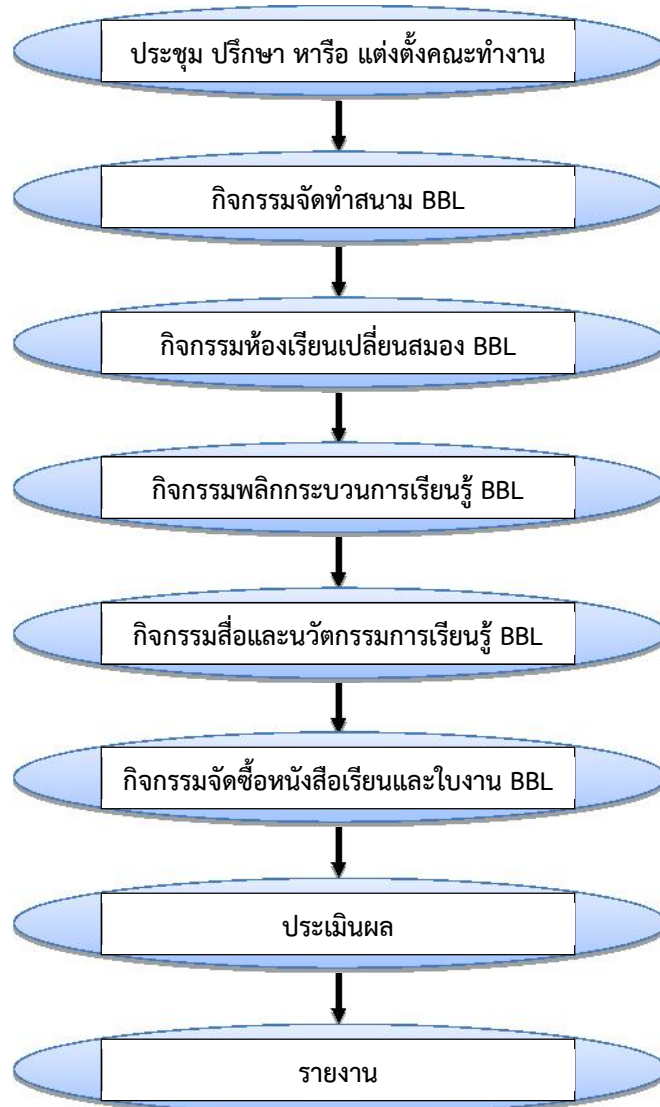

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, ออนไลน์, 2560.

ในส่วน of โรงเรียนบ้านข่อยระกา อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีแนวคิดว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่ประสบผลสำเร็จได้ ต้องปรับโครงสร้างการบริหารจัดการ ตั้งแต่สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและบรรยากาศการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนสนใจใคร่เรียนรู้ รวมไปถึงการใช้สื่อนวัตกรรมและวิธี

จัดการเรียนการสอนของครู ตามแนวพัฒนาการทางสมอง (Brain – based Learning) มีขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน สามารถเขียนเป็น Flow Chart ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 4-2 ขั้นตอนตามแนวพัฒนาการทางสมอง (Brain – based Learning)

ที่มา : โรงเรียนบ้านช่อระกา อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑, ออนไลน์, 2560.

๑. ชั้นเตรียมการ (P)

๑.๑ ศึกษานโยบายของโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ศึกษาผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา

๑.๓ ศึกษาบริบทและสภาพความเป็นไปได้ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน แบบ BBL (Brain – based Learning) ระดับประถมศึกษา

๑.๔ จัดทำโครงการฯ นำเสนอต่อฝ่ายบริหาร

๒. ขั้นตอนดำเนินการ (D)

๒.๑ โรงเรียนจัดทำสนาม BBL จำนวน ๑๑ สนาม

๒.๒ ห้องเรียนทุกห้องเรียนปรับเปลี่ยนตามแนว BBL

๒.๓ ครูในโรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนว BBL

๒.๔ โรงเรียนจัดหนังสือเรียนและใบงานตามแนว BBL ให้นักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ – ประถมศึกษาปีที่ ๔

๒.๕ ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ – ประถมศึกษาปีที่ ๔ มีการจัดทำ จัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ตามแนว BBL

๓. ขั้นตอนติดตามผล (C) ผู้รับผิดชอบ นิเทศติดตามการดำเนินงาน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามภาระงานที่กำหนด

๔. ขั้นตอนประเมินและรายงานผล (A)

๔.๑ สรุปประเมินผล

๔.๒ จัดทำรายงาน นำเสนอฝ่ายบริหาร

สำหรับผลการดำเนินงาน/ผลสำเร็จที่ดีเด่นได้แก่ นักเรียนร้อยละ ๘๐ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพในทุกด้านนักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจในการบริหารจัดการของโรงเรียนโรงเรียนได้รับการยอมรับ เกิดความเชื่อมั่นจากชุมชนในการดูแลบุตรหลาน

ในส่วน of โรงเรียนบ้านลำชี อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๑ โรงเรียนดำเนินการพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนตามกระบวนการ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL : Brian – Based Learning) ตามกระบวนการของกุญแจ ๕ ดอก ดังนี้

๑. กุญแจดอกที่ ๑ สนามเด็กเล่น: Playground

ทางโรงเรียนได้เปลี่ยนสนามเด็กเล่น เพื่อพัฒนาสมองน้อย และไขสันหลังให้แข็งแรง โดยใช้ฐานคิดที่ว่า ถ้าเด็กได้ออกกำลังกาย ร่างกายจะส่งเลือดไปเลี้ยงสมองมากขึ้น ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 Make จัดทำสนามที่มีฐานเคลื่อนไหวที่หลากหลาย ให้เด็กได้วิ่ง ปีน โหน ลอด กระโดด ฯลฯ และมีวัสดุกันกระแทก

1.2 Move จัดเวลาให้เด็กทุกคนได้เคลื่อนไหวโดยใช้เวลาต่อเนื่องกันอย่างน้อย ๑๕-๒๐ นาทีต่อวัน โดยมีคุณครูคอยดูแลความปลอดภัยในการเล่น

1.3 ตรวจสอบความปลอดภัยของสนามอย่างสม่ำเสมอ

๒. กุญแจดอกที่ ๒ ห้องเรียนเปลี่ยนสมอง

เปลี่ยนห้องเรียน เพื่อเปลี่ยนสมองของเด็ก สิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ มีความเข้มข้น มีสีสัน จะช่วยกระตุ้นให้เด็กสามารถเรียนรู้และจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น

2.1 Color ปรับปรุงห้องเรียน ทาสีผนังหรือนำฟิวเจอร์บอร์ดสีมาติดผนัง และทาสีโต๊ะเก้าอี้

2.2 Corner จัดมุมอ่านไว้ในห้องเรียนทุกห้อง

2.3 Clean ทิ้งของที่ไมใช้ในห้องเรียน จัดวางอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ไว้บนชั้นให้เป็นระเบียบ

2.4 Clear รื้อบอร์ดเก่าที่ไม่มีประโยชน์ทิ้งไป แล้วนำความรู้ที่มีประโยชน์มาจัดบอร์ด

๓. กุญแจดอกที่ ๓ : พลิกกระบวนการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องการทำงานของสมอง จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้เต็มตามความสามารถและตามศักยภาพของตนเอง ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงได้นำแบบคัดกรองการอ่าน การเขียนมาวัดความสามารถด้านการอ่านการเขียนของนักเรียน โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน จากนั้นให้ครูผู้สอนรับผิดชอบตามกลุ่มความสามารถ

กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สมองของเด็กตื่นตัว สนใจ ทำทหายความคิด ค้นหา ลองผิด ลองถูก เรียนรู้และจดจำ โดยได้กำหนดการจัดการเรียนรู้ออกเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ ขั้นเตรียมความพร้อม (Readiness) เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อม เพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้นๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้นๆ ในขั้นนี้นักเรียนจะได้ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกายแบบ Brain Gym เพื่อกระตุ้นกระบวนการทางสมองให้พร้อมที่จะเรียนรู้ ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ โดยจัดในตอนเช้าก่อนเข้าเรียนวันละ ๒๐ นาที ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

๓.๒ ขั้นการรับรู้ (Perception) เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ ปรับตัวให้พร้อมที่จะทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้นๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้นๆ

๓.๓ ขั้นลงมือกระทำ (Practice) เป็นขั้นตอนที่เป็นกลไกที่ให้ผู้เรียนสามารถกระทำจนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติ และเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้นๆ

๓.๔ ขั้นกระทำอย่างชำนาญ (Complex overt response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้นๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติ และด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

๓.๕ ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Improvement and Application) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้นและประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่างๆ

๔. กุญแจดอกที่ ๔ : หนังสือเรียนและใบงาน

ใช้หนังสือและใบงาน ที่ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เพื่อช่วยกระตุ้นสมองของนักเรียน ฝึกให้เด็กคิดทีละขั้นตอน และนำทักษะและความรู้ในแต่ละขั้น มาประกอบกันเป็นความเข้าใจ (Concept) ในที่สุด

4.1 Brainy Books จัดหาหนังสือเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติมต่างๆ ที่จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

4.2 Brainy Worksheets จัดทำใบงานตามหลักการ BBL ที่มี roadmap นำนักเรียนสู่ความสำเร็จ

๕. กุญแจดอกที่ ๕ : สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้

ใช้สื่อและนวัตกรรมที่แปลกใหม่ น่าตื่นตื้น และมีสีสัน และมีจำนวนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน เครื่องมือเหล่านี้จะช่วยในการเรียนรู้ และกระตุ้นให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน ฟังพอใจ เกิดความตั้งใจที่จะเรียนรู้เนื้อหาที่ซับซ้อน

5.1 Learning Tools จัดหาสื่อ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้

5.2 Learning Board จัดหากระดานเคลื่อนที่ สำหรับห้องเรียนชั้นอนุบาลและประถมทุกห้อง

5.3 Learning Cards จัดหาบัตรภาพ บัตรคำ เพื่อใช้ประกอบการสอน

โดยการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลัก BBL การจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกว่าถูกท้าทายไม่น่าเบื่อ สามารถเรียนด้วยความสนุกสนานและเพลิดเพลินต่อเนื่องเป็นเวลานาน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เป็นการเรียนรู้โดยธรรมชาติส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพของตนเองและมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริง รู้จักฝึกฝน ศึกษาค้นคว้า สร้างองค์ความรู้ หรือผลงานโดยการร่วมคิดร่วมทำ และยังมีมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนความสามารถหรือทักษะผ่านสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนการสอนพัฒนาทักษะการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านลำชี มีรูปแบบ LUMCHEE Model ดังนี้

L-Learning = จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการของ BBL กุญแจดอกที่ ๓ โดยมี ๕ ขั้นคือ ขั้นเตรียมความพร้อม (Readiness) ขั้นการรับรู้ (Perception) ขั้นลงมือกระทำ (Practice) ขั้นกระทำอย่างชำนาญ (Complex overt response) และขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Improvement and Application)

U-Unspoken = เป็นวิธีที่让孩子ได้เล่นกับอุปกรณ์ตามกระบวนการของ BBL กุญแจดอกที่ ๑ โดยเน้นที่การเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อพัฒนาสมองในส่วนของความรู้และความจำ

M-Material = สื่อการเรียนรู้ ได้จัดทำสื่อการเรียนรู้โดยพัฒนาและปรับภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะเรียนรู้ เป็นการเสริมแรงทางกายภาพ สอดคล้องกับกุญแจดอกที่ ๕

C-Care = การดูแลเอาใจใส่ ในการจัดกิจกรรมกลางแจ้งและกิจกรรมในห้องเรียน ครู จะเป็นผู้ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีการติดตามคอยให้คำแนะนำ และสังเกตพฤติกรรมการเล่นและการเรียนรู้เพื่อประเมินผลปรับปรุงข้อด้อยและพัฒนาพฤติกรรมเด่นให้กับนักเรียน

H-Humor = มีอารมณ์ขัน เบิกบานแจ่มใส การที่สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีสีสันสดใสตลอดจนมีอุปกรณ์ให้นักเรียนได้ออกกำลังกายนั้น ช่วยกระตุ้นให้อารมณ์ของนักเรียนมีความสุข มีความพร้อมที่จะทำกิจกรรมในทุกๆ ด้านที่ครูจะให้เด็กได้ร่วมกิจกรรม ส่งผลให้อารมณ์ของนักเรียนเบิกบานแจ่มใสพร้อมที่จะเรียนรู้ต่อไป

E-Experience = กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางกุญแจดอกที่ ๓ ใช้หนังสือเรียนที่ได้รับการออกแบบตามแนวทางของกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (กุญแจดอกที่ ๔ และสื่อนวัตกรรมที่แปลกใหม่ น่าตื่นตื้น และมีสีสัน และมีจำนวนเพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน เครื่องมือเหล่านี้จะช่วยในการเรียนรู้ และกระตุ้นให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน ฟังพอใจ เกิด

ความตั้งใจที่จะเรียนรู้เนื้อหาที่ซับซ้อน (กุญแจดอกที่ ๕) กุญแจ ๓ ดอกดังกล่าวข้างต้น จะช่วยสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียนได้เป็นอย่างดี

E-Evaluation = ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ใช้การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก

ทั้งนี้ การดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ก็ด้วยปัจจัยทุกสิ่งและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ส่งผลต่อการเรียนรู้การอ่านเขียนได้ ๑๐๐% ของนักเรียนโรงเรียนบ้านลำชี ภายใต้ข้อจำกัดในทุกเรื่อง แต่ไม่เคยย่อท้อ เพราะยึดเอาพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาถือปฏิบัติ ดังพระราชดำรัสที่ว่า

“เมื่อทำงาน...อย่าเอาความขาดแคลนมาเป็นข้ออ้าง จงทำงานบนความขาดแคลนนั้น ให้บรรลุผล”

สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอ่านและการเขียนซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่จำเป็นทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไปได้ มีการกำหนดนโยบายตามจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ อ่านออกเขียนได้ โดยสามารถอ่านเขียนและเข้าใจความหมายของคำพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑, ๒ และ ๓ ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ ๘๐๐ คำ และ ๑,๒๐๐ คำ ตามลำดับ ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ อ่านคล่องเขียนคล่อง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ อ่านคล่องเขียนคล่องตามหลักภาษา นอกจากนี้ ยังกำหนดให้เน้นการเรียนการสอนเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้เน้นการเรียนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เป็นหลัก มีผู้บริหารท่านหนึ่งกล่าวไว้ว่า “ครูก็ต้องทำหน้าที่ คือ ครูต้องสอนเด็ก หัวใจหลักคือครูมีอาชีพ ให้ครูเป็นมืออาชีพ ครูต้องสอนอย่างไรให้หลากหลาย ในระหว่างที่นักเรียนเรียนอยู่ ครูจะต้องดูแลนักเรียนทุกคนและในขณะที่นักเรียนขาดเรียนครูจะต้องเอาเด็กมาเรียนให้ได้เพราะถือว่าเป็นหน้าที่และอาชีพ”

ส่วนการส่งเสริมพัฒนาครู และบุคลากรด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาเทคนิค วิธีการสอน วิธีการพัฒนาการอ่าน สนับสนุนการจัดทำสื่อการเรียนการสอนพัฒนาครูผู้สอนตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและจัดทำแผนพัฒนาผู้เรียนตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาเด็กตามหลัก BBL การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียม ETV จัดกิจกรรมสอนเสริมควบคู่กับ ETV และเน้นการบูรณาการอ่านออกเขียนได้ และศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ เป็นต้น

ผู้บริหารมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ โดยการจัดประชุมครูผู้สอน ให้มีการติดตามการอ่านการเขียนในภาคเรียนที่ ๑ ถ้าพบปัญหา และครูผู้สอนได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่แล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ จะมีการเชิญผู้ปกครองมาพบและแจ้งปัญหาให้ทราบ เพื่อให้ผู้ปกครองช่วยดูแลเพิ่มเติมการอ่านการเขียนที่บ้าน ในส่วนภาคเรียนที่ ๒มีการติดตามผลโดยทดสอบการอ่านและการเขียนให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่จะรับนักเรียนต่อ ร่วมกันประเมินพัฒนาการอ่านและการเขียน รับรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทำให้มีข้อมูลการอ่านการเขียนติดตามในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒และ๓ทุกปีการศึกษาและจัดทำคำพื้นฐานสำหรับครูใช้พัฒนานักเรียนนอกจากนี้ก็มีคำสั่งมอบหมายให้ครูประจำชั้นจัดทำข้อมูลผู้เรียนด้านการอ่าน

แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ แล้วแก้ไขปัญหานั้นๆตามเหตุ และพัฒนาการอ่านโดยแบบฝึกอ่าน หรือใช้หลัก BBL และการท่องจำ จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนส่วนนักเรียนที่อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีนโยบายให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การเขียนตามคำบอก เขียนรายงาน/โครงการ นำเสนอผู้บริหารทุกระดับชั้นตามความเหมาะสม ให้ครูผู้สอนฝึกให้นักเรียนฝึกการอ่านแจกลูก สะกดคำโดยเฉพาะคำที่อ่านเขียนยาก และฝึกบ่อยในภาคบ่าย ตลอดจนฝึกตามคำบอกสถานศึกษาบางแห่ง มีการฝึกสมาธิและเจริญธรรม เพื่อให้ นักเรียนได้มีสติและสมาธิในการเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุปัญหาของการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ได้แก่ ความไม่พร้อมด้านร่างกาย สติปัญญา พัฒนาการของผู้เรียน บางคนมีสมาธิสั้น การรับรู้ช้ากว่าปกติ เป็นต้น ทางด้านครอบครัว นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ส่วนใหญ่มีปัญหาครอบครัว ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่แต่จะอยู่กับญาติ ปู่ ย่า ตา ยายผู้ปกครองไม่พร้อมที่จะดูแลส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กฝึกฝนทบทวนการอ่านการเขียน ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน

ผลงานที่เกิดจากการแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน (Best Practices) ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างที่ดี ตามข้อคิดเห็นของผู้บริหาร มีดังนี้

1. โรงเรียนอนุบาลพุทธโสธร (โอบาสประชาชนกุล) จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ แบบฝึกอ่านเขียนคำพื้นฐาน การใช้วิธีแก้ปัญหาแบบ ๓ ร่วม ประกอบด้วย ผู้บริหาร มีข้อมูลนักเรียนและวิธีการครูใช้บันได ๙ ขั้น สอนแจกลูก ประสมคำ และผู้ปกครอง ต้องดูแลเพิ่มเติมที่บ้านทุกวัน
2. โรงเรียนบ้านบึงสับสี่ราษฎร์บำรุงจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ โครงการ ผอ.ป.๓
3. โรงเรียนบ้านยาง จังหวัดสุรินทร์ ได้แก่ รางวัลชนะเลิศวันภาษาไทยแห่งชาติ ระดับประเทศ ในปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ ได้แข่งขันระดับประเทศในวันภาษาไทยแห่งชาติอีกครั้งเรื่องการเขียนเรียงความ
4. โรงเรียนบ้านวังตะเคียน จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ รางวัลชนะเลิศภาษาไทย คัดลายมือ เรียงความ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการท่องให้คล่องปาก (ท่องกลอน) พอท่องได้อักษร ๓ หมู่ได้แล้ว ค่อยให้เด็กมาแจกรูป สะกดคำ และจัดทำหนังสือสอนเสริมใช้ตัวหนังสือตัวใหญ่ เด็กจะเกิดความสนใจมากยิ่งขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษามีความความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ดังนี้

๑. นักเรียนและผู้ปกครองขาดความพร้อม ความใส่ใจ การฝึกฝนอ่านเขียนซ้ำ ๆ เป็นประจำสม่ำเสมอ ซึ่งทางโรงเรียนได้ดำเนินการแก้ไขโดยการเชิญผู้ปกครองมาร่วมปรึกษา หาแนวทางแก้ปัญหาพร้อมกันอย่างสม่ำเสมอ และเน้นให้เด็กได้ฝึกการอ่านการเขียนทุกวัน
๒. ขาดครูที่จบวิชาเอกภาษาไทย
๓. ความตระหนักรู้ของครูในเรื่องระเบียบวินัยที่ยังไม่มีความรับผิดชอบ
๔. ปัญหาครอบครัว เช่น สภาพความเป็นอยู่ เศรษฐกิจบางครอบครัวพ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด ครอบครัวแตกแยก ส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร

ผู้บริหารสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ลดสาระการเรียนรู้บางสาระ โดยเน้นกลุ่มทักษะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๒ รวมทั้งลดกิจกรรมอื่นที่ไม่เน้นการฝึกทักษะการอ่านการเขียน ให้ลดน้อยลง
๒. ผู้บริหารควรลงไปช่วยดูแลในกลุ่มเด็กที่มีปัญหา อาจจะให้อ่านวันละคำ

๓. ขอให้มีครูและบุคลากรเพิ่มมากขึ้น มีความพร้อมในเรื่องงบประมาณ
๔. การจัดสรรงบประมาณสื่อ/อุปกรณ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ควรพิจารณาจัดลำดับความสำคัญเป็นรายโครงการมากกว่าการจัดสรรเป็นรายหัว
๕. สื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุดมีค่อนข้างน้อย เช่น หนังสือนิทาน โต๊ะญี่ปุ่น เบาะรองนั่ง เพื่อที่จะดึงดูด กระตุ้นเด็กให้สนใจเข้าห้องสมุด และรักการอ่านเพิ่มขึ้น

ผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน

ครูผู้สอนในสถานศึกษาได้ให้ข้อคิดเห็นสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ มีการดำเนินการตามนโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำแผนการเรียนรู้ แผนการปฏิบัติงาน โดยมีโครงการเพื่อพัฒนาผู้เรียนการอ่านการเขียน เช่น กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กิจกรรมรักษ์ภาษาไทย กิจกรรมวันสุนทรภู่ กิจกรรมเปิดโลกวิชาการ กิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมเขียนตามคำบอก คัดไทย ฝึกอ่านคำพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ซึ่งให้ครูผู้สอนทุกรายวิชาเน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญนอกจากนี้ มีการประเมินสภาพจริง แพ้ผสมผลงาน นอกจากนี้ สถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการแก้ไขปัญหาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน เพื่อสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญของการอ่านออก เขียนได้

ส่วนการส่งเสริมพัฒนาครู และบุคลากรด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนสถานศึกษาบางแห่ง จัดทำโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพครู ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมพัฒนาตนเองทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน เช่น การอบรม เรื่องจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย การจัดทำสื่อ การแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน การอบรม BBL (Brain- Based Learning) พาคูผู้สอนไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมอ่านออกเขียนได้ ๑๐๐% เน้นการเรียนรู้ร่วมกัน จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูในสถานศึกษา

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนเพิ่มเติม โดยจัดทำแบบคัดกรองนักเรียน แบบพัฒนาการอ่านการเขียนของนักเรียน จัดทำสื่อ นวัตกรรมส่งเสริมการอ่าน การเขียน กิจกรรมพี่สอนน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน แบบฝึกทักษะ แบบฝึกคำพื้นฐานสื่อการเรียนการสอนบันได ๙ ชั้น การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม แบบฝึกทักษะการบูรณาการการอ่าน การคิดเลขสู่การแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบครบวงจรการจัดการประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและตัวชี้วัด

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวกับรายวิชาภาษาไทย ที่เน้นให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ ๑๐๐ % ในระดับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยสถานศึกษาทุกแห่งได้ศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียนที่เป็นเด็กปกติ เด็กอ่านช้า เด็กพิเศษ แล้วนำนักเรียนมาสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลในแต่ละช่วงเวลา สร้างนวัตกรรมใช้กับนักเรียนที่เรียนช้า ฝึกอ่านคำพื้นฐาน คำศัพท์ในบทเรียนฝึกเขียนตามคำบอกทุกวัน ฝึกแต่งประโยคจากรูปภาพ กิจกรรมฝึกอ่านบัตรคำ เรียงความ เขียนจดหมาย การเขียนฝึกแต่งกลอน เขียนรายงาน เขียนโครงงานกิจกรรมบันได ๙ ชั้น กิจกรรมพี่สอนน้อง ฝึกอ่านและเขียนบัตรคำก่อนเลิกเรียน บันทึกการอ่านของนักเรียนหลังเลิกเรียนทุกวัน รวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ผล และสรุปผลการพัฒนาเป็นรูปเล่มศึกษาในชั้นเรียน เพื่อนำไป

ปรับปรุงและพัฒนาต่อไปนอกจากนี้สถานศึกษาบางแห่งใช้กิจกรรม BBL มาใช้เพื่อพัฒนาเด็ก เรียนรู้ โดยการท่องผสมผสานกับ Brain gym

แนวทางการแก้ไขปัญหาที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่องของนักเรียนในสถานศึกษา ครูผู้สอนให้ข้อคิดเห็นสำหรับการพัฒนาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ได้แก่ จัดทำแผนขับเคลื่อนตามนโยบายจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตามประเมินผลคัดกรองเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สอนซ่อมเสริม เป็นรายบุคคลกิจกรรมบันได ๙ ขั้นฝึกอ่านและเขียนแบบแจกลูกฝึกอ่านและเขียนบัตรคำฝึกอ่านและเขียนจากบัตรคำพื้นฐานฝึกอ่านและเขียนคำจากรูปภาพ นอกจากนี้นักเรียนจะมี “สมุดคลังคำ” ตอนเย็นให้มาอ่าน ๔ บรรทัด จัดทำแฟ้มแผนที่ความคิด เขียนตามคำบอกทุกวันโดยใช้คำพื้นฐาน และใช้นิทานบทร้อยกรองท่องทุกวัน จากนั้นทำแผนภาพโครงเรื่องลงในใบงานภาพ

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการอ่าน ไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนพบว่า เกิดจากความบกพร่องทางสติปัญญาความพร้อมหรือวุฒิภาวะของผู้เรียนนักเรียนบางคนไม่ค่อยสนใจในการเรียนและการทำการบ้านสภาพปัญหาครอบครัว เช่น พ่อแม่หย่าร้างกัน ครอบครัวยากจน บางคนไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดาผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียน จึงขาดการเอาใจใส่และการช่วยส่งเสริมการอ่านเพิ่มเติมขณะอยู่ที่บ้านผลงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการอ่านออกเขียนได้ที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ (Best Practices) มีดังนี้

๑. โรงเรียนอนุบาลพุทธโสธร (โอบาสประชานุกูล) จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกิจกรรมอ่านออกเขียนได้ขยับนิ้วกิจกรรมอ่านออกเขียนได้ลายมือสวยแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่๓

๒. โรงเรียนบ้านบึงสิบลีราษฎร์บำรุง จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ บัญชีคำพื้นฐานคำใหม่แบบเรียนเร็วแบบฝึกอ่านออกเสียงแบบบันทึกการอ่านบัตรคำ แบบบันทึกการอ่านคำยาก และแบบบันทึกการเขียนตามคำบอก

๓. โรงเรียนบ้านม่วง จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ กิจกรรมพี่สอนน้องท่องอ่านตะกร้าความรู้ และกิจกรรมการอ่านผ่านคาราโอเกะ

๔. โรงเรียนบ้านวังตะเคียน จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ นวัตกรรมหนึ่งหน้าจำคล่องท่องแล้วเก่ง นวัตกรรมท่องเล่นๆ จะเก่งร้อยกรอง นวัตกรรมร้องเล่น ถาม-ตอบ (หลักภาษา) หนังสือส่งเสริมการอ่าน และแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนเชิงวิเคราะห์

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ได้แก่ นักเรียนมีความบกพร่องทางการเรียนและไม่มีความพร้อม หรือนักเรียนไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีทั้งที่สนใจและไม่สนใจเรียน ครูผู้สอนเอาใจใส่ไม่ทั่วถึง นอกจากนี้ นักเรียนได้รับการเตรียมความพร้อมที่แตกต่างกัน นักเรียนสมาธิสั้นและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา ขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครองสภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาครอบครัวและครูสอนไม่ครบชั้น ครูผู้สอนมีภาระงานมากโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนการซื้ออุปกรณ์ผลิตสื่อและกุญแจ ๕ ดอก ของ Brain – based Learning (BBL)

ครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ผู้ปกครองต้องดูแลเอาใจใส่บุตรหลานให้มากขึ้น
๒. ครูต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ หาแนวทางการส่งเสริม พัฒนาตามความถนัด ความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมตามศักยภาพ

๓. ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการพัฒนา
ปฏิรูปวิธีการสอนเพื่อการอ่านออกเขียนได้

๔. อยากรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำสื่อที่เน้นการอ่าน
ออกเขียนได้จัดทำแบบฝึกการอ่าน-เขียน ที่สำเร็จ (Best Practices) ที่ง่ายต่อการฝึกการอ่าน-เขียน
ให้กับนักเรียนที่มีสมาธิสั้น เพื่อแบ่งเบาภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนของครู

๕. ควรรหาสื่อนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ให้เด็กเขียนเป็น
ประโยค

๖. จัดสรรครูธุรการโรงเรียนละ ๑ คนและจัดสรรครูครบชั้น

๗. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานน่าจะจัดทำหนังสือเรียนตามหลัก
Brain – Based Learning (BBL)

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ โดยมี
กิจกรรมทำร่วมกัน เช่น ฝึกการอ่าน ฝึกการเขียนเป็นประจำสอนการบ้านทำแบบฝึกหัดด้วยกัน เขียนให้
ดู แล้วให้ลูกเขียนตาม ให้ลูกเลือกหนังสือที่ชอบแล้วมาอ่านด้วยกันหรือให้ลูกอ่านหนังสือให้ฟัง
ผู้ปกครองอ่านทบทวนให้เด็กฟัง และช่วยแนะนำ ฝึกการอ่าน บอกความหมายของคำที่ไม่รู้ ส่งเสริมให้
ลูกอ่านหนังสือหลากหลาย

ในส่วนการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน การเขียนกับนักเรียน เช่น ในกิจกรรมวันแม่
แห่งชาติ มีกิจกรรมแม่มอบหนังสือให้ลูก มีการมอบรางวัล มอบทุนให้กับนักเรียนในกิจกรรมส่งเสริมการ
อ่าน เขียน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้นักเรียน ผู้ปกครองบางท่านมีการบริจาคหนังสือแก่โรงเรียน ในวันแม่
แห่งชาติบริจาคทุนทรัพย์ อุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ เล่านิทาน สอนเสริมช่วยฝึกอ่านข้อความในแท็บเล็ต
หลังเลิกเรียน รวมทั้งขอให้เพื่อนบ้านที่มีความรู้มาช่วยฝึกอ่านและฝึกเขียนในช่วงวันหยุด

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยใน
สถานศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่า มีความเหมาะสม เพราะ คุณครูได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน
ภาษาไทยในวันสำคัญที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น วันสุนทรภู่ สัปดาห์ห้องสมุด วันภาษาไทย แข่งขันการ
อ่าน การเขียน ในระดับต่างๆ มีการบันทึกกิจกรรมลงในแฟ้มงาน และเมื่อทางโรงเรียนจัดกิจกรรมได้
เชิญให้ผู้ปกครองเข้ามาดูได้ มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าด้วย นอกจากนี้ ครูมี
ความกระตือรือร้นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ และครูช่วยสอนเสริมในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียนและหลัง
เลิกเรียน

สำหรับสาเหตุของปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มี
ความคิดเห็นสอดคล้องกัน ได้แก่ ความบกพร่องทางสติปัญญาความพร้อมของตัวนักเรียนเองบางครั้ง
เด็กติดเล่นโทรศัพท์ หรือเล่นเกมสุมากจนไม่สนใจการเรียนศักยภาพของเด็กแต่ละคนไม่เท่ากันความใ
ใจของผู้ปกครองผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก เด็กอาจไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่ แต่อยู่กับปู่ย่าตายายทำ
ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ไม่ดีไม่เท่าที่ควรเพราะส่วนใหญ่แล้วปู่ย่าตายายมีการศึกษาที่น้อย หรือเด็กบางคน
ต้องย้ายไปตามพ่อแม่ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเรียน

ถ้าต้องการจะพัฒนาการศึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ ผู้ปกครองมีความ
คิดเห็นว่า ควรให้ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เขียน ภาษาไทย เช่น สัปดาห์ห้องสมุด วัน
ภาษาไทย รักการอ่าน เขียนตามคำบอกเพิ่มทักษะโดยการให้พี่สอนน้อง หรือ ให้เพื่อนสอนเพื่อน ให้ครู
สอนโดยการใช้อุปกรณ์การสอนที่สนุก ไม่น่าเบื่อ มีกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นเนื้อหา เพิ่มกิจกรรมก่อน

เข้าและหลังเรียน (ห้องศัพท์ ห้องสูตรคูณ) นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรให้เด็กฝึกอ่านช่วงหลังเลิกเรียน ถ้าเด็กคนไหนอ่านไม่ออกก็เอามาคัดกรองและสอนเสริม แยกห้อง มาฝึกใหม่ และช่วยส่งเสริมเรื่องการออกเขียนได้ให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนมากๆ และอยากให้มีกิจกรรมเสริมเกี่ยวกับการอ่านออกเขียนได้ให้มากกว่านี้ ในส่วนของพ่อแม่/ผู้ปกครองต้องช่วยแนะนำในการอ่าน เขียนให้ลูก และมีเวลาช่วยแนะนำลูกในเวลาที่ทำกรบ้านต้องทำความเข้าใจในตัวเด็กเอง เด็ก บางคนจดจำ เขียน อ่าน ได้เร็ว แต่เด็กบางคนทำได้ช้า ผู้ปกครองจะต้องแก้ไขปัญหานั้นให้ได้ และต้องช่วยครูในการเรียนด้วยฝึกอ่านฝึกเขียนบ่อยๆ เด็กจะได้อ่านและเขียนคล่อง ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความรู้มากที่สุด และเมื่อเด็กเกิดอาการเครียดกับการเรียน ควรผ่อนคลายด้วยการหากิจกรรมต่างๆ มาช่วยคลายเครียดสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน และขอการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับตัวนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองแล้ว นักเรียนควรฝึกอ่าน ฝึกเขียนบ่อยๆ อ่านหนังสือให้หลากหลาย ถ้าสงสัยให้ถามทุกวิชาเน้นการเขียนเป็นพื้นฐาน เน้นการสอบแบบเขียนบรรยาย หลังจากเลิกเรียนควรฝึกอ่านฝึกเขียนจากที่เรียนมา ไม่หว่างเล่นมากเกินไปและเชื่อฟังผู้ปกครอง

ผู้ปกครองให้ข้อเสนอแนะดังนี้

๑. โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่าน เขียน ไปอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ต่อนักเรียน
๒. ต้องมีสิ่งดึงดูดใจเด็กสนใจภาษาไทย ทำให้การเรียนภาษาไทยไม่น่าเบื่อ ทำเรื่องที่ยากให้เป็นเรื่องง่ายต้องพยายามให้เด็กที่อ่อนและเด็กที่เก่งเรียนไปพร้อมๆ กัน
๓. สนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น
๔. อยากรมีสื่อเทคโนโลยีที่พร้อมสำหรับการเรียนการสอน มีอุปกรณ์การเรียนให้กับโรงเรียน

ผลจากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ผู้ศึกษาได้ให้นักเรียนทดสอบอ่านคำพื้นฐานตามที่กำหนด ผลการทดสอบปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถอ่านคำพื้นฐานออก และเขียนได้

นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของสถานศึกษาว่ามีเหมาะสม เพราะเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้ สนุกสนาน มีการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าอ่านคำพื้นฐาน เขียนตามคำบอก อ่านบทอาขยาน อ่านร้อยกรอง อ่านนิทาน เขียนเรียงความ เขียนคำบรรยายภาพ มีกิจกรรมเปิดโลกวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ให้นักเรียนได้ความรู้ทางภาษาไทยเพิ่มเติม

สำหรับสาเหตุของปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าไม่ชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบมาโรงเรียน ไม่ตั้งใจเรียน หว่างเล่น พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ดูแลการบ้านให้ลูก นักเรียนบางคนเป็นเด็กพิเศษมีสิ่งสนใจอย่างอื่นมากกว่า นักเรียนย้ายโรงเรียนบ่อย

ถ้าต้องการจะพัฒนาการศึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ นักเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนจัดการเรียนการสอนได้ดีแล้ว แต่อยากให้มีการสอนเสริม อยากรให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านการเขียน และกิจกรรมใหม่ ๆ เล่นเกมเกี่ยวกับภาษาไทย กิจกรรมเขียนตามคำบอก กิจกรรมคัดลายมือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสอนพิเศษหลังเลิกเรียน การเขียนเรียงความ

แข่งขันการอ่านและเขียน และอยากให้โรงเรียนหาหนังสือเพิ่มเติม พาอ่านหนังสือทุกวันและมีการจัดกิจกรรมวันภาษาไทย

ด้านพ่อแม่/ผู้ปกครอง ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครองควรเอาใจใส่ลูก ฝึกสอนอ่านหนังสือ สอนทำการบ้าน ฝึกเขียน ควรจัดเวลาว่างให้ความรู้เสริม และต้องให้ทันกับบทเรียนใหม่ๆ ให้ความรู้ในเวลาว่าง ส่งเสริมให้ลูกอ่าน เขียนหนังสือพาไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ดุณิทรศการ

ด้านนักเรียน ได้แก่ ควรเอาใจใส่ในเวลาครูสอน ช่วยเหลือเพื่อน กลับบ้านไปทบทวนบทเรียน ตั้งใจอ่านหนังสือ ทำการบ้าน ตั้งใจเรียน ฝึกอ่านฝึกเขียนในอินเทอร์เน็ตในการหาความรู้ต้องหัดอ่านหัดเขียนให้คล่อง เพื่อจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี รวมถึงการตั้งใจเรียน ช่วยสอนเพื่อนให้อ่านและเขียน

ด้านอื่นๆ ได้แก่อยากให้โรงเรียนมีกิจกรรมเขียนตามคำบอก คัดลายมือแข่งขันกับโรงเรียนอื่นๆ ร่วมกิจกรรมในชุมชน

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านและการเขียนให้มากยิ่งขึ้นจัดกิจกรรมใหม่ๆ ทุกเดือนอยากให้มีโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และหนังสือเพิ่มเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

แนวทางการแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม รวมทั้งการลงพื้นที่ตรวจสอบราชการ จึงเสนอแนวทางการแก้ปัญหานักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ดังนี้

ด้านผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายการแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน เป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่ต้องปฏิบัติที่ชัดเจน ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการแก้ปัญหาการอ่าน การเขียนภาษาไทยจัดทำโครงการที่พัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนภาษาไทย กำหนดกิจกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน จัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน การเขียน และวิเคราะห์สภาพปัญหาเป็นรายบุคคลทุกระดับชั้น ทุกต้นปีการศึกษา และควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองเพิ่มพูนยกระดับความรู้ความสามารถในการจัดการเรียน การสอนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย มีความตระหนักและเน้นความสำคัญในการสำรวจและคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ โดยสำรวจสาเหตุที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ด้วยการทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านการเขียน เริ่มต้นตั้งแต่การอ่านและการเขียน พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ อันเป็นพื้นฐานของการอ่านและเขียน คัดกรองนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน การเขียน และวิเคราะห์สภาพปัญหาเป็นรายบุคคลทุกระดับชั้น ทุกต้นปีการศึกษา ครูผู้สอนดำเนินการแก้ไขปัญหาการอ่าน การเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหา โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการที่หลากหลาย ตลอดปีการศึกษาผลิตสื่อแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน เช่น แบบฝึก เกม นิทาน บัตรคำ บัตรภาพที่มีประสิทธิภาพ จัดกระบวนการเรียนการสอน โดยฝึกอ่านเขียนจากง่ายไปหายาก โดยใช้สิ่งใกล้ตัว เป็นสื่อ เริ่มจาก พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และการแจกลูก ประสมคำ ใช้แรงจูงใจให้อ่านเขียนด้วยตนเอง ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง จัดกิจกรรมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีกับภาษาไทย ให้นักเรียนได้เรียนที่ได้ทั้งความสุข สนุกสนาน ผสานกับความรู้ทางวิชาการโดยผ่านเกมการเล่นและเกมการศึกษา สอนซ่อมเสริมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ อ่าน

ไม่คล่อง เขียนไม่คล่องทั้งเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ทั้งชั้น ทั้งในเวลา นอกเวลา วันหยุดเสาร์ อาทิตย์ และจัดค่ายช่วงปิดภาคเรียนภาคต้น และก่อนเปิดภาคเรียนแต่ละปีการศึกษา ประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และร่วมกันหาวิธีการแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบ สார்วจความพึงพอใจของทุกฝ่าย เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค สำหรับใช้ในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ส่วนนักเรียนที่อ่านไม่ออก/อ่านไม่คล่อง มักมีปัญหาในเรื่องของระบบความจำ ความสัมพันธ์ระหว่างสายตา ปาก และสมอง ดังนั้น ครูผู้สอนต้องฝึกทักษะความคล่องแคล่วของสมอง สายตา ปากให้สัมพันธ์กันโดยเริ่มจากการฝึกสมองด้วยการใช้กิจกรรมเบรณยิม (Brain Yim) เพื่อให้สมองตื่นตัวสามารถจดจำสิ่งต่างๆ ได้ดี มีการเคลื่อนไหวร่างกาย ร้องเพลง เพื่อให้สมองสามารถจดจำสิ่งต่างๆ ได้อย่างแม่นยำใช้กิจกรรมอ่านคำนำโชค เช่น การฝึกอ่านคำ เป็นคำๆ อย่างรวดเร็ว โดยใช้บัตรคำที่หลากหลาย ฝึกอ่านประโยคสั้นๆ โดยใช้แถบประโยคฝึกอ่านข้อความหนึ่งย่อหน้าทุกวันกิจกรรม แข่งขันการอ่านเอาคะแนนกิจกรรมจับคู่อ่านโดยใช้คู่มือที่มีความสามารถขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง ช่วยดูแลการอ่านที่บ้าน โดยฝึกอ่านทุกวันและขอสายเซ็นรับรองจากผู้ปกครอง พร้อมทั้งติดต่อขอทราบ ความก้าวหน้าทางโทรศัพท์ และในการฝึกอ่านต้องสร้างแรงจูงใจให้แรงเสริม เช่น รางวัล คำชม คะแนน และต้องจูงใจอยากอ่านเองจากใจ ไม่ใช่การบังคับ เพราะฉะนั้นครูต้องใช้เทคนิคที่หลากหลาย เพื่อจูงใจ ให้อยากอ่าน และจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น เพลง เกม นิทาน โดยใช้จิตวิทยาเข้าช่วยในการฝึก

ส่วนนักเรียนที่เขียนไม่ได้/เขียนไม่คล่องปัญหาเกิดจากการสะกดคำที่ใช้พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ผิด เป็นปัญหาที่แก้ยาก แต่สามารถทำได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป ขึ้นอยู่กับเทคนิคและวิธีการ ได้แก่ การเขียนซ้ำๆ บ่อยๆ เป็นประจำจนเคยชิน เช่น ให้คัดคำศัพท์ที่นักเรียนเขียนผิดเป็นประจำทุกวัน เขียนผิดหนึ่งคำให้คัดห้าคำ เป็นต้นการขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ช่วยดูแลที่บ้าน และให้ฝึกอ่าน และเขียนตามที่ครูมอบหมายให้ไปฝึกที่บ้านใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อดูแลแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเป็นประจำทุกวันใช้กิจกรรมภาษาไทยวันละ ๕-๑๐ คำ ฝึกเขียนทุกวันมีการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอครูและเพื่อนต้องร่วมกันแก้ไขทันทีที่เห็นว่าคนใดคนหนึ่งเขียนผิดฝึกการค้นคว้าหาคำที่ถูกด้วยตนเอง โดยใช้พจนานุกรมใช้กิจกรรมการอ่านคล่องเขียนคล่อง โดยใช้คำศัพท์พื้นฐานอย่างน้อยวันละ ๕-๑๐ คำ พร้อมทั้งฝึกแก้ไขทันทีที่เขียนผิดใช้เทคนิคการจำเพื่อเขียน เช่น ปาฏิหาริย์ ให้ฝึกจำว่า ปา-ติ-หา-ริ-ยอ-กา-รัน ซึ่งเป็นเทคนิคการจำเพื่อเขียน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเขียนได้แก่ จัดกิจกรรมโครงการแก้ปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ จัดกิจกรรมโครงการยามเช้าเราอ่านแล้วเขียนถูกทุกชั้นจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง ผู้ปกครองช่วยลูกหลานจัดกิจกรรมรักการอ่านกิจกรรมรักษ์ภาษาไทยจัดทำสื่อสำหรับอ่านและเขียนอย่างหลากหลาย เช่น บัตรภาพ บัตรคำ แบบหัดอ่านหนังสือไทย ชุดฝึกทักษะทางภาษาไทยกิจกรรมโครงการวัดและประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานรวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL : Brain - Based Learning) ตามกระบวนการของกฤษณา ๕ ดอกเป็นต้น

ส่วนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแบบทดสอบการอ่าน-การเขียน ทุกระดับชั้น แล้วส่งให้สถานศึกษาคัดกรอง เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ ๑ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ กลุ่มที่ ๒ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง กลุ่มที่ ๓ อ่านคล่อง เขียนคล่อง เมื่อคัดกรองนักเรียน ได้แล้ว จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนทั้ง ๓ กลุ่ม จัดอบรมให้ความรู้แก่ครู จัดอบรมให้ครูได้จัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัด นิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตาม

หลักสูตร ติดตาม ตรวจสอบ ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกแห่ง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูภาษาไทยโดยเฉพาะด้านเทคนิควิธีการสอนภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ แนะนำสื่อการสอนเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน การเขียนภาษาไทย จัดทำแบบประเมินการอ่าน การเขียนให้ทุกสถานศึกษาใช้ ประเมินนักเรียน จัดประชุม สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาการอ่าน การเขียนภาษาไทยประสบผลสำเร็จให้กับสถานศึกษาต่าง ๆ ในระดับเขตพื้นที่ จัดทำแบบฝึกอ่าน แบบฝึกเขียนขั้นพื้นฐาน สำหรับแก้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง จัดทำคู่มือกิจกรรมค่ายอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จัดทำสื่อเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการอ่าน การเขียนให้กับสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองส่งเสริมให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ โดยมีกิจกรรมทำร่วมกัน เช่น พาลูกอ่านหนังสือ ฝึกการเขียนเป็นประจำ สอนทำแบบฝึกหัด ให้ลูกอ่านหนังสือให้ฟัง เขียนให้ดู หรือผู้ปกครองอ่านทบทวนให้เด็กฟัง และช่วยแนะนำ สอนการบ้าน ส่งเสริมให้ลูกอ่านหนังสือหลากหลาย เป็นต้น

บทที่ ๕

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมระบบการศึกษาประเทศไทยและปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ และเพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนในเขตตรวจราชการที่ ๑๔

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาวิเคราะห์ ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ สำหรับประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ (จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์) ประกอบด้วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๓,๖๓๓ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน ๑๒๔ แห่ง และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๔๓ แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓,๙๐๐ แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งมีสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๗ แห่ง โดยคัดเลือกสถานศึกษาจากรายงานการตรวจราชการ ซึ่งเป็นสถานศึกษามีผลการดำเนินงานดีเด่นในการจัดการเรียนการสอน แก้ไขปัญหานักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ (Best practice) จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ โรงเรียนบ้านบึงสีเสีราชูร์บำรุง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ โรงเรียนบ้านม่วง อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โรงเรียนบ้านวังตะเคียน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา และโรงเรียนบ้านยาง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์และมีผลการดำเนินงานดีเด่นเกี่ยวกับการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาแบบ BBL (Brain – Based Learning) อีก ๒ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านช่อระกา อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และโรงเรียนบ้านลำชี อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ และประเด็นการสนทนากลุ่ม เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ สามารถสรุปผลและนำเสนอประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดนโยบายการแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน เป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนที่ต้องปฏิบัติที่ชัดเจน ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการแก้ปัญหาการอ่าน การเขียนภาษาไทย จัดทำโครงการที่พัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนภาษาไทย กำหนดกิจกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน จัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน การเขียน และวิเคราะห์สภาพปัญหาเป็นรายบุคคลทุกระดับชั้น ทุกต้นปีการศึกษา และควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองเพิ่มพูนยกระดับความรู้ความสามารถในการจัดการเรียน การสอนภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวความคิดของ ฮีธ (Heath, ๒๐๐๙) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการอ่าน ปัจจัยด้านโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนและครูมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมการอ่านที่โรงเรียนได้เช่นกัน เพราะโรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่เริ่มต้นจากการสอน ให้เด็กอ่านออกเขียนได้ การสอนความรู้เบื้องต้นในสาขาวิชาต่าง ๆ การสอนทักษะในการดำรงชีวิต การอ่านเป็นเครื่องมือในการศึกษาและแสวงหาความรู้ และสร้างพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และโรงเรียนต้องแสวงหากลยุทธ์ในการเพิ่มพูนความรู้ของครูเพื่อส่งเสริม สนับสนุนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนภาษาไทย มีความตระหนักและเน้นความสำคัญในการสำรวจและคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยสำรวจสาเหตุที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ด้วยการทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านการเขียน เริ่มต้นตั้งแต่การอ่านและการเขียน พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ อันเป็นพื้นฐานของการอ่านและเขียน คัดกรองนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จัดทำข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาการอ่าน การเขียน และวิเคราะห์สภาพปัญหาเป็นรายบุคคล ทุกระดับชั้น ทุกต้นปีการศึกษา ครูผู้สอนดำเนินการแก้ไขปัญหาการอ่าน การเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มตามลักษณะปัญหา โดยใช้สื่อและเทคนิควิธีการที่หลากหลาย ตลอดปีการศึกษา ผลิตสื่อแก้ปัญหาการอ่าน การเขียน เช่น แบบฝึก เกม นิทาน บัตรคำ บัตรภาพที่มีประสิทธิภาพ จัดกระบวนการเรียนการสอน โดยฝึกอ่านเขียนจากง่ายไปหายาก โดยใช้สิ่งใกล้ตัว เป็นสื่อ เริ่มจากพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และการแจกลูก ประสมคำ ใช้แรงจูงใจให้อยากอ่านเขียนด้วยตนเอง ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง จัดกิจกรรมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีกับภาษาไทย ให้นักเรียนได้เรียนที่ได้ทั้งความสุข สนุกสนาน ผสานกับความรู้ทางวิชาการโดยผ่านเกมการเล่นและเกมการศึกษา สอนซ่อมเสริมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่องทั้งเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ทั้งชั้น ทั้งในเวลา นอกเวลา วันหยุดเสาร์ อาทิตย์ และจัดค่ายช่วงปิดภาคเรียนภาคต้น และก่อนเปิดภาคเรียนแต่ละปี การศึกษา ประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และร่วมกันหาวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สำรวจความพึงพอใจของทุกฝ่าย เพื่อรวบรวมปัญหาอุปสรรค สำหรับใช้ในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ส่วนนักเรียนที่อ่านไม่ออก/อ่านไม่คล่อง มักมีปัญหาในเรื่องของระบบความจำ ความสัมพันธ์ระหว่างสายตา ปาก และสมอง ดังนั้น ครูผู้สอนต้องฝึกทักษะความคล่องแคล่วของสมอง สายตา ปากให้สัมพันธ์กันโดยเริ่มจากการฝึกสมองด้วยการใช้กิจกรรมเบรนนิม (Brain Yim) เพื่อให้สมองตื่นตัวสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี มีการเคลื่อนไหวร่างกาย ร้องเพลง เพื่อให้สมองสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำใช้กิจกรรมอ่านคำนำโชค เช่น การฝึกอ่านคำ เป็นคำ ๆ อย่างรวดเร็ว โดยใช้บัตรศัพท์ที่หลากหลาย ฝึกอ่านประโยคสั้น ๆ โดยใช้แถบประโยคฝึกอ่านข้อความหนึ่งย่อหน้าทุกวัน

พร้อมทั้งติดต่อขอทราบความก้าวหน้าทางโทรศัพท์ และในการฝึกอ่านต้องสร้างแรงจูงใจให้แรงเสริม เช่น รางวัล คำชม คະแนน และต้องจูงใจอยากอ่านเองจากใจ ไม่ใช่การบังคับ เพราะฉะนั้นครูต้องใช้เทคนิคที่หลากหลาย เพื่อจูงใจให้อยากอ่าน และจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น เพลง เกม นิทาน โดยใช้จิตวิทยาเข้าช่วยในการฝึก

ส่วนนักเรียนที่เขียนไม่ได้/เขียนไม่คล่อง ปัญหาเกิดจากการสะกดคำที่ใช้พยัญชนะ วรรณยุกต์ผิด เป็นปัญหาที่แก้ยาก แต่สามารถทำได้ง่ายเป็นค่อยไป ขึ้นอยู่กับเทคนิคและวิธีการ ได้แก่ การเขียนซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เป็นประจำจนเคยชิน เช่น ให้คัดคำศัพท์ที่นักเรียนเขียนผิดเป็นประจำทุกวัน เขียนผิดหนึ่งคำให้คัดห้าคำ เป็นต้น การขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ช่วยดูการบ้าน และให้ฝึกอ่าน และเขียนตามที่ครูมอบหมายให้ไปฝึกที่บ้านใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน มีการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ครูและเพื่อนต้องร่วมกันแก้ไขทันทีที่เห็นว่าคนใดคนหนึ่งเขียนผิดฝึกการค้นคว้าหาคำที่ถูกด้วยตนเอง โดยใช้พจนานุกรมใช้กิจกรรมการอ่านคล่องเขียนคล่อง โดยใช้คำศัพท์พื้นฐานอย่างน้อยวันละ ๕-๑๐ คำ พร้อมทั้งฝึกแก้ไขทันทีที่เขียนผิดใช้เทคนิคการจำเพื่อเขียน เช่น ปาฏิหาริย์ ให้ฝึกจำว่า ปา-ติ-หา-ริ-ยอ-กา-รัน ซึ่งเป็นเทคนิคการจำเพื่อเขียน

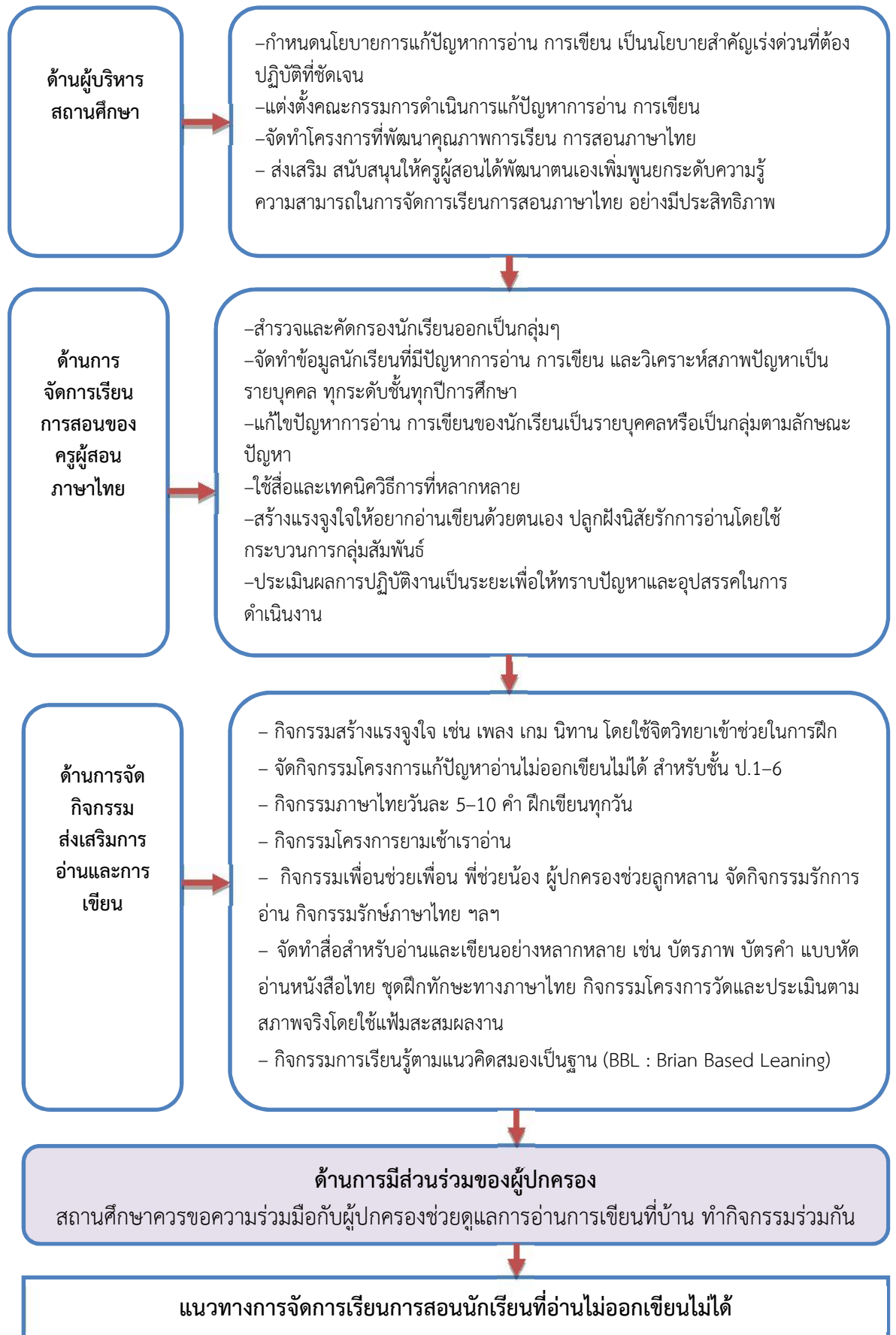
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเขียน เป็นกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ เช่น เพลง เกม นิทาน โดยใช้จิตวิทยาเข้าช่วยในการฝึก ได้แก่ จัดกิจกรรมโครงการแก้ปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ กิจกรรมภาษาไทยวันละ ๕-๑๐ คำ ฝึกเขียนทุกวัน จัดกิจกรรมโครงการยามเช้าเราอ่านแล้วเขียนถูกทุกชั้น จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง เพื่อดูแลแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเป็นประจำทุกวัน ผู้ปกครองช่วยลูกหลาน จัดกิจกรรมรักการอ่าน กิจกรรมรักษ์ภาษาไทย จัดทำสื่อสำหรับอ่านและเขียนอย่างหลากหลาย เช่น บัตรภาพ บัตรคำ แบบหัดอ่านหนังสือไทย ชุดฝึกทักษะทางภาษาไทย กิจกรรมโครงการวัดและประเมินตามสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน (BBL : Brian - Based Learning) ตามกระบวนการของ กุญแจ ๕ ดอก เป็นต้น

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สถานศึกษาควรขอความร่วมมือกับผู้ปกครองช่วยดูแลการอ่านการเขียนที่บ้าน โดยฝึกอ่านทุกวันและขอรายละเอียดจากผู้ปกครอง พร้อมทั้งติดต่อขอทราบความก้าวหน้าทางโทรศัพท์ มีกิจกรรมทำร่วมกัน เช่น พาลูกอ่านหนังสือ ฝึกการเขียนเป็นประจำ สอนทำแบบฝึกหัด ให้ลูกอ่านหนังสือให้ฟัง เขียนให้ดู หรือผู้ปกครองอ่านบทพจนให้เด็กฟัง และช่วยแนะนำสอนการบ้าน ส่งเสริมให้ลูกอ่านหนังสือหลากหลาย เป็นต้นสอดคล้องกับแนวความคิดของ ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (๒๕๔๒) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างความสนใจในการอ่านต้องเริ่มที่บ้านก่อน บ้านเป็นสถานที่ที่เด็กจะเรียนรู้ได้ทั้งวัน ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดคือ พ่อแม่ (โดยเฉพาะแม่) ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่ เด็กจะชอบอ่านหนังสือหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การเลี้ยงดู บทบาทของครอบครัวต่อการอ่านหนังสือของเด็กจะมีมากกว่าโรงเรียน พ่อแม่ควรมีเวลาให้กับลูกหาหนังสือที่ดีให้ลูกอ่านหนังสือที่ลูกชอบมา ป้อนคำถามให้กับลูกเพื่อจะได้เข้าใจจินตนาการและพัฒนาการของลูกด้วย พ่อแม่สามารถสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ลูกได้ และสอดคล้องกับปัจจัยส่งเสริมการอ่านของ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (๒๕๔๙ : 36) ที่กล่าวถึงครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวมีส่วนอย่างมากในการสร้างนิสัยการอ่านของเด็ก ถ้าพ่อแม่รักการอ่านอยู่แล้ว เด็กจะรู้สึกคุ้นชินกับหนังสือ ทั้งนี้ พ่อแม่จะต้องอนุญาตให้เด็กสามารถหยิบจับหนังสือที่มีอยู่ในบ้านได้ รวมทั้งการสรรหาหนังสือที่เหมาะสมกับลูก วิธีที่เหมาะสมคือ พ่อแม่อ่านหนังสือไปพร้อมกับลูก อ่านแล้วนำมาคุยกัน ตั้งคำถามให้เด็กคิด ตั้งประเด็นให้เด็กค้น มีรางวัลเป็นแรงจูงใจ รู้จักการอ่าน

ส่วนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแบบทดสอบการอ่าน-การเขียน ทุกระดับชั้น แล้วส่งให้สถานศึกษาคัดกรอง เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ ๑ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ กลุ่มที่ ๒ อ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง กลุ่มที่ ๓ อ่านคล่อง เขียนคล่อง เมื่อคัดกรองนักเรียน ได้แล้ว จัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนทั้ง ๓ กลุ่ม จัดอบรมให้ความรู้แก่ครู จัดอบรมให้ครูได้จัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตัวชี้วัด จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูภาษาไทยโดยเฉพาะด้านเทคนิควิธีการสอนภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ การเขียนภาษาไทยประสบผลสำเร็จให้กับสถานศึกษาต่าง ๆ ในระดับเขตพื้นที่ จัดทำแบบฝึกอ่าน แบบฝึกเขียนขั้นพื้นฐาน สำหรับแก้ปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง จัดทำคู่มือกิจกรรมค่ายอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ จัดทำสื่อเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการอ่าน การเขียนให้กับสถานศึกษา

จากแนวทางการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในเขตตรวจราชการที่ ๑๔ นำเสนอในรูปแบบแผนภาพ ดังนี้ (ต่อหน้า 98)

แผนภาพที่ 5-1 แนวทางการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ในเขตตรวจราชการที่ ๑๔

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

๑.๑ ระดับช่วงชั้นที่ ๑ โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นกลุ่มสาระวิชาภาษาไทย และกลุ่มสาระคณิตศาสตร์เป็นหลัก

๑.๒ ควรสร้างความตระหนักให้กับครูทุกคนให้เห็นความสำคัญ ถึงแม้จะสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ก็สามารถส่งเสริมการอ่าน การเขียนของนักเรียนได้ โดยมอบหมายให้ครูที่สอนภาษาไทย สืบหาข้อมูลพื้นฐานด้านการอ่านการเขียน เพื่อให้ทางโรงเรียนทราบว่านักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จำนวนเท่าไร และแจ้งข้อมูลให้ครูทุกท่านทราบและจัดทำโครงการพัฒนาร่วมกัน

๑.๓ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองและใช้เทคนิควิธีการสอน การวัดประเมินผลที่หลากหลาย ไร้ความสนใจของผู้เรียน

๑.๔ การพัฒนาบุคลากรในแต่ละระดับชั้น เช่น ควรพัฒนาบุคลากรในเรื่องเทคนิคการพัฒนาทักษะการอ่านรู้เรื่องสื่อสารได้ให้แก่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ โดยเฉพาะครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑หรือในส่วนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย ควรมีทักษะ ความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นฐานความพร้อมของนักเรียนสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ รวมถึงปลูกฝังนิสัยที่ดีในการอ่านและมีทักษะการอ่านเบื้องต้นด้วย

๑.๕ ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนใช้ห้องสมุดโรงเรียนและจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างจริงจัง

๑.๖ การคัดกรองนักเรียน ควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดทำเป็นแฟ้มวิเคราะห์ผู้เรียนและจัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียนเกี่ยวกับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ได้แก่ ความสามารถด้านการเรียน พฤติกรรมของผู้เรียน โดยครูประจำชั้นใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านการเรียน เช่น ด้านสุขภาพ และครอบครัว ใช้แบบประเมินพฤติกรรม การสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต เยี่ยมบ้าน ระเบียบสะสม ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับโรงเรียน ผลการทดสอบระดับท้องถิ่น (LAS) นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ผู้เรียนโดยใช้แบบคัดกรอง KUS – SL (เด็ก LD เด็กออทิสติก บกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์) และในการสังเกตครูต้องเข้าใจและตระหนักเป็นอันดับแรกว่า เด็กแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน ครูที่สามารถรู้ว่าเด็กแต่ละคนในชั้นเรียนมีรูปแบบการเรียนรู้เป็นแบบใดจะประสบความสำเร็จในการส่งผ่านความรู้ไปยังนักเรียน ทำให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองอย่างเต็มความสามารถมากที่สุด เพื่อเก็บข้อมูลไว้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับเด็ก แล้วนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคล จัดกลุ่มผู้เรียน และคัดกรองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ที่เป็นกลุ่มปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการเขียนแผนการเรียนรู้และจัดทำนวัตกรรม เพื่อจะได้นำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการ แล้วนำไปจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อะไรของผู้เรียน ผู้เรียนคนใดมีปัญหาที่จะได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการแก้ไขในจุดที่ยังบกพร่อง ส่วนผู้เรียนที่ไม่มีปัญหาหรือจัดอยู่ในกลุ่มที่เก่ง ก็จะส่งเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ ต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ

นอกจากนี้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ว่า ควรมีการวิเคราะห์ให้นักเรียนเป็นรายบุคคลถึงปัญหาของนักเรียนว่ามีความ บกพร่องด้านใด เพื่อวางแผนในการพัฒนานักเรียน วิธีการสอนแบบแจกลูกสะกดคำเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ดี การแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาการอ่าน ควรคำนึงถึงตัวชี้วัดคุณลักษณะของนักเรียนตามโครงสร้างของ หลักสูตรด้วย ควรใช้กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ โดยการบูรณาการเกี่ยวกับการอ่าน การเขียนเข้าไป ในกิจกรรม ซึ่งจะเพิ่มอีกช่องทางหนึ่งที่จะเพิ่มเวลาให้นักเรียนฝึกมากยิ่งขึ้น ให้โรงเรียนคัดกรอง นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ให้นำนักเรียนมาเรียนรวมกันแล้วเริ่มเรียนภาษาไทย เรื่องการอ่านการ เขียนไปพร้อม ๆ กัน คุณครูที่มีจิตอาสาสอนนักเรียนที่มีปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สถานศึกษาควร พิจารณาให้รางวัลกับคุณครูท่านนั้น

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๑ การจัดการศึกษา ควรเน้นเรื่องการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถ อ่านออกเขียนได้ ให้กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน การวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้อง เร่งแก้ไขปัญหาการ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพยิ่งขึ้น

๒.๒ สถานศึกษาขนาดเล็กและขยายโอกาสในพื้นที่ห่างไกล มีวิถีความเป็นอยู่ และวิถี การเรียนรู้ ฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน ครอบครัวมีความยากจน นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับ ปู่ย่า ตายาย ญาติพี่น้อง ส่วนพ่อแม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น ทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่ในการส่งเสริม พัฒนา ทางสติปัญญาของนักเรียน ส่งผลให้มีพัฒนาการด้านการอ่านออก เขียนได้ช้า ทำให้ครูต้องดูแลเอาใจใส่ เป็นพิเศษ การบริหารจัดการเรื่องเวลา ทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความบกพร่องทางการอ่าน การเขียน จึงต้องได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและเสมอกัน ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการควรดูแลเอาใจใส่เด็กนักเรียน กลุ่มนี้เป็นพิเศษ เพื่อโอกาสที่เท่าเทียมกันทางการศึกษา

๒.๓ กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดครูสอนวิชาภาษาไทยตรงกับสาขาวิชาเอกที่จบมา เพื่อสามารถเข้าสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ของโรงเรียนได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

๒.๔ ควรส่งเสริม และให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่สามารถแก้ไข ปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และเป็นแบบอย่างที่ดีได้

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป การติดตาม ประเมินผลการอ่านออกเขียนได้ของ นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกสังกัด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑.

กรณีการ พวงเกษม. ปัญหาและกลวิธีการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถม.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๓.

กรมวิชาการ. แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. การอ่านและพิจารณาหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ ๒.

กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๔.

ชวลี อินมณี. การอ่านสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ๒๕๓๓.

ณรงค์ ทองปาน. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๒๖.

พรพิไล เลิศวิชา. สมองเรียนรู้ได้อย่างไร. กรุงเทพฯ: ศาเลาแดง, ๒๕๕๐.

อรนุช โสรินทร์. การใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะ (นวัตกรรมสื่อการสอน) เพื่อพัฒนา

นักเรียนที่อ่านไม่คล่อง. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๕.

วรรณิ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๔.

วิโรจน์ ลักขณาอดิศร. การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กับ การสร้างเด็กเก่ง. กรุงเทพฯ:

ซีไอเอ็มเคชั่น, ๒๕๕๐.

ศิริพร ลิ้มตระกูล. อ่านเร็วอย่างเข้าใจ. กรุงเทพฯ : สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทย, ๒๕๓๔.

สวัสดิ์ เรื่องพิเศษ. วรรณกรรมสำหรับเด็ก. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๓.

สำลี รักสุทธี. สอนอย่างไรให้เด็กอ่านออกเขียนได้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, ๒๕๕๓.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๔.

อัจฉรา ชิวพันธ์. ภาษาพาสอนเรื่องน่ารู้สำหรับครูภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

แมนมาส ขวลิต. การพัฒนาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ ๑ - ๗. นนทบุรี.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔.

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๔๒.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

ชุตีวรรณ เจริญสุข. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๒

โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร”. ปรินญาณินพนธ์, การศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.

รัตนาพร ทะอิน. “รายงานการพัฒนาผู้เรียน เรื่อง การพัฒนาการอ่านและเขียนสะกดคำ

- โดยใช้บันไดทักษะ ๔ ชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนบ้านแม่แจ๊ะ จังหวัดแม่ฮ่องสอน”. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยลำปาง, ๒๕๕๘.
- รัตนารณ ไซยทม. “การพัฒนาทักษะการอ่านสะกดคำ โดยใช้วิธีสอนแบบเล่นปนเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต ๒”. ปริญญาโทครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๗.
- ชลารินทร์ สุรินทร์จักร. “การสอนภาษาแบบโฟนิกส์ประกอบการสอนภาษาไทยแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง”. วิทยานิพนธ์การสอนภาษาไทย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๔.
- ชัชฎาพร ภารา. “การวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง พัฒนาทักษะการอ่านโดยใช้แบบฝึกอ่านสะกดคำแจกลูกคำที่ประสมด้วยสระ”. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๕.
- ลUNA ศรีกุดา. “การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๓”. โรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, ๒๕๕๓.
- อุไร แซ่เตียว. “กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การพัฒนาการอ่านหนังสือไม่ออก”. โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี, ๒๕๕๓.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

- กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต ๒. “คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่าน”. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๕๘.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ทรูปลูกปัญญา. “ความหมายของการอ่าน”. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://www.truelookpanya.com> (รัตนา ศิริพานิช
๒๕๒๒ : ๑๓๙- ๑๔๐), ๒๕๕๘.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. “ความหมายของคำว่าอ่านและเขียน”. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://www.royin.go.th/dictionary/>, ๒๕๕๔.

นฤมล ตันธสุเรศรัษฎ์ และคณะ. “การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน.” (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://ird.stou.ac.th/dbresearch/fDetail.php?fID=๖๒>,

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นายอรรถพล ตรีภักตรอง
วันเดือนปีเกิด	29 พฤษภาคม 2504
การศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาบริหารจัดการ การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2. ปริญญาโท สาขาการบริหารจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 3. ปริญญาเอก ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (Ph.D) สาขา สังคมศาสตร์
ประวัติการทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 3. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 4. รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา (Social –Psychology)

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน

ผู้วิจัย นายอรรถพล ตรีกตรอง   หลักสูตร   วปอ.   รุ่นที่   59

ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนับเป็นหนึ่งในหลาย ๆ ชาติที่มีภาษาเป็นของตนเอง ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน มีเสียงสูงต่ำ ความไพเราะของท่วงทำนอง ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสรรค์ไว้ให้ลูกหลานได้ภาคภูมิใจ ดังพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505 ความว่า “...เรามีโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาลจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้...” ภาษาไทยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ใช้สื่อสารติดต่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการศึกษาในศาสตร์อื่นๆ ถ้าผู้เรียนมีความสามารถฟัง พูด อ่าน เขียน และสื่อความหมายได้จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การดำรงชีพ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศนโยบาย “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศเป็นนโยบาย “ปี 2558 เป็นปีปลอดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” และ “นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องอ่านออกเขียนได้และมีมาตรการประเมินผลให้เป็นรูปธรรม”

จากข้อมูลผลการรายงานทางระบบติดตามอิเล็กทรอนิกส์ (e-MES) ของสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงแม้ว่าจำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง จะมีจำนวนลดลง แต่ปัญหาดังกล่าวยังมีได้หมดไป เมื่อมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เข้ามาใหม่ สถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องพัฒนากระบวนการ วิธีการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการเน้นการตรวจราชการและติดตาม เพื่อแก้ปัญหาอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ในฐานะผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจราชการและติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอ่านออกเขียนได้ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์และตามนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จึงได้จัดทำ การวิจัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมระบบการศึกษาประเทศไทยและปัญหการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนในเขตตรวจราชการที่ 14

2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียนใน เขต
ตรวจราชการที่ 14

ขอบเขตของการวิจัย

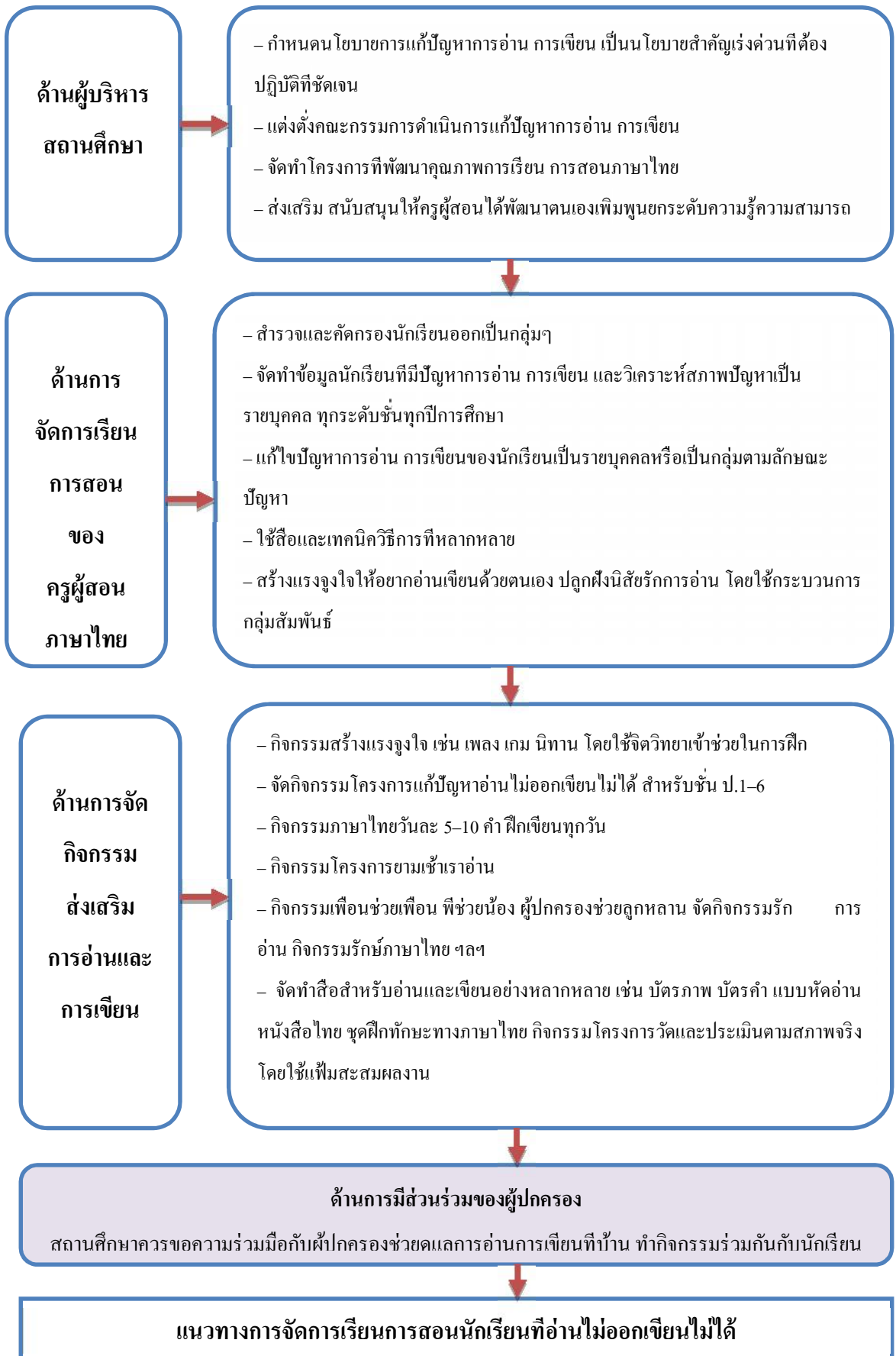
1. ขอบเขตด้านพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 14 ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ จังหวัด นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์
2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 14 ประกอบด้วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 3,633 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 124 แห่ง และ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 143 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,900 แห่ง
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาสภาพการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้นักเรียนในเขตตรวจราชการที่ 14

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษา วิเคราะห์ ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในเขตตรวจราชการที่ 14
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 14 (จังหวัด นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์) ประกอบด้วย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 3,633 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 124 แห่ง และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 143 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 3,900 แห่งโดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และประเด็นการสนทนากลุ่ม
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview - IDI) โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และการสนทนากลุ่ม (focus group discussion - FGD) โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา การจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของนักเรียน ในเขตตรวจราชการที่ 14สามารถนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ในรูปแบบแผนภาพดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1.1 ระดับช่วงชั้นที่ 1 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นกลุ่มสาระวิชาภาษาไทย และกลุ่มสาระคณิตศาสตร์เป็นหลัก

1.2 ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนทุกคนให้เห็นความสำคัญของการอ่านการเขียน รวมถึงให้ใช้ห้องสมุดโรงเรียนและจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างจริงจัง

1.3 ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองและใช้เทคนิควิธีการสอน การวัดประเมินผลที่หลากหลาย รั้ความสนใจของผู้เรียน

1.4 การพัฒนาบุคลากรในแต่ละระดับชั้น เช่น พัฒนาเรื่องเทคนิคการพัฒนาทักษะการอ่านรู้เรื่องสื่อสารได้ให้แก่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 หรือครูผู้สอนระดับปฐมวัย ควรมีทักษะ ความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นฐานความพร้อมของนักเรียนสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวมถึงปลูกฝังนิสัยที่ดีในการอ่านและมีทักษะการอ่านเบื้องต้นด้วย

1.5 คัดกรองวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลสารสนเทศประจำชั้นเรียนเกี่ยวกับผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับกระทรวงศึกษาธิการ

2.1 เน้นเรื่องการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน การวัดผล ประเมินผลให้ถูกต้อง

2.2 ควรดูแลเอาใจใส่เด็กนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขยายโอกาสในพื้นที่ห่างไกลเป็นพิเศษ เพื่อโอกาสที่เท่าเทียมกันทางการศึกษา

2.3 ควรจัดครูสอนวิชาภาษาไทยตรงกับสาขาวิชาเอกที่จบมา เพื่อสามารถเข้าสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2.4 ส่งเสริม และให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และเป็นแบบอย่างที่ดีได้

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป การติดตาม ประเมินผลการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกสังกัด